د افغانستان بانک

اقتصادي او احصائيوي بولتن

د ۲۰۱۹ کال دويمه ربعه (د ۲۰۱۹ کال د مارچ له ۲۱ څخه د ۲۰۱۹ کال د جون تر ۲۰ پورې)

د افغانستان بانک اقتصادي او احصائيوي بولتن

د افغانستان بانک

اقتصادي او احصائيوي بولتن

د ۲۰۱۹ کال دويمه ربعه (د ۲۰۱۹ کال د مارچ له ۲۱ څخه د ۲۰۱۹ کال د جون تر ۲۰ پورې)

د افغانستان بانک اقتصادي او احصائيوي بولتن

د پولي سیاست آمریت
د افغانستان بانک
ابن سینا واټ
کابل
افغانستان
ټلیفون: ۹۳+۲۰۲۱۰۳۹۳۲
وب پاڼه: www.dab.gov.af
بریښنالیک: info@dab.gov.af

ټول حقونه خوندي دي

حقونه او اجازه لیکونه

په دې بولټن کې د ټولو مطالبو د خپرولو حق خوندي دی؛ خو نقلول او بیاځلي چاپول یې په آزاده توګه ترسره کېدای شي. د بیا چاپ لپاره د تصدیق پانې او د بولټن یوه کاپي لازمي ده.

یادداښت:

د افغانستان مالي کال له ۱۳۹۱ (۲۰۱۲) کال راهیسې بدلون موندلی دی. نوی مالي کال هر کال د ډیسمبر په ۲۱ پیلیږي. دا بولټن د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې (د ۲۰۱۹ کال د مارچ له ۲۱ نېټې څخه د ۲۰۱۹ کال د جون تر ۲۰ نېټې پورې) اقتصادي او احصائیوي بدلونونه رانغاړي.

د محتوياتو لړليک

عمومي کتنه ۱

۱. نړيوال اقتصادي وضعيت ۵

۱.۱ پرمختللي اقتصادونه ۵

۱.۱.۱ د امريکې د متحدو ايالتونو اقتصاد ۵

۱.۱.۲ د بريتانيې اقتصاد ۶

۱.۱.۳ د جرمني اقتصاد ۷

۱.۱.۴ د جاپان اقتصاد ۷

۲.۱ راغوړېدلي اقتصادونه ۸

۱.۲.۱ د چين اقتصاد ۸

۲.۲.۱ د ترکيې اقتصاد ۹

۳.۲.۱ د هند اقتصاد ۹

۲. د پانګې او پولي بازار بدلونونه ۱۳

۱.۲ پولي پروګرام ۱۳

۲.۲ د نقدينه ګۍ حجم ۱۴

۳.۲ خالصه نړيوالې زيرمې ۱۷

۴.۲ د اسعارو د مبادلې بازار ۱۷

۵.۲ د آزاد بازار عمليات او د سيالیت شرايط ۱۸

۱.۵.۲ د پانګه ايزو پاڼو ليلام ۱۸

۲.۵.۲ الزامي او اضافي زيرمې ۲۰

۳. د انفلاسيون بهير او ليدلوری ۲۳

۱.۳ په افغانستان کې د لګښتي توکو بيې ۲۴

۲.۳ په ملي عمومي انفلاسيون کې بدلونونه ۲۵

۲.۳ د کابل په عمومي انفلاسيون کې بدلونونه ۲۹

۴. د بهرني سکتور بدلونونه ۳۵

۱.۴ د ادايښو بيلانس ۳۵

۱.۱.۴ د جاري حساب بيلانس ۳۵

۲.۱.۴ پانګه ايز حساب ۳۶

۳.۱.۴ مالي حساب ۳۶

۲.۴ د توکو سوداګري ۳۷

۳.۴ د سوداګرۍ لوری ۳۸

۴.۴ د سوداګرۍ ترکيب ۴۰

۱.۴.۴ د وارداتو ترکیب ۴۰
۲.۴.۴ د صادراتو ترکیب ۴۱
۵.۴ بهرنۍ پوراینې ۴۲
۶.۴ خالصه نړیوالې زیرمې ۴۳
۵. د مالي سکتور بدلونونه ۴۹
۱.۵. د بودجې د اجراء نرخ ۵۰
۲.۵ اصلي بودجه (کسر او ډېریدنه) ۵۰
۳.۵ ټولیزه عواید ۵۱
۱.۳.۵ کورني عواید ۵۱
۲.۳.۵ غیر مالیاتي عواید ۵۲
۴.۵ د بسپنه ورکوونکو مرستې ۵۳
۵.۵ لګښتونه ۵۴
۶. د بانکي نظام د کړنو څرنګوالی ۵۷
۱.۶ د بانکي نظام شتمنۍ ۵۸
۱.۱.۶ ناخالصه پورونه ۵۹
۲.۱.۶ د بانکونو ترمنځ طلبات ۶۳
۳.۱.۶ پانګه اچونه ۶۳
۴.۱.۶ په خزانه کې پیسې او د افغانستان بانک باندې طلبات ۶۴
۲.۶ پوراینې ۶۴
۱.۲.۶ امانتونه ۶۴
۲.۲.۶ پور اخیستنې ۶۵
۳.۶ نقدینه ګي (سیالیت) ۶۶
۴.۶ پانګه ۶۶
۵.۶ ګټورتیا (نافعیت) ۶۷
۶.۶ د اسعارو د مبادلې خطر ۶۹
۷.۶ د ټکټانې د نرخ خطر ۶۹
۸.۶ د اسلامي بانکوالۍ د سکتور کړنې ۶۹
۱.۸.۶ د اسلامي بانکوالۍ نظام ټولیزه شتمنۍ ۷۰
۲.۸.۶ ټولیزه امانتونه ۷۵
۳.۸.۶ نقدینه ګي (سیالیت) ۷۶
۴.۸.۶ پانګه ۷۷
۵.۸.۶ ګټورتیا ۷۷

د ګرافونو لست

۱.۱ ګراف: د نړۍ اقتصادي وده، پرمختللي او د غوړيدو په حال کې هېوادونه ۵
۲.۱ ګراف: د امريکا د متحدو ايالتونو د ناخالصو کورنيو توليداتو وده ۶
۳.۱ ګراف: د امريکې د متحدو ايالتونو د لګښتي توکو د بيو شاخص د انفلاسيون نرخ ۶
۴.۱ ګراف: د بريتانيې د ناخالصو کورنيو توليداتو د ودې نرخ ۶
۵.۱ ګراف: د بريتانيې د لګښتي توکو د بيو شاخص د انفلاسيون نرخ ۷
۶.۱ ګراف: د جرمني د ناخالصو کورنيو توليداتو د ودې نرخ ۸
۷.۱ ګراف: د جاپان د ناخالصو کورنيو توليداتو د ودې نرخ ۸
۸.۱ ګراف: د چين د ناخالصو کورنيو توليداتو د ودې نرخ ۹
۹.۱ ګراف: د ترکيې د ناخالصو کورنيو توليداتو د ودې نرخ ۹
۱.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې پولي زيرمې ۱۴
۲.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې په ګردښت کې پيسې ۱۴
۳.۲ ګراف: خالصې بهرنۍ شتمنۍ، خالصې کورنۍ شتمنۍ او د پراخه مفهوم په توګه پيسې (M2) ۱۵
۴.۲ ګراف: په ګردښت کې پيسې، جاري امانتونه او د M2 د ونډې په توګه پيسه وزمه (سلنه) ۱۵
۵.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د خالصه نړيوالې زيرمې حقيقي کچه او هدف ۱۷
۶.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د امريکايي ډالرو پر وړاندې د افغانۍ د مبادلې ورځنی منځنی نرخ ۱۷
۷.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د انګليسي پاونډ او يورو پر وړاندې د افغانۍ د مبادلې ورځنی منځنی نرخ ۱۷
۸.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د هندي روپۍ او پاکستاني روپۍ پر وړاندې د افغانۍ د مبادلې ورځنی منځنی نرخ ۱۷
۹.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د ايراني تومانو پر وړاندې د افغانۍ د مبادلې ورځنی منځنی نرخ ۱۸
۱۰.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د امريکايي ډالرو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ ۱۸
۱۱.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د پانګه ايزو پاڼو نا ترلاسه شوې ونډه ۱۹
۱۲.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د ۷ ورځنيو پانګه ايزو پاڼو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ ۱۹
۱۳.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د ۲۸ ورځنيو پانګه ايزو پاڼو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ ۱۹
۱۴.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د ۹۱ ورځنيو پانګه ايزو پاڼو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ ۲۰
۱۵.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د ۱۸۲ ورځنيو پانګه ايزو پاڼو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ ۲۰
۱.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال کلنی ملي عمومي انفلاسيون ۲۶
۲.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې ربعوار ملي عمومي انفلاسيون ۲۷
۳.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د ملي انفلاسيون ربعوار د اوسط موندلو ميتود ۲۷
۴.۳ ګراف: د کابل کلنی عمومي انفلاسيون، ۲۰۱۸ جون- ۲۰۱۹ جون ۲۹
۵.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د کابل درې ميشتنی عمومي انفلاسيون ۳۱
۶.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د کابل درې ميشتني انفلاسيون منځني نرخ ۳۱
۱.۴ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د جاري حساب بيلانس (په ميليون امريکايي ډالرو) ۳۶
۲.۴ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې پانګه ايز او مالي حسابونه (په ميليون امريکايي ډالرو) ۳۷
۳.۴ ګراف: د بهرنيو مستقيمو پانګونو داخلي جريانونه (په ميليون امريکايي ډالر)، ۱۳۹۸ مالي کال دويمه ربعه ۳۷
۴.۴ ګراف: د سوداګرۍ کړنې او بيلانس، ۱۳۹۸ مالي کال دويمه ربعه ۳۸
۵.۴ ګراف: د صادراتو لوری (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۸ مالي کال دويمه ربعه ۳۸

۶.۴ ګراف: د صادراتو لوری (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه ۳۹
۷.۴ ګراف: د وارداتو لوری (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۳۹
۸.۴ ګراف: د وارداتو لوری (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه ۴۰
۹.۴ ګراف: د وارداتو ترکیب (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه ۴۰
۱۰.۴ ګراف: د وارداتو ترکیب (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۴۱
۱۱.۴ ګراف: د صادراتو ترکیب (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه ۴۲
۱۲.۴ ګراف: د صادراتو ترکیب (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۴۲
۱۳.۴ ګراف: د بهرنۍ پورانۍ پرتلنې، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه او ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۴۳
۱۴.۴ ګراف: خالصه نړیوالې زیرمې (په میلیون امریکایي ډالرو)، ۱۳۹۷ لومړۍ ربعه ـ ۱۳۹۸ دویمه ربعه ۴۳
۱.۵ ګراف: د ټولیزه عوایدو، لګښتونو، بودجې او بسپنو پرتلنه، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه او د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۰
۲.۵ ګراف: د ټولیزې بودجې پرتلنه، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه او د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۰
۳.۵ ګراف: د عملیاتي بودجې او د پرمختیایي بودجې د اجراء د نرخونو پرتلنه، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه او ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۰
۴.۵ ګراف: د اصلي بودجې کسر او ډېرېدنه، (د بسپنو په ګډون او نه ګډون)، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه او ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۱
۵.۵ ګراف: د ټولیزه عوایدو ونډه، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه او د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۱
۶.۵ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې د ټولیزه عوایدو ونډه ۵۱
۷.۵ ګراف: د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې او د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې ترمنځ د ټولیزه داخلي عوایدو پرتلنه ۵۲
۸.۵ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې او د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې ستر کورني عواید ۵۲
۹.۵ ګراف: د ټولیزه غیر مالیاتي عوایدو د سترو اجزاوو پرتلنه، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه او د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۳
۱۰.۵ ګراف: د بسپنو ورکوونکو ټولیزه شننه، ۱۳۹۷ مالي کال لومړۍ ربعه او د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۳
۱۱.۵ ګراف: د بسپنه ورکوونکو د ونډې اجزاوې، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۳
۱۲.۵ ګراف: د بسنه ورکوونکو د ونډې پرتلنه، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه او د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۴
۱۳.۵ ګراف: د ټولیزه لګښتونو پرتلنه، ۱۳۹۷ مالي کال لومړۍ ربعه او د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۵۴
۱.۶ ګراف: د بانکي نظام په ټولیزه شتمنیو کې د بانکي ډلو ونډه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه ۵۷
۲.۶ ګراف: د بانکي نظام د ناخالصه پورونو په پورتوفولیو کې د بانکونو د ګروپونو ونډه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه ۵۹
۳.۶ ګراف: په ټولیزه ناخالصو پورونو کې د منځنیو، کوچینو او تر ټولو کوچنیو پورونو ونډه، د ۱۳۹۸ کال لومړۍ او دویمه ربعه ۶۲
۴.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د لومړۍ او دویمې ربعې په پای کې د پور د پورتوفولیو کیفیت ۶۲
۵.۶ ګراف: د بانکونو ترمنځ طلباتو کې د بانکي ډلو ونډه، د ۱۳۹۸ کال لومړۍ او دویمه ربعه ۶۴
۶.۶ ګراف: په پورانو کې د بانکي ډلو ونډه، د ۱۳۹۸ کال لومړۍ او دویمه ربعه ۶۴
۷.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په لومړۍ او دویمه ربعه کې افغانۍ امانتونه ۶۵
۸.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په لومړۍ او دویمه ربعه کې د امانتونو اسعاري ترکیب ۶۵
۹.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په لومړۍ او دویمه ربعه کې د بانکي ډلو امانتونه ۶۵
۱۰.۶ ګراف: د امانتونو ډله بندي، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۶۵
۱۱.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په لومړۍ او دویمه ربعه کې د بانکي نظام ګټورتیا ۶۷

۱۲.۶ ګراف: له پانګې ترلاسه شوې ګټه (ROA) او له شتمنۍ ترلاسه شوې ګټه (ROE) ۶۸
۱۳.۶ ګراف: نهايي خالصه ټکټانه ۶۸
۱۴.۶ ګراف: د اسلامي بانکوالۍ د شتمنيو بهير ۷۱
۱۵.۶ ګراف: د اسلامي بانکوالۍ نظام د محصول پر بنسټ پانګونه او مالي تمويل: د ۱۳۹۸ کال د لومړۍ او دويمې ربعې پرتلنه ۷۴
۱۶.۶ ګراف: توليدي پانګونه او مالي تمويل سلنه، د ۱۳۹۸ مالي کال دويمه ربعه ۷۴
۱۷.۶ ګراف: د بانکونو ترمنځ طلبات، د ۱۳۹۸ کال لومړۍ او دويمه ربعه ۷۵
۱۸.۶ ګراف: د امانتونو ډله بندي، د ۱۳۹۸ مالي کال دويمه ربعه ۷۶
۱۹.۶ ګراف: د امانتونو ډله بندي، ۱۳۹۸ مالي کال ۷۷
۲۰.۶ ګراف: د شريعت مطابق محصولاتو د سترو برخو څخه ترلاسه شوې ګټه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دويمه ربعه ۷۹

د جدولونو لست

۱.۲ جدول: د نقدینګۍ حجم، ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۱۶

۱.۳ جدول: ملي عمومي انفلاسیون، ۲۰۱۹ (۱۳۹۸) ۲۸

۲.۳ جدول: د کابل عمومي انفلاسیون، ۲۰۱۹ (۱۳۹۸) ۳۱

۱.۴ جدول: د افغانستان د اداینو بیلانس (په میلیون امریکایي ډالر) ۴۴

۲.۴ جدول: د توکو سوداګري (په میلیون امریکایي ډالر) ۴۵

۳.۴ جدول: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې لپاره د بهرنۍ سوداګرۍ لوړی (په میلیون امریکایي ډالر) ۴۵

۴.۴ جدول: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې لپاره د بهرنۍ سوداګرۍ لوړی (په میلیون امریکایي ډالر) ۴۶

۵.۴ جدول: د ۱۳۹۷ مالي کال او ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې لپاره بهرنۍ پوراینې ۴۶

۶.۴ جدول: خالصې نړیوالې زیرمې (په میلیون امریکایي ډالر)، ۱۳۹۷ لومړۍ ربعې نه تر ۱۳۹۸ دویمې ربعې پورې ۴۶

۱.۶ جدول: د بانکونو د شتمنۍ کچه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه ۵۸

۲.۶ جدول: د سکتور پر بنسټ د سوداګریزو بانکونو پورونه، د ۱۳۹۳ مالي کال نه تر ۱۳۹۸ مالي کال دویمې ربعې پورې ۶۱

۳.۶ جدول: د نقدینه ګۍ د نسبتونو پرتلنې په سلنه، د ۱۳۹۳ مالي کال نه تر ۱۳۹۸ مالي کال دویمې ربعې پورې ۶۶

۴.۶ جدول: د ګټې/ زیان جدول، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۶۸

۵.۶ جدول: د اسلامي بانکوالۍ د نظام شتمنۍ، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۷۱

۶.۶ جدول: د اسلامي بانکوالۍ د نظام ټولیزه شتمنۍ او پوراینې، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه ۷۲

۷.۶ جدول: د محصول پر بنسټ د اسلامي بانکوالۍ په نظام کې مالي تمویل او پانګونه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه ۷۳

۸.۶ جدول: د اسلامي بانکوالۍ نظام د ټینګښت مهم شاخصونه، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه ۷۶

۹.۶ جدول: د اسلامي بانکوالۍ د نظام د ګټې او زیان جدول، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه ۷۸

۱۰.۶ جدول: د شریعت مطابق د سترو محصولاتو د ډولونو پر بنسټ ګټه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه ۷۹

۱۱.۶ جدول: د اسلامي بانکوالۍ نظام د کارکوونکو، پور ورکوونکو او امانت اینبودونو ټولیز شمېر د ۱۳۹۸ مالي کال تر دویمې ربعې پورې ۷۹

د افغانستان بانک د ټولو ریاست

سرپرست رئیس پیغام

"د ټولنې د ډېرو زیانمن کیدونکو وګړو ملاتړ، د افغانستان بانک د پالیسیو او هڅو موخه ده. دا چاره د سالم او اغېزناکه پولي سیاست د تطبیق له لارې ترسره کېږي، هغه سیاست چې د بانک پر لومړني هدف (د بیو پر ثبات) تمرکز کوي."

عمومي کتنه

افغانستان په بريالیتوب سره د پیسو د نړیوال صندوق له لورې د کریډټ د غځونې اسانتیا د درې کلن پروګرام د بشپړولو په حال کې دی. د دې پروګرام پر بنسټ، خالصې نړیوالې زیرمې او پولي زیرمې افغانستان ته د دوو مقداري هدفونو په توګه ټاکل شوې وې چې د افغانستان بانک په ښه توګه د یادو هدفونو په ترلاسه کولو کې بریالی دی. د دې هدفونو پر بنسټ، د پولې زیرمو ټاکل شوی هدف (د کلني زیاتوالي په درلودلو سره) ۱۲ سلنه او د خالصو نړیوالو زیرمو هدف صفر سلنه (د کال تر پایه ثابت) دی.

د افغانستان بانک د نقدینه ګۍ حجم د ساتلو لپاره د هدف ټاکلو له رژیم څخه ګټه پورته کوي چې پر بنسټ یې پولي زیرمې د بانک عمده عملیاتي هدف او د نقدینه ګۍ په موخه په ګردښت کې پیسې د بانک ضمني هدف جوړوي. د افغانستان بانک د خپل عملیاتي هدف د ترلاسه کولو په موخه په بازار کې د اضافي نقدینه ګۍ د کنټرول او اداره کولو لپاره د ازاد بازار له عملیاتو څخه کار اخلي. افغانستان په بریالیتوب سره په دې توانیدلی څو د انفلاسیون نرخ په مطلوب حد کې وساتي، سره له دې چې د انفلاسیون نرخ د تیرې ربعې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۳.۴ سلنه او د تیر کال د دویمې ربعې په پرتله یې ۵.۳ سلنه زیاتوالی تجربه کړی دی. د لګښتي توکو د بیو شاخص د انفلاسیون نرخ د کال په کال شمېرو پر بنسټ د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځنۍ ډول ۴.۲ سلنې ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د منفي ۱.۱ سلنې په پرتله لوړوالی ښکاره کوي. د لګښتي توکو د بیو شاخص د انفلاسیون نرخ د زیاتیدو اصلي لامل په نړیوالو بازارونو کې د توکو د بیو لوړیدل ګڼل کیږي.

د افغانستان بانک د ۱۳۹۸ مالي کال له پیل څخه د دویمې ربعې تر پایه پورې په ټولیزه توګه ۱،۲۰۶.۹۴ میلیونه امریکایي ډالره لیلام کړي دي. د افغانستان بانک د بهرنیو اسعارو په وړاندې د افغانۍ د مبادلوي نرخ د څپ څپانتیاوو د راکمولو او په بازار کې د اضافي نقدینه ګۍ د کنټرول په موخه د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې ۶۶۵ میلیونه امریکایي ډالره لیلام کړي دي. په ورته وخت کې، د پانګه ایزو پانو نا ترلاسه شوې ونډې د همدې ربعې په پای کې ۲۷.۰۲ میلیارده افغانۍ په ګوته شوې ده. د یادونې وړ ده چې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه او د روان کال په لومړۍ نیمایي کې افغانۍ د بهرنیو اسعارو پر وړاندې په ترتیب سره ۶.۶۱ سلنه او ۷.۲۳ سلنه خپل ارزښت له لاسه ورکړی دی.

په یاده موده کې د هېواد د اقتصاد په بهرني سکتور کې ښه والی راغلی دی. د توکو د سوداګرۍ کسر د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶.۷ سلنه راکم شوی دی چې د وارداتو کموالی، د خدمتونو د حساب اړوند په ترلاسه شویو پیسو او د کارګرو په شخصي لیږدونو کې زیاتوالی یې اصلي لامل ګڼل کیږي. په ورته وخت کې د جاري حساب کسر ۶۰۴.۷۴ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي، حال دا چې د پانګې حساب ۳۲ سلنه داخلي بهیدنې لري. همدا ډول، د بهرنۍ مستقیمې پانګونې داخلي بهیدنې په یاده ربعه کې ۸۷ سلنه راکمه شوي دي، حال دا چې بهرنی بهیدنې ۸۱ سلنه زیاتې شوي دي. د اداینو بیلانس د ارزونې لاندې ربعه کې په ټولیزه توګه ۵۱۷.۱۲ میلیونه امریکایي ډالره کسر کړی دی.

په دولتي سکتور کې د افغانستان بودجې (له بسپنو پرته) د

۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۶۹ ميلياردە افغانۍ کسر تجربه کړی دی، حال دا چې (د بسپنو په شمول) د دولت بودجې ۲.۶۹ ميلياردە افغانۍ زياتوالی درلودلی دی.

همدا ډول داخلي عوايد د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې زيات شوي چې اصلي لامل يې د مالياتو او ګمرکي عوايدو او د افغانستان بانک د ونډو د عوايدو زياتوالی ګڼل کيږي.

د بانکي نظام چې د هېواد د ناخالصه کورنيو توليداتو په سلو کې ۲۱.۵۱ جوړوي، په ټولیزه شاخصونو (ټولیزه شتمنی، ناخالصه پورونو، امانتونو، د اکويټی پانګه او ګټه) کې زياتوالی راغلی دی. همدا ډول نقدينه ګي په کافي حد کې پاتې ده، خو د پورونو په کيفيت کې ښه والی راغلی نه دی. د دې ترڅنګ، امانتونه د تل په څير د بانکي نظام عمده تمويلي سرچينه ګڼل کيږي او د پېرودونکو او د بانکونو ترمنځ امانتونه په کې شامل دي. د اسلامي بانکداری نظام يو بانک او شپږ برخې رانغاړي چې د ټولیزه بانکي نظام د شتمنيو ۱۰.۶۸ سلنه، د ناخالصو پورونو ۲۷.۹۲ سلنه او د امانتونو ۱۰.۳۰ سلنه جوړوي.

۱

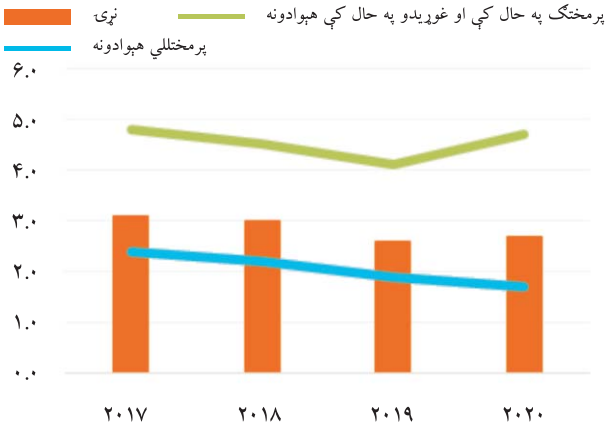
نړیوال اقتصادي وضعیت

نړیوال اقتصادي وضعیت

د نړۍ اقتصادي وده د ۲۰۱۹ مالي کال په دویمه ربعه کې په دوامداره توګه راکمه شوې ده چې په نړیوال اقتصاد کې د سوداګرۍ پر وړاندې خنډونه، د غوړیدو په حال هېوادونو کې کمزورې پانګونه، په ګڼ شمېر پرمختللو هېوادونو کې کمزورې اقتصادي وده، زیاتیدونکي پوروونه او د بریګزیټ (Brexit) له امله رامنځته شوي فشارونه یې ستر لاملونه ګڼل کېږي.

د پیسو نړیوال صندوق د نړیوال اقتصادي لرلید پر بنسټ د پرمختللو هېوادونو د اقتصادي ودې کچه په ۲۰۱۹ کال کې ۱.۹ سلنه او په ۲۰۲۰ کال کې ۱.۷ سلنه اټکل شوې ده. همدا ډول، د یورو سیمې د هېوادونو د اقتصادي ودې کچه په ۲۰۱۹ کال کې ۱.۳ سلنه او په ۲۰۲۰ کال کې ۱.۶ سلنه اټکل شوې ده. د دې ترڅنګ، د غوړیدو او د پرمختګ په حال هېوادونو کې د اقتصادي ودې کچه په ۲۰۱۹ کال کې ۴.۱ سلنه او په ۲۰۲۰ کال کې ۴.۷ سلنه اټکل شوې ده.

۱.۱ ګراف: د نړۍ اقتصادي وده، پرمختللي، د پرمختګ او غوړیدو په حال کې هېوادونه

سرچینه: د پیسو نړیوال صندوق نړیوال اقتصادي لرلید

د پرمختللو هېوادونو له ډلې د امریکې متحده ایالاتو اقتصاد د ۲۰۱۹ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲.۱ سلنه وده کړې، حال دا چې د بریتانیې او جرمني اقتصادي وده په ترتیب سره ۰.۲ سلنه او ۰.۱ سلنه راکمه شوې ده. همدا ډول، د غوړیدو په حال کې هېوادونو له ډلې د چین اقتصادي وده ۶.۲ سلنه راټیټه شوې، د هند اقتصادي وده ۵ سلنه لوړه شوې او د ترکیې په اقتصادي وده کې ۱.۵ سلنه ټیټوالی راغلی دی.

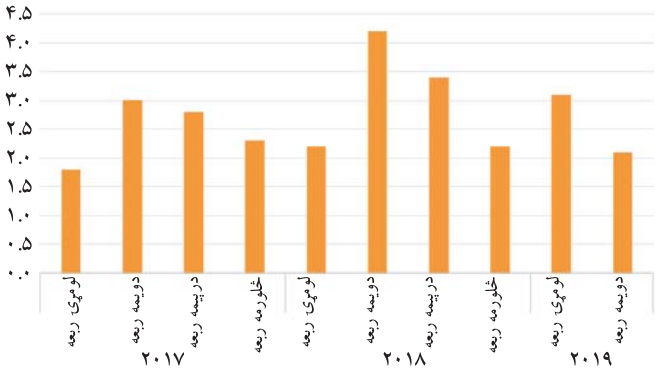
۱.۱ پرمختللي اقتصادونه

۱.۱.۱ د امریکې د متحدو ایالتونو اقتصاد

د امریکا د متحدو ایالتونو د سوداګرۍ وزارت د شمېرو پر بنسټ د دې هېواد اقتصادي وده د ۲۰۱۹ مالي کال په دویمه ربعه کې راټیټه شوې. همدا ډول، د دې هېواد ناخالصه کورنۍ تولیدات د تیرې ربعې د ۳.۱ سلنې زیاتوالي په پرتله په دې ربعه کې ۲.۱ سلنه زیات شوي دي چې واک ته د ډونالډ ټرمپ تر رسیدو وروسته تر ټولو ټیټه اقتصادي وده ګڼل کېږي.

دولتي او د مستهلکینو لګښتونو په اقتصادي وده کې مثبته ونډه لرلې، حال دا چې سوداګریزې پانګونې اقتصادي وده یو څه راکمه کړې ده. په ورته وخت کې، خصوصي لګښتونه د ۲۰۱۹ مالي کال په دویمه ربعه کې ۴.۳ سلنه زیات شوي، حال دا چې دولتي لګښتونو او ناخالصې پانګونې ۵ سلنه زیاتوالی موندلی چې د تیرې ربعې په پرتله د پام وړ زیاتوالی ښکاره کوي. له بلې خوا، ناخالصه خصوصي پانګونه ۵.۵ سلنه او رغنیز لګښتونه ۱۰.۶ سلنه راکم شوي دي. د یادونې وړ ده چې د سوداګریزو فشارونو له امله رامنځته شوې ناډاډمنتیاوې په دې موده کې د سوداګرۍ د وضعیت د خرابوالي اصلي لامل په ګوته شوی دی.

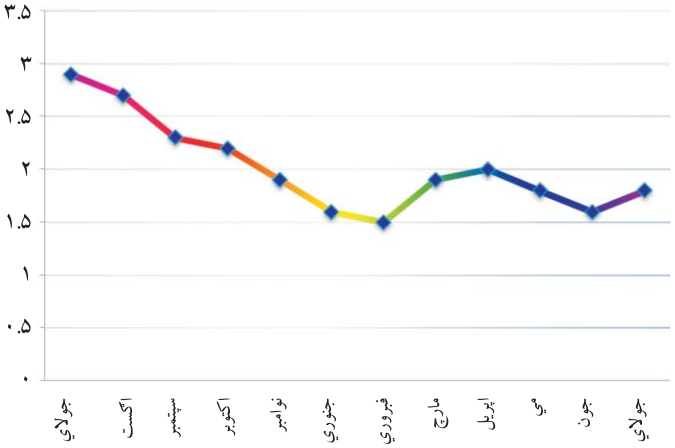
۲.۱ ګراف: د امریکا د متحدو ایالتونو د ناخالصو کورنیو تولیداتو وده (د تیرې ربعې په پرتله د وډې د سلنې بدلون)

سرچینه: د امریکا متحده ایالاتو د اقتصادي شننې او څېړنې اداره

د لګښتي توکو د بیو شاخص د انفلاسیون نرخ د ۲۰۱۹ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۱.۷۳ سلنې ته رسیږي چې په لاندې جدول کې ښودل کېږي. که څه هم د مرکزي بانک چارواکي د انفلاسیون نرخ د زیاتوالي له امله اندیښمن دي، د شرکتونو تر لاسه شوې ګټې د تمې خلاف خورا زیاتې دي چې د شنونکو په باور اقتصادي وده سره له دې چې ټیټه ده، خو تر ډیره د دې ګټو په زیاتوالي کې مرسته کوي.

۳.۱ ګراف: د امریکا متحده ایالاتونو د انفلاسیون نرخ

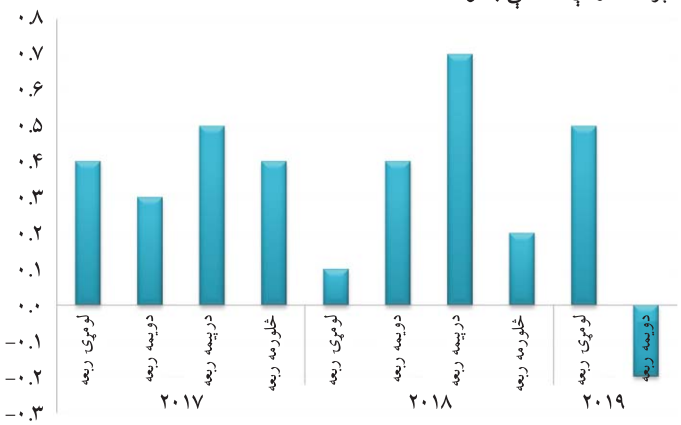

سرچینه: د امریکا متحده ایالاتو د کار احصائیو اداره

۲.۱.۱ د بریتانیې اقتصاد

د بریتانیې ناخالصه کورنۍ تولیدات د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې ۰.۲ سلنې ته رسیږي چې د تیرې ربعې د ۰.۵ سلنې په پرتله کموالی ښکاره کوي. همدا ډول، د کال په کال شمېرو پر بنسټ (له اپریل تر جون میاشتې پورې) د دې هېواد د ناخالصو کورنیو تولیداتو وده ۱.۲ سلنه اټکل شوې ده چې د تیرې ربعې د ۱.۸ سلنې په پرتله ټیټوالی ښکاره کوي. د دې ترڅنګ، د دې هېواد نومول شوي ناخالصه کورنۍ تولیدات د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې ۰.۴ سلنې ته رسیږي چې د تیرې ربعې د ۰.۹ سلنې په پرتله ټیټوالی ښکاره کوي.

۴.۱ ګراف: د بریتانیې د ناخالصو کورنیو تولیداتو د وډې نرخ (د تیرې ربعې په پرتله د وډې د سلنې بدلون)

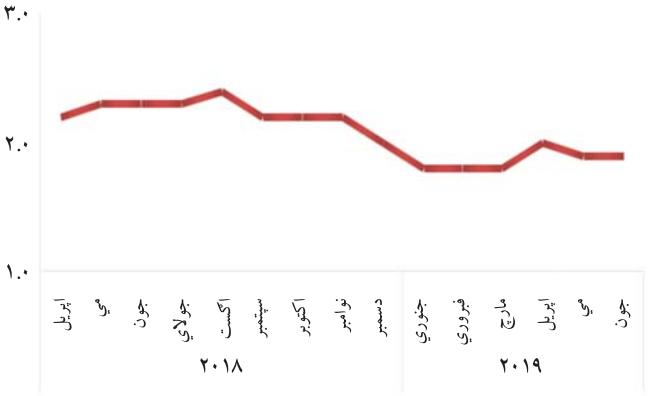

سرچینه: د بریتانیې د احصائیې ملي اداره

د تولید، خدمتونو او تولیدي محصول کچه د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې راټیټه شوې ده. د تولید کچه یې یاده موده کې ۱.۴ سلنې ته راټیټ شوې چې په تولیدي محصولاتو کې ۲.۳ سلنه کموالی یې اصلي لامل په ګوته شوی دی. په ورته وخت کې، تولیدي حاصل د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې د پام وړ زیات شوی دی چې د ۲۰۰۹ زیږدیز کال راهیسې تر ټولو ډیر زیاتوالی ګڼل کېږي. همدا ډول، د خدمتونو حاصل چې د ناخالصه کورنیو تولیداتو په وده کې یې مثبته ونډه لرلې ده، د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې ۰.۱ سلنې ته رسیږي چې د تیرې ربعې د ۰.۴ سلنې په پرتله ټیټوالی ښکاره کوي او په تیرو دریو کلونو کې تر ټولو ډیر کموالی ګڼل کېږي. د دې ترڅنګ، د رغونې حاصل په روانه ربعه کې ۱.۳ سلنې

ته رسيږي چې د تيرې ربعې د ۱.۴ سلنې په پرتله لږ څه کموالی ښکاره کوي.

۵.۱ ګراف: د بريتانيې د لګښتي توکود بيو شاخص (د يو کال په تيريدو د سلنې بدلون)

سرچينه: د بريتانيې د احصائيې ملي اداره

دا بې ثباتي په بنسټيزه توګه له اروپايي ټولنې څخه د بريتانيا د وتلو د اصلي پلان د کړنو په مهال وښې کې له بدلونونو څخه سرچينه اخلي. له کومې ورځې چې بارس جانسن د دې هېواد د لومړي وزير په توګه ټاکل شوی، سترلنګ پاونډ د امريکايي ډالرو په وړاندې ۳ سلنه کموالی موندلی دی.

۳.۱.۱ د جرمنی اقتصاد

د جرمني اقتصاد چې د اروپا تر ټولو لوی اقتصادي هېواد ګڼل کېږي، د ۲۰۱۹ مالي کال په دويمه ربعه کې يې اقتصادي وده ۰.۳ سلنه انقباض کړی دی چې د تيرې ربعې د ۰.۴ سلنې اقتصادي ودې په پرتله ټيټوالی ښکاره کوي. د دې هېواد د اقتصادي ودې د ټيټوالی اصلي لامل نړيوالې او د بريګزيټ اړوند نا ډاډمنتياوې او سوداګريزه جګړه په ګوته شوي دي. همدا ډول، د دې هېواد صنعتي توليد د تير کال په پرتله د ۲۰۱۹ کال د جون په مياشت کې ۵ سلنه راټيټ شوی او اقتصادي وضعيت د اګست په مياشت کې د پام وړ خراب شوی چې د ۲۰۱۱ زيږديز کال له ډيسمبر راپديخوا تر ټولو ټيټه کچه ګڼل کېږي.

د جرمني اقتصاد تر ډيره امريکې متحده ايالاتونو او چين ته پر صادراتو باندې ولاړ دی او له همدې امله د چين او امريکا ترمنځ د سوداګريزې جګړې او په پايله کې يې د رامنځته کيدونکو نا ډاډمنتياوو له امله د دې هېواد د موټر جوړولو صنعت اغيزمن شوی دی. چين چې د جرمني د موټر جوړولو صنعت يو له تر ټولو لويو بازارونو څخه دی، د پر له پسې ديارلس مياشتو راپديخوا يې د موټرو په خرڅلاو کې کموالی راغلی دی. د دې ترڅنګ، په نړيواله کچه د موټرو اخيستلو تقاضا هم راکمه شوې ده. د يادونې وړ ده چې د بريګزيټ اړوند نا ډاډمنتياوو د ۲۰۱۹ مالي کال په دويمه ربعه کې هم پر سوداګرۍ د پام وړ اغيزه کړې ده.

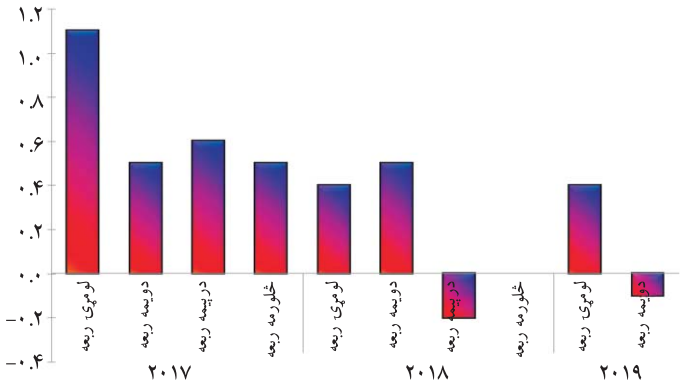
۴.۱.۱ د جاپان اقتصاد

د جاپان ناخالصه کورنۍ توليدات د کلنۍ نرخ پر بنسټ د ۲۰۱۹ کال په دويمه ربعه کې ۱.۸ سلنې ته رسيږي چې د تيرې ربعې د ۲.۲ سلنې په پرتله ټيټوالی ښکاره کوي چې د امريکې متحده ايالاتو او چين ترمنځ د دوامداره سوداګريزې جګړې سربيره يې د بازار اړتياوې پوره کړې دي. همدا ډول، د جاپان د ناخالصه کورنيو توليداتو د ربعوار ودې نرخ په ياده موده کې ۰.۴ سلنې ته رسيږي چې د ۰.۱ سلنه اټکل شوې کچې په پرتله زياتوالی ښکاره کوي. په ورته وخت کې، د جاپان دولت پر خرڅلاو د مالياتو د لوړولو پلان لري چې له امله يې ممکن د دې هېواد په توليداتو کې کموالی راشي.

د منفي بيروني تقاضا سربيره د سوداګرۍ په نورو برخو کې د کموالي له امله خصوصي لګښتونه او پانګه اچونه د پام وړ زيات شوي دي چې پر بنسټ يې په داخلي تقاضا

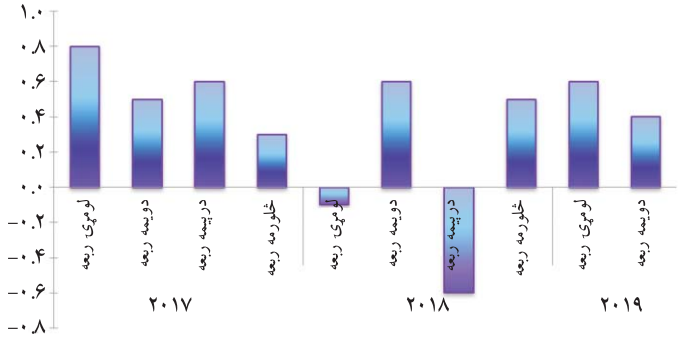
کې د پام وړ زیاتوالی راغلی دی. خصوصي لګښتونه چې د ناخالصه کورني تولیداتو نیمایي برخه جوړوي، د یادو تولیداتو په وده کې بنسټیز رول لوبوي. په ورته وخت کې، د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې لګښتونه ۰.۶ سلنه زیات شوي چې په اکتوبر میاشت کې پر ټولیزو لګښتونو له ۸ سلنې څخه ۱۰ سلنې ته د مالیې له لوړولو وروسته د مستهلکینو له لورې د ګران بیه توکو لکه موټرو او ایرکنډیشنونو پیرودل یې اصلي لامل ګڼل کیږي.

۶.۱ ګراف: د جرمني د ناخالصو کورنیو تولیداتو د ودې نرخ (د تیرې ربعې په پرتله د ودې د سلنې بدلون)

سرچینه: د احصائیې فدرالي اداره او د اقتصادي همکاریو او پراختیا سازمان (OECD)

۷.۱ ګراف: د جاپان د ناخالصو کورنیو تولیداتو د ودې نرخ

سرچینه: د جاپان دولت د کابینې دفتر

همدا ډول، د پانګې لګښتونه د تیرې ربعې په پرتله د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې ۱.۵ سلنه زیات شوي چې د شرکتونو له لورې پر کار کمه پانګونه یې تر ټولو ستر لامل ګڼل کیږي. د دې ترڅنګ، د دې هېواد صادرات هم ۰.۱ سلنه راکم شوي دي چې په چین او نورو آسیایي هېوادونو کې د اقتصادي فعالیت کموالی یې اصلي لامل په ګوته شوی دی.

۲.۱ د غوړیدو په حال کې هېوادونه

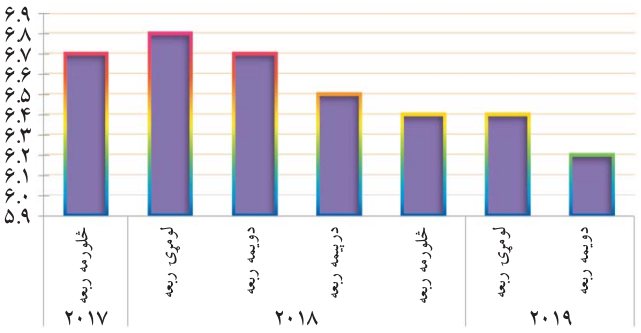
۱.۲.۱ د چین اقتصاد

د چین د ناخالصو کورنیو تولیداتو د ودې نرخ د تیرې ربعې په پرتله د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې ۶.۲ سلنې ته رسیږي چې په تیرو ۲۷ کلونو کې تر ټولو ټیټه کچه بلل کیږي. د چین دولت د داخلي او نړیوالې تقاضا د کمیدو او د امریکا له لورې پر چین د سوداګریز فشار د دوام له امله پر مالي هڅونې تمرکز کړی او د ۲۹۱ میلیارده امریکایي ډالرو په ارزښت د زیاتو مالیاتو د کمولو له مخې غواړي خپله اقتصادي وده تقویه کړي. همدا ډول، دې هېواد د رغنیزو بیخبنستونو د پیاوړتیا لپاره د ۲.۱۵ ټریلیون ین په ارزښت پور پانې هم ویشلي دي.

سربیره پر دې، د دې هېواد مرکزي بانک پلان لري څو د الزامي زیرمو نسبتونه (RRR) له منځه یوسي او د کوچنیو شرکتونو د مالي پیاوړتیا لپاره له نورو مالي ابزارونو څخه کار واخلي، په داسې حال کې چې د دې هېواد اقتصاد لا هم د یادو مالي هڅونو وروسته ښه والی نه دی کړی او سوداګر پانګوال په پانګونه کې له پوره دقت او احتیاط څخه کار اخلي. په ورته وخت کې، د صنعتي تولید، پرچون پلورنې او ثابتې شتمنۍ د پانګونې په اړه د وروستیو خپرو شویو معلوماتو پر بنسټ داسې ښکاري چې د دولت هڅې به مطلوبې پایلې ولري. په همدې توګه په یاده موده کې صنعتي تولید د تیرې ربعې په پرتله ۶.۳ سلنه او د ثابتې شتمنۍ پانګونه د تیر کال په پرتله د روان کال په لومړۍ

نیمایي کې د اقتصادي شنونکو د ۵.۵ سلنې اټکل شوې کچې برعکس ۵.۸ سلنه زیات شوي دي. د دې ترخنګ، د روان کال د جون په میاشت کې پرچون پلورنه ۹.۸ سلنه زیاته شوې، حال دا چې د موټرو خرڅلاو په یاده میاشت کې ۱۷.۲ سلنې ته رسیږي چې د تیرې میاشتې په پرتله ۲.۱ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د فابریکو د تولید او پرچون پلورنې اړوند شمیرې د اقتصادي ودې ثبات ښکاره کوي. له بلې خوا، مالي بازارونه او سوداګریز همکاران د چین او امریکې متحده ایالاتونو ترمنځ د سوداګریزې جګړې په اړه اندیښمن دي او د نړیوال اقتصادي رکود د منځته راتلو ویره لري.

۸.۱ ګراف: د چین د ناخالصو کورنیو تولیداتو د ودې نرخ (د تیرې ربعې په پرتله د ودې د سلنې بدلون)

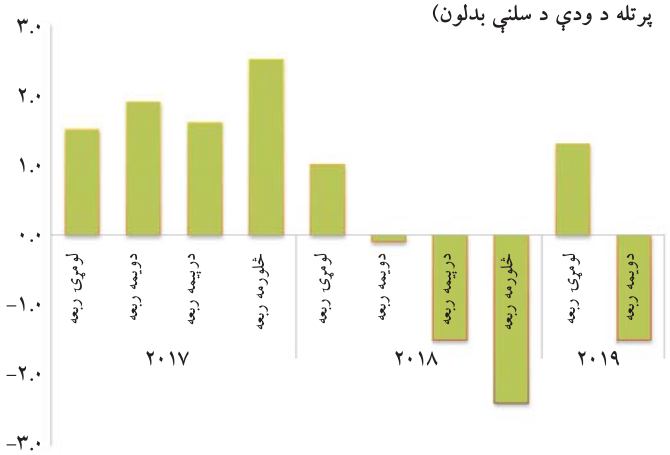
سرچینه: د چین د احصائیې ملي اداره

۲.۲.۱ د ترکیې اقتصاد

د ترکیې د احصائیوي انستیتیوت د خپرو شویو معلوماتو له مخې، د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې د ترکیې د ناخالصو کورنیو تولیداتو د ودې اوسنی نرخ یو تریلیون ترکي لیرو (۱۷۵ میلیارده امریکایي ډالرو) ته رسیږي. همدا ډول، د دې هېواد ناخالصه کورنۍ تولیدات د ۲۰۱۹ کال په لومړۍ ربعه کې له ۲.۴ سلنه انقباض وروسته د تیر کال د ورته ربعې په پرتله ۱.۵ سلنه انقباض کړی چې د اقتصاد پوهانو له لورې د ۱.۸ سلنه اټکل شوې کچې په پرتله ټیټوالی ښکاره کوي. په ورته وخت کې، د موسم پر بنسټ او د کلیزې له مخې عیار شوې ودې نرخ په تیره ربعه کې ۱.۲ سلنه وه. د دې ترخنګ، د رغونې سکتور وده ۱۲.۷ سلنه، د صنعتي تولید وده ۲.۷ سلنه او د خدمتونو سکتور وده ۰.۳ سلنه راکمه شوې ده، حال دا چې د کرنې سکتور وده ۳.۴ سلنه زیاته شوې او خالصو صادراتو د ناخالصو کورنیو تولیداتو په وده کې ۷.۴ سلنه ونډه لرلې ده.

سربیره پر دې، د ترکیې د دولت د اټکل له مخې به د ۲۰۱۹ کال په درېیمه او څلورمه ربعه کې اقتصادي وده پیاوړې شي چې په ټولیزه توګه په روان کال کې د دې هېواد اقتصادي وده ۲.۳ سلنه، په ۲۰۲۰ کال کې ۳.۵ سلنه او په ۲۰۲۱ کال کې ۵ سلنه اټکل شوې ده.

۹.۱ ګراف: د ترکیې د ناخالصو کورنیو تولیداتو د ودې نرخ (د تیرې ربعې په پرتله د ودې د سلنې بدلون)

سرچینه: د ترکیې احصائیوي انستیتیوت او د اقتصادي همکارۍ او پراختیا سازمان

۳.۲.۱ د هند اقتصاد

د هند د ناخالصو کورنیو تولیداتو د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې ۵ سلنې ته رسیږي چې د تیرې ربعې د ۵.۸ سلنې او د تیر کال د ورته ربعې د ۸ سلنې په پرتله ټیټوالی ښکاره کوي چې په تیرو شپږو کلونو کې ترټولو ټیټه کچه ګڼل کېږي. د هند د ناخالصو کورنیو تولیداتو د کموالي

اصلي لامل د خصوصي لګښتونو او د توليدي سکتور د ودې کموالی ګڼل کېږي. خصوصي لګښتونه د ۲۰۱۹ کال په دويمه ربعه کې ۳.۱ سلنې ته راټيټ شوي چې په تيرو ۱۸ ربعو کې تر ټولو ډير ټيټوالی ګڼل کېږي. همدا ډول، د توليدي سکتور وده ۰.۶ سلنې ته رسيږي چې د تير کال د ورته ربعې د ۱۲ سلنې اټکل شوې کچې په پرتله د پام وړ ټيټوالی ښکاره کوي. د دې ترڅنګ، د کرنې سکتور وده تر نيمايي ډيره کمه شوې ده. د خپرو شويو شمېرو پر بنسټ د هند اقتصادي وده د تيرو شپږو کلونو راپديخوا په تر ټولو ټيټه کچه کې ده.

که څه هم د خدمتونو په سکتور کې د سوداګرۍ، هوټلونو او اړيکو وده ۷.۱ سلنې ته رسيږي چې د تيرې ربعې د ۶ سلنې ودې په پرتله زياتوالی ښکاره کوي، حال دا چې د مالي خدمتونو او عامه اداري خدمتونو وده په دې ربعه کې راکمه شوې ده.

له دې وړاندې د هند ريزرف بانک (RBI) د ۲۰۱۹ کال په لومړۍ نيمايي کې د هند د اقتصادي ودې نرخ د ۵.۸ او ۶.۶ سلنې ترمنځ او د روان مالي کال په دوهمه نيمايي کې د ۷.۳ او ۷.۵ سلنې ترمنځ اټکل کړی وه. له همدې املـه د دويمې ربعې په پای کې د دې هېواد اقتصادي وده ۵ سلنې ته رسيږي چې د هند د ريزرف بانک د ۵.۸ سلنې اټکل شوې کچې په پرتله ټيټه ده او په دې توګه د ياد بانک په کلني اټکل کې د کموالي لامل کيدای شي. د يادونې وړ ده چې د هند ريزرف بانک د ۲۰۱۹ کال له پيل راهيسې د ټکټانې نرخ څلور ځلې راکم کړی او د هند دولت هم د کمزورې اقتصادي تقاضا د لا پياوړي کولو په موخه بيلا بيلې مالي هڅونې هم اعلان کړي دي.

۲

د پانګې او پولي بازار بدلونونه

۲

د پانګې او پولي بازار بدلونونه

د پولي سکتور د احصائيې او شمېرو له مخې پولي زيرمو د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په پای کې ۲.۷۶ سلنه مثبته وده ثبت کړې ده، حال دا چې په تيره ربعه کې يې ۳.۹۵ سلنه منفي وده لرله چې د منفي ۱.۸۷ سلنې ربعوار ودې او د تير کال د دويمې ربعې د ۷.۲۲ سلنې کچې په پرتله زياتوالی ښکاره کوي. د پولي زيرمو د مثبتې ودې اصلي لامل د ارزونې لاندې موده کې د زياتو دولتي عوايدو راټولول ګڼل کېږي. په ګردښت کې پيسې چې د پولي زيرمې يوه مهمه برخه جوړوي، د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۴.۲۵ سلنه وده ثبت کړې ده او د ۱۳۹۸ مالي کال له پيل راهيسې د دويمې ربعې تر پايه پورې ۱.۴۹ سلنه وده ثبت کړې ده.

تر ارزونې لاندې ربعه کې د پولي زيرمو او په ګردښت کې د پيسو وده چې د د افغانستان بانک عملياتي او ضمني هدفونه جوړوي، له ټاکل شوي هدفونو څخه ډېره ټيټه پاتې شوې ده چې ارزونې لاندې کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د بازار او بانکونو نه د اضافي نقدينه ګڼ راغونډول يې ستر لامل په ګوته شوی دی.

د محدوده مفهوم په توګه پيسې (M1) د ارزونې لاندې کال د دويمې ربعې په پای کې ۴۴۸.۹۲۰ ميليونه افغانيو ته رسېږي چې ۵ سلنه وده ښکاره کوي. د پراخه مفهوم په توګه پيسې (M2) هم ورته بهير درلودلی دی چې د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په پای کې يې کچه ۴۸۳.۴۲۸.۴۱ ميليونه افغانيو ته رسېږي او ۴.۰۶ سلنه وده ښکاره کوي.

د افغانستان بانک د اسعارو پر وړاندې د افغانۍ د تبادلې د نرخ له حده زيات څپ څپانده کېدو (نوسانونو) د راکمولو او په بازار کې د نقدينګۍ د مديريت کولو لپاره د آزاد بازار تر عملياتو لاندې د اسعارو او پانګه ايزو پاڼو له ليلام څخه کار اخلي.

د افغانستان بانک د ۱۳۹۸ مالي کال له پيله راهيسې د دويمې ربعې تر پايه پورې په ټولېزه توګه ۱،۲۰۶.۹۴ ميليونه امريکايي ډالره او د دويمې ربعې په اوږدو کې يې ۶۶۵ ميليونه امريکايي ډالره ليلام کړي څو په بازار کې له حده زيات سيالیت د مديريت ترڅنګ د اسعارو په وړاندې د افغانيو چټک څپ څپاندونه (نوسانونه) راکم کړي. د پانګه ايزو پاڼو ټولېزه ناترلاسه شوې کچه د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په پای کې ۲۷.۰۲۰ ميلياردې افغانيو ته رسېږي. په ورته وخت کې، د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې د ډالرو په وړاندې د افغانۍ ارزښت ۶.۶۱ سلنه او د روان مالي کال په لومړۍ نيمايي کې ۷.۲۳ سلنه راکم شوی دی.

۱.۲ پولي پروګرام

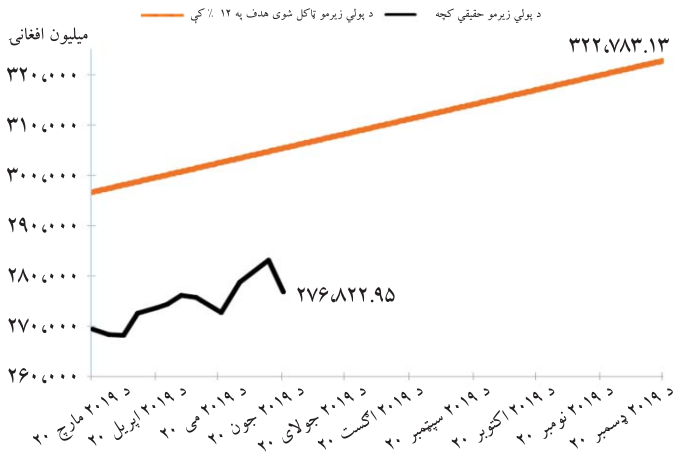
د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې په اوږدو کې پولي زيرمې د افغانستان بانک د پولي سياست د يو مهم عملياتي هدف (د کړنې د معيار) په توګه او په ګردښت کې پيسې د ضمني هدف په توګه پېژندل شوي دي.

د پولي زيرمو (RM) کره مبلغ چې د کورنيو بيو د ثبات او د د افغانستان بانک د لومړنيو موخو په ترلاسه کولو کې مرسته کوي، د پيسو د مقداري تيورۍ په کارولو سره ټاکل کېږي. له همدې کبله، د پولي زيرمو او په ګردښت کې د پيسو لپاره ټاکل شوي هدفونه د اړونده مودې په

اوږدو کې د اقتصادي ودې او انفلاسیون د تمو پر بنسټ ټاکل کیږی. په ۱۳۹۸ مالي کال کې د پولي زیرمې او په ګردښت کې د پیسو وده ۱۲ سلنه ټاکل شوې ده. د یادولو وړ ده چې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د پولي زیرمو حقیقي وده ۲.۷۶ سلنه او په ګردښت کې د پیسو حقیقي وده ۲۵ سلنه وه چې له ټاکل شوي هدف څخه لا هم ډېره ښکته ده. د افغانستان بانک په بازار کې د اضافي نقدینه ګی د مدیریت کولو او د اسعارو پر وړاندې د افغانۍ د تبادلې د نرخ له حده زیات ټپ ټپانده کېدو (نوسانونو) د راکمولو لپاره د آزاد بازار د عملیاتو له لارې ۱،۲۰۶.۹۴ میلیونه امریکایي ډالره لیلام کړي.

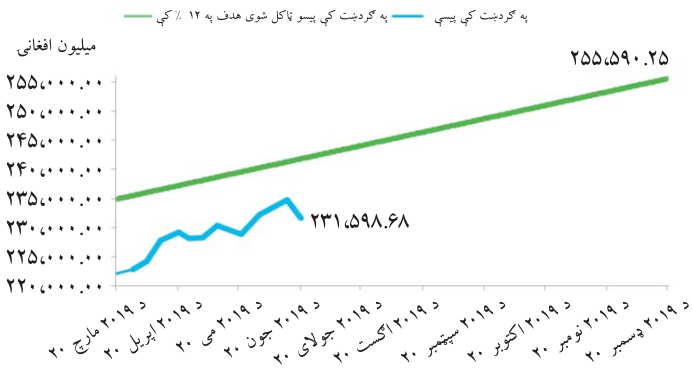
۱.۲ او ۲.۲ ګراف د ارزونې لاندې مودې په اوږدو کې لوړه کچه او حقیقي پولي زیرمې او په ګردښت کې پیسې ښکاره کوي.

۱.۲ ګراف: : د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې پولي زیرمې

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۲.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې په ګردښت کې پیسې (مارچ ۲۲ – جون ۲۱)

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۲.۲ د نقدینه ګی حجم

د محدوده مفهوم په توګه پیسې او د پراخه مفهوم په توګه پیسې د پولي او مالي احصائیو د لارښود او د معلوماتو د راټولونې د لارښوونې پر بنسټ راټولیږي.

د محدوده مفهوم په توګه پیسې (M1) د امانت ایښودونکو شرکتونو څخه بهر اسعار او جاري امانتونه رانغاړي، حال دا چې د پراخه مفهوم په توګه پیسې (M2) په ترکیب کې د محدوده مفهوم په توګه د پیسو اجزاوې او داسې نورې لږې سیالې شتمنۍ یا پیسه وزمه شاملې دي.

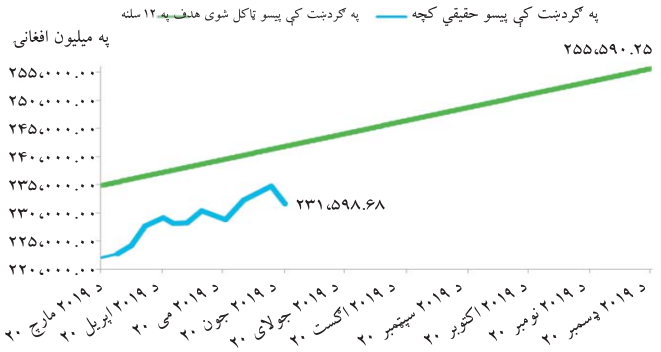
د ۱.۲ جدول ښکاره کوي چې د محدوده مفهوم په توګه پیسې (M1) د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې ۵ سلنه زیاتوالی کړی دی چې د ۱۳۹۷ مالي کال د ورته مودې په پرتله ۲۱.۳۱۱ میلیونه افغانۍ توپیر او یو څه ټیټوالی ښکاره کوي. د امانت ایښودونکو شرکتونو څخه بهر اسعار یا په ګردښت کې پیسې چې د پراخه مفهوم په توګه پیسو ۴۶ سلنه جوړوي، ۲.۱۵ سلنه وده موندلې چې د تېر کال د ورته مودې د ۲.۷ سلنې ثبت شوې ودې په پرتله ټیټوالی موندلی چې ۴،۶۵۸ میلیونه افغانۍ توپیر ښکاره کوي. جاري امانتونه چې د محدوده مفهوم په توګه د پیسو نورې برخې جوړوي، د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې

ربعې په پای کې ۷.۹۱ سلنه وده تجربه کړې ده، حال دا چې تېر کال په ورته موده کې یې ۱۱.۳ سلنه وده درلوده چې ۱۶،۶۵۳ میلیونه افغانۍ توپیر ښکاره کوي.

د پراخه مفهوم په توګه د پیسو (M2) کچه د ارزونې لاندې ربعه کې ۴۸۳،۴۲۸.۴۱ میلیونه افغانۍ ته رسیږي چې د تیر کال د ۴۶۴،۵۷۸.۷۹ میلیونه افغانۍ په پرتله ۴.۰۶ سلنه زیاتوالی په ګوته کوي، خو د تیر کال د ورته مودې د ۶.۲ سلنې ودې په پرتله یې ټیټوالی موندلی دی. د پراخه مفهوم په توګه د پیسو ټیټه وده په نورو امانتونو کې ټیټیدونکي بهیر پورې تړاو لري. دا شمېرې ښکاره کوي چې د محدوده مفهوم په توګه پیسې(M1) د پراخه مفهوم په توګه پیسې (M2) تر ټولو ستره برخه ۹۲.۸۶ سلنه جوړوي.

پیسه وزمه (Quasi Money) یا نور امانتونه چې د پراخه مفهوم په توګه د پیسو (M2) بله برخه جوړوي، د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې منفي ۶.۶۶ سلنه وده لرلې ده. پیسه وزمه د ارزونې لاندې مودې په پای کې د پراخه مفهوم په توګه پیسو ۷ سلنه جوړوي چې د تیر مالي کال د دویمې ربعې د ۸ سلنه ودې په پرتله ټیټوالی ښکاره کوي. له همدې امله، د پراخه مفهوم په توګه پیسو (M2) باندې د هغه د بدلون اغیزه ډېره کمه ده. په افغانۍ موده ایزه امانتونو کې کال په کال بدلون ۹،۴۷۹ میلیونه افغانۍ ته رسیږي چې ۲۴.۷۴ سلنه منفي وده ښکاره کوي، حال دا چې د اسعاري موده ایزه امانتونو وده د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې ۲۵،۰۳۰ میلیونه افغانۍ ته رسیږي چې ۲.۶۸ سلنه وده ښکاره کوي.

۳.۲ ګراف: خالصې بهرنۍ شتمنۍ، خالصې داخلي شتمنۍ او د پراخه مفهوم په توګه پیسې (M2)

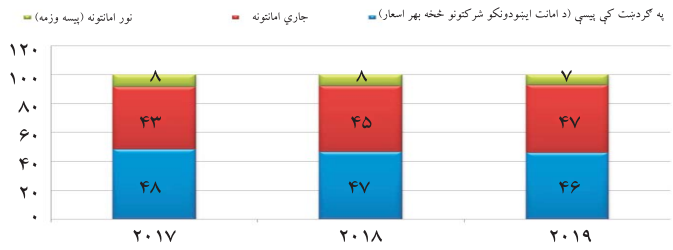

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

د افغانۍ موده ایزه امانتونو د کموالي او د اسعاري موده ایزه امانتونو د زیاتوالي اصلي لامل د بانکونو د افغانیو سپما حسابونو ټیټیدونکی بهیر او د اسعارو موده ایزه امانتونو زیاتوالی ګڼل کېږي. همدا ډول، د اسعاور په وړاندې د افغانۍ د ارزښت کمیدل د اسعارو موده ایزه امانتونو د زیاتوالي لامل شوي دي. شته شمېرې ښکاره کوي چې د ارزونې لاندې ربعې په مهال یو امریکایي ډالر په ۸۰.۸۷ افغانۍ تبادله کېږي حال دا چې د تیر کال په ورته موده کې یو امریکایي ډالر په ۷۱.۵۸ افغانۍ بدلیده. د افغانۍ موده ایزه امانتونه او د اسعارو موده ایزه امانتونه د پراخه مفهوم په توګه پیسو په ترتیب سره ۱.۹۶ سلنه او ۵.۱۸ سلنه جوړوي.

همدا ډول د پراخه مفهوم په توګه پیسو (M2) د ونډې په توګه جاري امانتونه د ارزونې لاندې کال د دویمې ربعې په پای کې ۴۷ سلنې ته رسیږي (د زیاتو معلوماتو لپاره د ۴.۲ ګراف ته مراجعه وکړئ).

۴.۲ ګراف: په ګردښت کې پیسې، جاري امانتونه او د پراخه مفهوم په توګه پیسو د ونډې په توګه پیسه وزمه (سلنه)

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۱.۲ جدول: د نقدینه ګي حجم، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

	د ۲۰۱۷ کال دویمه ربعه	د ۲۰۱۸ کال دویمه ربعه	کال په کال د سلنې بدلون	توپیر	د ۲۰۱۹ کال دویمه ربعه	کال په کال د سلنې بدلون	توپیر
تشریحات	مبلغ په میلیون افغانۍ			مبلغ په میلیون افغانۍ			
۱- خالصه بهرنۍ شتمنۍ	۵۹۱،۴۲۲	۶۸۱،۵۲۴	٪ ۱۵.۲	۹۰،۱۰۲	۷۹۲،۶۳۳	٪ ۱۶.۳۰	۱۱۱،۱۱۰
(الف) بهرنۍ شتمنۍ	۶۰۲،۶۷۵	۶۹۶،۶۰۷	٪ ۱۵.۶	۹۳،۹۳۱	۸۰۴،۳۸۸	٪ ۱۵.۴۷	۱۰۷،۷۸۱
د افغانستان بانک د بهرنیو اسعارو زیرمې	۴۹۰،۷۱۱	۵۸۰،۷۴۷	٪ ۱۸.۳	۹۰،۰۳۶	۶۶۷،۷۵۲	٪ ۱۴.۹۸	۸۷،۰۰۵
سره زر	۵۹،۷۵۱	۶۴،۱۶۰	٪ ۷.۴	۴،۴۰۹	۷۸،۳۴۲	٪ ۲۲.۱۰	۱۴،۱۸۲
نور	۴۳۰،۹۶۱	۵۱۶،۵۸۷	٪ ۱۹.۹	۸۵،۶۲۶	۵۸۹،۴۱۰	٪ ۱۴.۱۰	۷۲،۸۲۳
نورې بهرنۍ شتمنۍ	۱۱۱،۹۶۴	۱۱۵،۸۶۰	٪ ۳.۵	۳،۸۹۶	۱۳۶،۶۳۶	٪ ۱۷.۹۳	۲۰،۷۷۷
(ب) بهرنۍ پورتنۍ	۱۱،۲۵۳	۱۵،۰۸۳	٪ ۳۴.۰	۳،۸۳۰	۱۱،۷۵۵	٪ ۲۲.۰۷ -	۳،۳۲۸ -
۲. خالصه کورنۍ شتمنۍ	۱۵۱،۳۵۶.۱۳ -	۲۱۴،۱۸۰.۷۳ -	٪ ۴۱.۵	۶۲،۸۲۵ -	۳۰۶،۵۸۲.۳۶ -	٪ ۴۳.۱۴	۹۲،۴۰۲ -
(الف) خالص کورنۍ کریډټ	۳۰،۰۷۱ -	۷۱،۷۱۸ -	٪ ۱۳۸.۵	۴۱،۶۴۷ -	۹۵،۵۵۴ -	٪ ۳۳.۲۳	۲۳،۸۳۵ -
د غیر مالي عامه سکتور لپاره خالص کریډټ	۷۶،۴۳۸ -	۱۱۸،۵۹۷ -	٪ ۵۵.۲	۴۲،۱۵۹ -	۱۴۴،۸۵۴ -	٪ ۲۲.۱۴	۲۶،۲۵۷ -
د مرکزي حکومت لپاره خالص کریډټ	۷۶،۵۳۲ -	۱۱۸،۶۹۱ -	٪ ۵۵.۱	۴۲،۱۵۹ -	۱۴۴،۹۴۸ -	٪ ۲۲.۱۲	۲۶،۲۵۷ -
د مرکزي حکومت لپاره کریډټ	۲۲،۸۷۹	۱۵،۰۵۹	٪ ۳۴.۲ -	۷،۸۲۱ -	۷،۱۸۵	٪ ۵۲.۲۹ -	۷،۸۷۴ -
د مرکزي حکومت لپاره پورتنۍ	۹۹،۴۱۱	۱۳۳،۷۵۰	٪ ۳۴.۵	۳۴،۳۳۸	۱۵۲،۱۳۳	٪ ۱۳.۷۴	۱۸،۳۸۳
د مرکزي او سیمه ایز حکومت لپاره خالص کریډټ	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	٪ ۰.۰	۰	۰.۰۰۰	٪ ۰.۰۰	۰
د عامه غیر مالي شرکتونو لپاره خالصه کریډټ	۹۴	۹۴	٪ ۰.۰	۰	۹۴	٪ ۰.۰۰	۰
د خصوصي سکتور لپاره کریډټ	۴۷،۵۸۵	۴۸،۰۶۸	٪ ۱.۰	۴۸۳	۵۰،۰۳۳	٪ ۴.۰۹	۱،۹۶۶
د نورو مالي شرکتونو لپاره خالصه کریډټ	۱،۲۱۹ -	۱،۱۸۹ -	٪ ۲.۴ -	۲۹	۷۳۳ -	٪ ۳۸.۳۳ -	۴۵۶
(ب) د پانګې حسابونه	۱۴۲،۱۴۸	۱۶۹،۲۸۲	٪ ۱۹.۱	۲۷،۱۳۴	۲۳۲،۵۵۲	٪ ۳۷.۳۸	۶۳،۲۷۰
(ت) نور خالصه اقلام	۲۰،۸۶۴	۲۶،۸۲۰	٪ ۲۸.۵	۵،۹۵۶	۲۱،۵۲۳	٪ ۱۹.۷۵ -	۵،۲۹۷ -
۳. د پراخه مفهوم په توګه پیسې	۴۳۷،۴۰۱.۰۲۴	۴۶۴،۵۷۸.۷۸۹	٪ ۶.۲	۲۷،۱۷۸	۴۸۳،۴۲۸.۴۱	٪ ۴.۰۶	۱۸،۸۵۰
د محدوده مفهوم په توګه پیسې	۴۰۰،۶۲۱	۴۲۷،۶۰۹	٪ ۷	۲۶،۹۸۸	۴۴۸،۹۲۰	٪ ۵	۲۱،۳۱۱
په ګردښت کې پیسې (هغه پیسې چې له امانت ایښودونکو شرکتونو څخه بهر دي)	۲۱۱،۴۱۲	۲۱۷،۰۶۷	٪ ۲.۷	۵،۶۵۴	۲۲۱،۷۲۴	٪ ۲.۱۵	۴،۶۵۸
جاري امانتونه	۱۸۹،۲۰۹	۲۱۰،۵۴۳	٪ ۱۱.۳	۲۱،۳۳۴	۲۲۷،۱۹۶	٪ ۷.۹۱	۱۶،۶۵۳
نور امانتونه (پیسه وزمه)	۳۶،۷۷۹.۶۹۶	۳۶،۹۶۹.۶۳۸	٪ ۰.۵	۱۹۰	۳۴،۵۰۸.۴۸۸	٪ ۶.۶۶ -	۲،۴۶۱ -
په افغانی امانتونه	۱۵،۰۵۹	۱۲،۵۹۴	٪ ۱۶.۴ -	۲،۴۶۵-	۹،۴۷۹	٪ ۲۴.۷۴ -	۳،۱۱۵ -
په بهرنیو اسعارو امانتونه	۲۱،۷۲۱	۲۴،۳۷۶	٪ ۱۲.۲	۲،۶۵۵	۲۵،۰۳۰	٪ ۲.۶۸	۶۵۴
له ونډو پرته بیه لرونکې پانې	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰

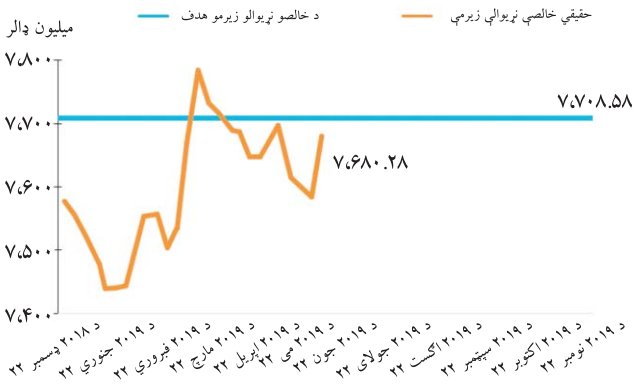
سرچینه: پولي برخه، د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۳.۲ خالصه نړیوالې زیرمې

د افغانستان بانک په نړیوالو زیرمو کې سره زر، د پیسو د نړیوال صندوق سره د پور زیرمه او ونډه، د برداشت ځانګړی حق (SDR) او همدا ډول مهم اسعار لکه امریکایي ډالر، یورو، انګلیسي پونډ او داسې نور شامل دي. د افغانستان نړیوالې خالصې زیرمې چې په امریکایي ډالرو څرګندیږي، د شتمنۍ هغه زیرمې دي چې د پورانیو زیرمې تر منفي شوي دي.

خالصه نړیوالې زیرمې د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې ۱۶.۵ میلیونه امریکایي ډالره (۰.۲۱) سلنه لږ څه کموالی ښکاره کوي. د خالصو نړیوالو زیرمو کچه ۷،۷۰۸.۵۸ میلیونه امریکایي ډالره ټاکل شوې وه، حال دا چې حقیقي کچه یې د ارزونې لاندې موده کې ۷،۶۸۰.۳ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي.

۵.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د خالصه نړیواله زیرمې حقیقي کچه او هدف

سرچینه: پولي برخه، د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۴.۲ د اسعارو د تبادلې بازار

۱.۴.۲ د اسعارو د تبادلې نرخونه

د افغانستان بانک وروستۍ موخه د بیو د ټیکاو ساتل دي، خو د د افغانستان بانک د خپل اصلي هدف ترڅنګ د آزاد بازار د عملیاتو لاندې په ګټوره توګه د پالیسي په تطبیقولو سره د پولي ابزارونو سمې ګټې اخیستنې ته هم متوجه وي.

د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د افغانۍ ارزښت د پاکستانۍ کلدارې او ایراني تومان په وړاندې لوړ شوی دی، خو د نړیوالو اسعارو لکه انګلیسي پونډ، یورو، سویسي فرانک، امریکایي ډالرو، د اماراتو د درهم، سعودي ریال او هندي روپۍ په وړاندې راکم شوی دی.

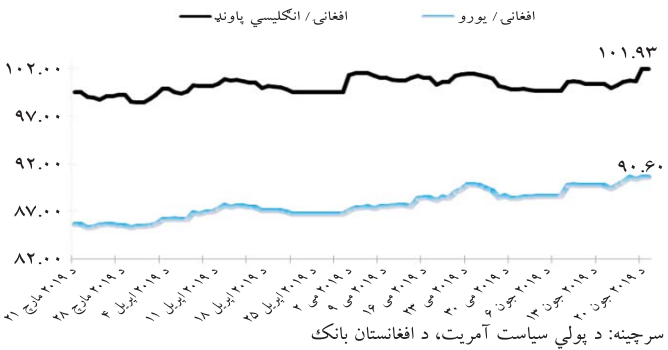
د ارزونې لاندې موده کې د امریکایي ډالرو او نورو اسعارو په وړاندې د افغانۍ د تبادلې ورځنۍ منځنۍ نرخ په لاندې ګرافونو کې وړاندې کیږي.

۶.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د امریکایي ډالرو پر وړاندې د افغانۍ د مبادلې ورځنۍ منځنۍ نرخ

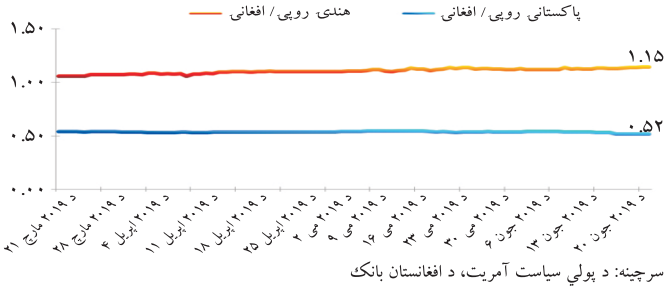
سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۷.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د انګلیسي پاونډ او یورو پر وړاندې د افغانۍ د مبادلې ورځنۍ منځنۍ نرخ

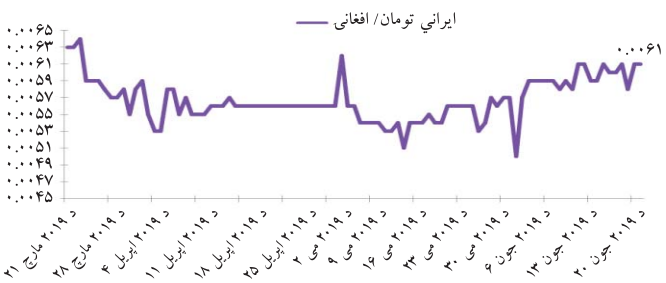
سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۸.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د هندۍ روپۍ او پاکستانۍ روپۍ په وړاندې د افغانۍ د تبادلې ورځنۍ منځنۍ نرخ

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۹.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د ایراني تومان پر وړاندې د افغانۍ د مبادلې ورځنۍ منځنۍ نرخ

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

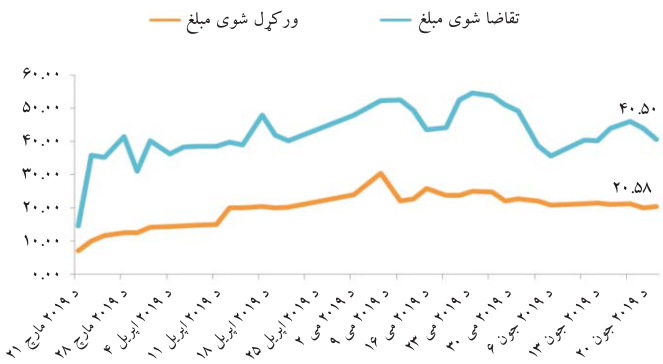
۲.۴.۲ د اسعارو لیلام

د افغانستان بانک په داخلي مارکیټ کې د بیو د ثابت ساتلو او د پیسو د عرضې د کنټرولولو په موخه د پولي زیرمو د ودې کچه لوړه ساتي او په همدې موخه په اونۍ کې درې ځلې د اسعارو لیلام او په اونۍ کې یو ځلي د پانګه ایزو پاڼو لیلام ترسره کوي چې د د افغانستان بانک ورځنۍ د عمده پولي ابزارونو په توګه کار اخلي. د افغانستان بانک په دوامداره توګه د اسعارو لیلام ترسره کړی، څو له بازار څخه اضافي نقدینه ګڼي لرې کړي او د بهرنیو اسعارو، په ځانګړې توګه د امریکایي ډالرو پر وړاندې د افغانۍ د مبادلوي نرخ د زیاتو څپې څپاندونو (نوسانونو) مخه ونیسي.

د افغانستان بانک د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې په ټولیزه توګه ۶۶۵ میلیونه امریکایي ډالره لیلام کړي، په داسې حال کې چې په همدې موده کې ټولیزه تقاضا ۱،۴۳۷.۲۰ میلیونه امریکایي ډالره وه چې د امریکایي ډالر په وړاندې د افغانۍ د ارزښت کموالی یې عمده لامل په ګوته شوی دی. په منځنۍ توګه په هر لیلام کې ۵۹ داوطلبانو ګډون کړی دی او له دې ډلې ۴۳ داوطلبان ګټونکي اعلان شوي دي چې په هر لیلام کې په منځنۍ ډول ۱۹.۵۶ میلیونه امریکایي ډالره پلورل شوي دي چې په ټولیزه توګه ۵۲.۱۸۸ میلیارده افغانۍ ویستل شوي دي.

همدا ډول، د خپرو شویو شمیرو له مخې د تیر مالي کال په دویمه ربعه کې د لیلام شویو پیسو ټولیزه مبلغ ۵۲۸.۸۳ میلیونه امریکایي ډالره ؤ، حال دا چې ټولیزه تقاضا ۷۵۳.۴۴ میلیونه امریکایي ډالره وه. په روان کال کې په منځنۍ توګه ۵۰ داوطلبانو په هر لیلام کې ګډون کړی چې له دې ډلې ۳۸ ګټونکو داوطلبانو ته په هر لیلام کې په منځنۍ ډول ۱۹.۵۸ میلیونه امریکایي ډالر ورکړل شوي دي چې په ټولیزه توګه ۳۷.۳۰۶ میلیارده افغانۍ ویستل شوي دي.

۱۰.۲ ګراف د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د امریکایي ډالرو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ (په میلیون امریکایي ډالره)

سرچینه: پولي برخه، د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۵.۲ د آزاد بازار کړنې او د سیالیت شرایط

۱.۵.۲ د پانګه ایزو پاڼو لیلام

پانګه ایزې پاڼې د افغانۍ لنډمهاله بیه لرونکي پاڼې دي چې د د افغانستان بانک لخوا د لومړني بازار پر پرودونکو او ډېری جواز لرونکو سوداګریزو بانکونو باندې په اوونۍ کې یو ځل پلورل کېږي.

د افغانستان بانک له پانګه ایزو پاڼو څخه د پولي ابزار په توګه کار اخلي څو د پیسو د عرضې وده مدیریت کړي.

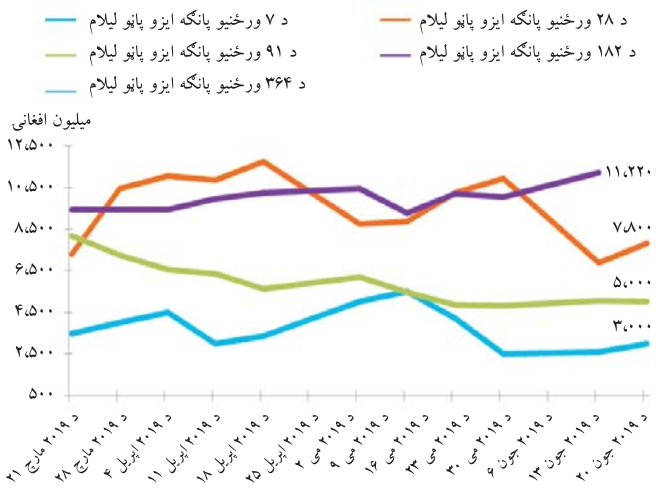
پانګه ایزې پانې د سوداګریزو بانکونو د اضافي نقدینه ګی د جذبولو لپاره کارول کیږي. اوس مهال، د د افغانستان بانک د یوې اونۍ، یوې میاشتې، درې میاشتو، شپږو میاشتو او د یو کال سر ته رسیدو مودو پانګه ایزې پانې بازار ته وړاندې کوي. د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې د پانګه ایزو پاڼو ټولیزه ناترلاسه شوې ونډه ۲۷.۰۲۰ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تېر کال د ورته ربعې د ۳۷.۹۶۰ میلیارده افغانۍ په پرتله ۱۰.۴۹۰ میلیارده افغانۍ ټیټوالی ښکاره کوي.

د نا ترلاسه شوې ونډې د کمیدو اصلي لامل د پانګه ایزو پاڼو د پلور کموالی په ګوته شوی دی.

د ۷ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو ناترلاسه شوې ونډه ۳ میلیارده افغانۍ، د ۲۸ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو نا ترلاسه شوې ونډه ۷.۸ میلیارده افغانۍ او د ۹۱ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو نا ترلاسه شوې ونډه ۵ میلیارده افغانۍ ثبت شوې ده. سربیره پر دې، د ۱۸۲ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو نا ترلاسه شوې ونډه ۱۱.۲۲ میلیارده افغانۍ او د ۳۶۴ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو نا ترلاسه شوې ونډه صفر ته رسیږي چې عمده لامل یې د یادو پانګه ایزو پاڼو د لیلام نه ترسره کیدل په ګوته شوی دی.

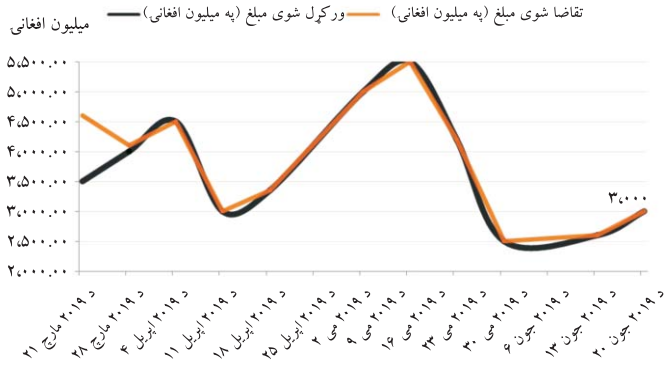
د ارزونې لاندې ربعې په پای کې د پانګه ایزو پاڼو پر وړاندې ټولیزه ورکړل شوې ټکټانه ۵۵.۱۷ میلیارده افغانۍ ته رسیږي. سربیره پر دې، د ۷ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو د عیار شوې ټکټانې منځنۍ نرخ ۰.۱۶ سلنه، د ۲۸ ورځنیو بیه لرونکو پاڼو نرخ ۰.۳۶ سلنه، د ۹۱ ورځنیو پاڼو ۰.۵۳ سلنه، د ۱۸۲ ورځنیو پاڼو ۰.۷۳ سلنه او د ۱۳۹۸ مالي د دویمې ربعې په اوږدو کې د ۳۶۴ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو ټکټانه ورکړل شوې نه ده.

۱۱.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د پانګه ایزو پاڼو ناترلاسه شوې ونډه

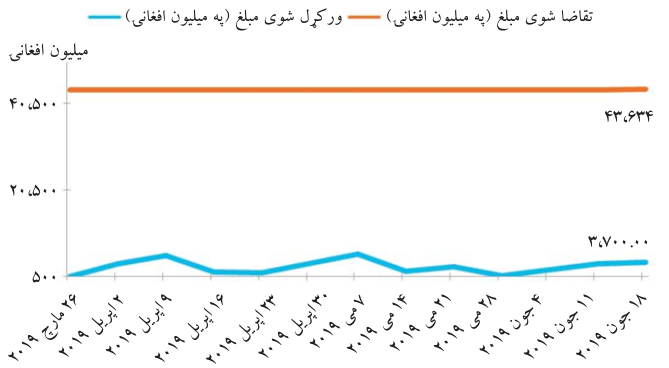
سرچینه: پولي برخه، د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۱۲.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د ۷ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ

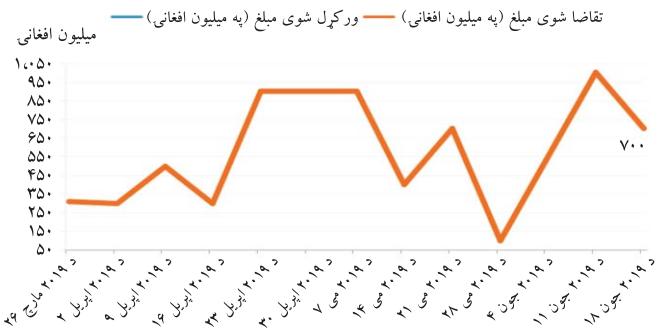
سرچینه: پولي برخه، د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۱۳.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د ۲۸ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ

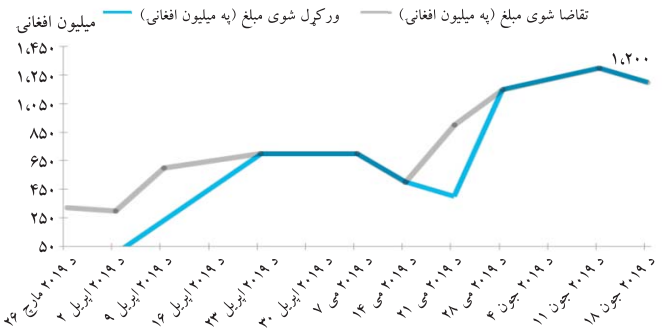
سرچینه: پولي برخه، د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۱۴.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د ۹۱ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ

سرچینه: پولي برخه، د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۱۵.۲ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د ۱۸۲ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو لپاره تقاضا او ورکړل شوی مبلغ

سرچینه: پولي برخه، د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۲.۵.۲ الزامي او اضافي زیرمې

سوداګریزه بانکونه اړ دي چې د خپلو ټولو امانتونو ۸ سلنه د د افغانستان بانک په افغانیو حسابونو او ۱۰ سلنه په اسعاري حسابونو کې د الزامي زیرمې په توګه وساتي. د نویو مقرراتو پر بنسټ الزامي زیرمې په افغانی او بهرنیو اسعارو ساتل کیږي، حال دا چې په تیر وخت کې یوازې په افغانی ساتل کیدې. د پورته امانتونو په بدل کې سوداګریزو بانکونو ته هیڅ ډول ټکټانه نه ورکول کیږي. معلومات ښکاره کوي چې د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې دا ټکټانه ۶،۰۴۷.۵۳ میلیونه افغانی، ۲۰۹.۴۲۷ میلیونه امریکایي ډالره او ۱۹.۲۳۱ میلیونه یورو ثبت شوې ده.

- **د شپې د امانتونو اسانتیا:** دا اسانتیا ټولو سوداګریزو بانکونو لپاره برابره شوې، څو له خپلو اضافي بیلانسونو څخه ټکټانه ترلاسه کړي. د شپې امانتونو د اسانتیا د ټکټانې نرخ اوس مهال ۰.۱ دی. (د یادونې وړ ده چې دا نرخ د ۲۰۱۷ کال د سپټمبر په ۱۱ نېټه د افغانستان بانک د عالي شورا لخوا د منظور شوي متحد المال پر بنسټ په ټولو بانکونو باندې د اجراء وړ دی).

د ارزونې لاندې ربعه کې د شپې د امانتونو د اسانتیاوو ناترلاسه شوی مبلغ ۷،۴۱۵.۹۰ میلیونه افغانی ثبت شوی دی او په ورته موده کې د یادو اسانتیاوو په بدل کې د ورکړل شوې ټکټانې نرخ ۲.۲۳۵ میلیونه افغانی ته رسیږي.

- **د شپې پور اسانتیا:** دا اسانتیاوې د سوداګریزو بانکونو لخوا د لنډ مهاله نغدي اړتیاوو لپاره کارول کیږي او بانکونو ته په هغه صورت کې اجازه ورکوي چې د نغدي جریان له کمښت سره مخ شي او اړتیا ولري چې د شپې پر بربنسټ له د افغانستان بانک څخه په افغانیو پور ترلاسه کړي. کوم مبلغ چې له بانکونو څخه د دې اسانتیا په بدل کې ګرځول کیږي، د تېرو ۲۸ ورځنیو پانګه ایزو پاڼو د لیلام له مبلغ څخه ۰.۱ سلنه لوړ دی. دا پور اخیستنه یوازې د پانګه ایزو پاڼو د ناتصفیه شوي مبلغ په مرسته تضمین کیږي. د ارزونې لاندې مودې په اوږدو کې هیڅ بانک د شپې پور له اسانتیا څخه برخمن شوی نه دی.

۳

د انفلاسیون بهیر او لید لوری

د انفلاسیون بهیر او لید لوری

د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د ګڼ شمېر سوداګریزو توکو بېې د تیر کال په پرتله لوړې شوې دي او د ډېرو توکو بیو په تیره ربعه کې له ټیټوالي وروسته ښې شوي دي. د اومه موادو بازارونو د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې زیان کړی دی او د روان مالي کال د لومړۍ نیمایي په وروستۍ سوداګریزه ورځ کې د چین او امریکا متحده ایالاتو ترمنځ د سوداګریزو کړکیچونو د نه حل کیدو له امله د ډالرو شاخص هم راکم شوی دی. د توکو د شتمنیو برخې چې ۲۹ لومړني توکي رانغاړي، د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې کموالی موندلی چې ۱.۱۷ سلنې ته رسیږي او د روان کال د لومړیو دوو ربعو په تیریدو سره لا هم ۵.۲۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د یادونې وړ ده چې په تیر مالي کال کې د شتمنۍ برخې ۶.۸۲ سلنه زیان کړی ؤ.

د طبیعي غازو بېې د امریکې متحده ایالاتو او استرالیا له لوړې د مایع طبیعي غازو د صادراتو د زیاتوالي له امله د ۲۰۱۹ زیږدیز کال د مارچ او اپریل په میاشتو کې په چټکۍ سره راټیټې شوي دي چې پر بنسټ یې د ډېرو سکرو په بیو کې چې د طبیعي غازو بدیل ګڼل کیږي، هم کموالی راغلی دی. همدا ډول، د اقتصادي لرلید اړوند خطرونو په شتون کې اټکل کیږي چې په ۲۰۲۰ زیږدیز کال کې به د یوه بیرل بیه ۶۵ امریکایي ډالرو ته راښکته شي، حال دا چې په ۲۰۱۹ زیږدیز کال کې د یوه بیرل نفتو بیه په منځني ډول ۶۶ امریکایي ډالره وه. د کرنیزو توکو بېې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د تیر کال په وروستیو دوو ربعو کې د پام وړ ټیټوالي وروسته نسبتاً لوړې شوي دي. د نړیوال بانک د کرنیزو توکو د بیو په شاخص کې د ربعې په ربعې شمېرو پر بنسټ د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۰.۹ سلنه زیاتوالی راغلی دی، حال دا چې د نورو کټګوریو په پرتله د مشروباتو بېې ۳.۴ سلنه راټیټې شوې دي. د یادونې وړ ده چې دا شاخص د تیر کال په پرتله لا هم ۵.۶ سلنه ټیټ دی او ټول هغه عوامل، په تیره بیا د سوداګریزو کړکیچونو هوارول او د راتلونکي کال لپاره په امریکې متحده ایالاتو کې د کمو بوټو کینول په دې موده کې تر یوه حده راکم شوي دي. اټکل کیږي چې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په دې شاخص کې ۲.۶ سلنه ټیټوالی راشي.

د اومو نفتو بېې د تیرې ربعې د ۱۱.۵ سلنه ټیټوالي په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶ سلنه راټیټې شوې دي. اټکل کیږي چې د غیر انرژي توکو بېې په ۲۰۱۹ زیږدیز کال کې د تیر کال د منځني نرخ په پرتله راټیټې شي او د نړیوال اقتصاد له ښه کیدو سره سم په ۲۰۲۰ زیږدیز کال کې نسبتاً لوړوالی وموميي. د ځانګړې پاملرنې برخه د دولت له لوړې د سوداګرۍ اړوند عمومي اقداماتو په ترسره کولو سره د خوراکي توکو بیو د لوړیدو له امله د بیوزلۍ ناوړه پایلې په ډاګه کوي.

د انرژۍ بېې: د انرژۍ بېې په تیره ربعه کې د شاوخوا ټولو انرژیکي توکو د بیو له چټک ټیټوالي وروسته د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې یو څه ښې شوې دي. که څه هم د ښلابښلو انرژیکي توکو په بیو کې د پام وړ کموالی راغلی دی. د روان کال له پیل راهیسې د تیلو بېې ۳۴ سلنه لوړې شوي دي چې د تیلو صادرونکو هېوادونو سازمان (OPEC) او نورو تولیدونکو له لوړې د تیلو په تولید کې کمښت او په نورو برخو کې د عرضې کموالی یې ستر لامل په ګوته شوی دی.

د دې برعکس، د طبیعي ګازو بېې د امریکې متحده

ایالاتو او استرالیا له لوړې د مایع طبیعي غازو د صادراتو د زیاتوالي له امله د ۲۰۱۹ زیږدیز کال د مارچ او اپریل په میاشتو کې په چټکۍ سره راټیټې شوي دي چې ورسره سم د ډبرو سکرو په بیو کې چې د طبیعي غازو بدیل دی، هم ټیټوالی راغلی دی. همدا ډول، د اقتصادي لرلید اړونډ خطرونو په شتون کې اټکل کېږي چې په ۲۰۲۰ زیږدیز کال کې به د یوه بیرل بیه ۶۵ امریکایي ډالرو ته راښکته شي، حال دا چې په ۲۰۱۹ زیږدیز کال کې د یوه بیرل نفتو بیه په منځني ډول ۶۶ امریکایي ډالره وه.

د غیر انرژي توکو بیې: د ګڼ شمېر غیر انرژي توکو په ځانګړې توګه د فلزونو او منرالونو بیې د تیر کال په وروستۍ ربعه کې له ټیټوالي وروسته د ۲۰۱۹ کال د مارچ په میاشت کې یو څه ښې شوې دي. د فلزونو په بیو کې زیاتوالي د چین د اقتصادي ودې هیله مندي رامنځ ته کړې چې د نړۍ په کچه د مصرفي توکو د لګښت نیمایي او د یو لړ تولیدي خنډونو او محدودیتونو او همدا ډول د تولید اړوند نورو اندېښنو او پېښو پورې تړاو لري، لکه: په برازیل کې د ویل بند پېښه (اوسپنه، فلز لرونکي کانۍ، نکل)؛ په چلي کې زیات سیلابونه (مس)، په پیرو کې اعتراضونه (مس)، په چین کې د چاپیریال ساتنې د اندېښنو پر وړاندې له کانو څخه د فلزونو د راویستونکو فابریکو بندول (سرب او جست) او په اندونیزیا کې د صادراتو بندیز (قلعي یا المونیمي ماده).

په ورته وخت کې، د عرضې عوامل (فکتورونه) د تیر کال په څیر په روان کال کې هم د زیاترو کرنیزو توکو د بیو د زیاتوالي لامل ګڼل کېږي. په دې عواملو کې د هوا اړونډ د امریکا د غنمو او جوارو په څنډ سره کرنه او د سوداګریزو فشارونو په اړه اندېښنو له امله د امریکا د سویابینو د کرنې کم اټکلونه شامل دي.

کرنه: د زیاترو کرنیزو توکو بیې د تیر کال په دویمه نیمایي کې له پام وړ کموالي وروسته د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې یو څه لوړې شوي دي. د نړیوال بانک د کرنیزو توکو د بیو شاخص د ربعې په ربعې شمېرو له مخې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۰.۹ سلنه لوړ شوی په داسې حال کې چې په نورو ټولو کټګوریو کې د یو څه لوړوالي له امله د څښاک په بیو کې ۳.۴ سلنه ټیټوالي راغلی دی. د یادولو وړ ده چې په دې شاخص کې د تیر کال په پرتله ۵.۶ سلنه ټیټوالی راغلی دی. همدا ډول، ډیری هغه عوامل اوس راکم شوي دي چې له امله یې په تیر کال کې د کرنیزو توکو بیې راټیټې شوې وې چې د سوداګریزو فشارونو کموالی او د امریکا متحده ایالتونو له لورې په راتلونکي موسم کې د غله جاتو د کرکیلې کموالی پې بنسټیزې بیلګې ګڼل کېږي. اټکل کېږي چې دا شاخص به په ۲۰۱۹ کال کې ۲.۶ سلنه کموالی او په ۲۰۲۰ کال کې ۱.۷ سلنه زیاتوالی وموميي چې د تولید کموالی او د کیمیاوي سرې د بیو لوړوالی پې ستر لامل ګڼل کېږي.

د دې اټکل په وړاندې خطرونه تر یوه بریده د سوداګریزو فشارونو د زیاتوالي له امله رامنځ ته شوی. له بلې خوا، د انرژۍ لوړې بیې کولای شي د زیاتې انرژي لرونکو غلو دانو په تیره بیا د جوارو او تیلي بذرونو لګښت لوړ کړي. له ژوندیو موجوداتو څخه ترلاسه کیدونکو تیلو لپاره له ټاکلې کچې څخه زیاته تقاضا هم د ځینو کرنیزو توکو د بیو د لوړوالي لامل کېږي.

۱.۳ په افغانستان کې د لګښتي توکو بیې

اوس مهال په افغانستان کې د لګښتي توکو د بیو شاخص

(CPI) د ۲۰۱۵ کال د اپریل میاشتې د بیو پر بنسټ په پام کې نیول کېږي، حال دا چې دا شاخص د ۲۰۱۱ کال د مارچ میاشتې د بیو پر بنسټ محاسبه کیده. په دې نوي سنجش کې د لګښتي توکو د بیو د شاخص اجزاوې د نویو عواملو په پام کې نیولو سره عیاریږي. د احصائیې او معلوماتو د ملي اداري د شمېرو او د افغانستان بانک د څېړنیزو معلوماتو له مخې، په ۱۳۹۸ مالي کال کې د افغانستان د لګښتي توکو د بیو په شاخص کې دا پایلې لیدل شوي دي: د لګښتي توکو د بیو د شاخص د بدلونونو کال په کال سنجش ښکاره کوي چې د ۱۳۹۸ مالي کال د لومړۍ ربعې په اوږدو کې په منځني ډول د انفلاسیون نرخ ۴.۲ سلنې ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د منفي ۱.۱ سلنې په پرتله کموالی په ګوته کوي. په نړیوال مارکیټ کې د سوداګریزو توکو لوړ نرخونه د انفلاسیون نرخ د زیاتوالي اصلي لامل دی. د راپورونو پر بنسټ د نړیوالو سوداګریزو توکو د بیو شاخص زیاتو اقلامو د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې لوړې بېې لرلې دي.

د انفلاسیون نرخ د کال په کال پرتلنې په څېر د ربعې په ربعې د ارزونې او سنجش له مخې هم د ارزونې لاندې موده کې لوړوالی ښکاره کړی دی.

په تیره ربعه کې د خپرو شویو شمېرو له مخې د انفلاسیون منځنی نرخ د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۴.۲ سلنې ته لوړ شوی دی چې د تیرې ربعې د ۰.۸ سلنې ثبت شوي منځني نرخ په پرتله زیاتوالی ښکاره کوي.

په پلازمینه کابل کې د لګښتي توکو د بیو شاخص د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۴.۲۷ سلنې ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۰.۲۲ سلنې په پرتله ټیټوالی ښکاره کوي. د ربعوار شمېرو پر بنسټ د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې دا شاخص په منځني ډول ۴.۲۷ سلنې ته لوړ شوی دی، چې د تیر کال د ورته ربعې د ۰.۹۲ سلنې په پرتله لوړوالی ښکاره کوي.

۲.۳ په عمومي انفلاسیون کې بدلونونه

۱.۲.۳ کلني بدلونونه

د لګښتي توکو د بیو عمومی شاخص د کال په کال سنجش له مخې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د پام وړ زیاتوالی ښکاره کوي. د شته شمېرو پر بنسټ، د کال په کال د سنجش له مخې د ملي عمومي انفلاسیون نرخ د تیر کال د ورته ربعې د منفي د ۱.۱ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۴.۲ سلنې ته لوړ شوی، حال دا چې د میاشتې د سنجش له مخې د انفلاسیون نرخ د اپریل، می او جون په میاشتو کې په ترتیب سره ۳.۶۳ سلنه، ۴.۸۸ سلنه او ۴.۰۳ سلنه ثبت شوی دی.

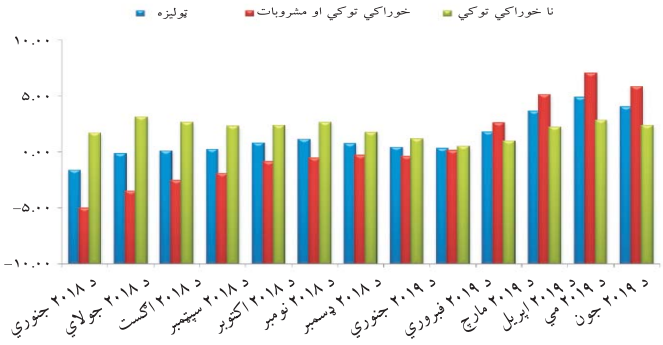
د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د خوراکي توکو په شاخص کې د انفلاسیون منځنی نرخ ۶.۰ سلنې ته لوړ شوی دی چې د تیر کال د ورته ربعې د منفي ۳.۷ سلنې په پرتله لوړوالی ښکاره کوي. په پورته یاد شوي شاخص کې د انفلاسیون د نرخ د زیاتوالي عمده لامل د شیدو، پنیر او هګۍ، بورې او خوړو توکو، ترشي اچارو او سبزیجاتو د بیو لوړوالی دی. په دې شاخص کې د ترشي اچارو او سبزیجاتو په بیو کې خورا زیات لوړوالی ثبت شوی دی چې په منځنی ډول د تیر کال د ورته مودې د منفي ۲۱.۰ سلنې او منفي ۱۵.۰ سلنې په پرتله په ترتیب سره ۱۷.۹ سلنه او ۴.۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. له بلې خوا، د غوړیو او شحمیاتو د بیو په شاخص کې ټیټوالی راغلی دی چې د تیر کال د ورته ربعې د منفي ۱.۳ سلنې ثبت شوې کچې

په پرتله د ارزونې لاندې ربعه کې په ډول منفي ۳.۵ سلنې ته راټیټ شوی دی.

د نا خوراکي توکو په کټګورۍ کې د تنباکو، پوښاک، فرنیچرو، کورنیو توکو، روغتیا، ټرانسپورت، معلوماتو او کلتور او هوټلونو او رستورانټونو د لوړو بیو له امله د انفلاسیون نرخ لوړ شوی دی، حال دا چې د کور جوړونې، اړیکو، روغتیا او متفرقه توکو بیې راټیټې شوي دي. په ټولیزه توګه په دې کټګورۍ کې انفلاسیون د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲.۵ سلنې ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۱.۶ سلنې په پرتله زیاتوالی ښکاره کوي. په یاده کټګورۍ کې د روغتیا، فرنیچرو او کورنیو توکو او معلوماتو او کلتور د بیو په شاخصونو کې د پام وړ زیاتوالی لیدل شوی دی چې د تیر کال د ورته مودې د ۰.۲ سلنې، ۲.۱ سلنې او منفي ۰.۸ سلنې ثبت شوې کچې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په ترتیب سره ۴.۴ سلنه، ۴.۶ سلنه او ۲.۰ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. له بلې خوا، د ښوونې او روزنې او اړیکو د بیو شاخص د تیر کال د ورته مودې د ۱۰.۲ سلنې او ۰.۱ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په ترتیب سره منفي ۱.۳ سلنې او منفي ۳.۵ سلنې ته راټیټ شوی دی.

اصلي انفلاسیون هم د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د تیر کال د ورته ربعې په پرتله د لوړوالي بهیر درلودلی دی. د اوسط موندلو میتود (Trimmed mean) چې د اصلي انفلاسیون عمومي کچه ده، په منځنۍ ډول د تیر کال له ۰.۷ سلنې څخه ۳.۸ سلنې ته زیات شوی دی. د دې ترڅنګ، د لګښتي توکود بیو شاخص انفلاسیون له ډوډۍ او حبوباتو، غوړیو او شحمیاتو او ټرانسپورټ پرته له منفي ۱.۵ سلنې څخه ۳.۷ سلنې ته لوړ شوی دی.

۱.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال کلنی ملي عمومي انفلاسیون (په ربعوار ډول)

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۲.۲.۳ ربعوار بدلونونه (د کال په کال شمېرو پر بنسټ)

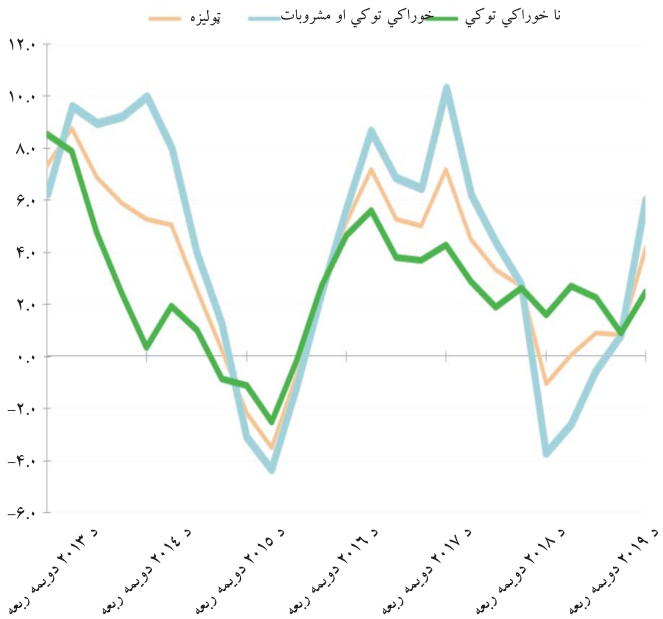
انفلاسیون د کلنۍ ارزونې او سنجش په څیر د لنډې مودې ارزونې او سنجش له مخې هم ورته بهیر ښکاره کړی دی. د دې ارزونې او سنجش له مخې ملي عمومي انفلاسیون د تیر کال د ورته ربعې د ۰.۸ سلنې ثبت شوې کچې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځنۍ ډول ۴.۲ سلنې ته راکم شوی دی. د عمومی انفلاسیون د ټیټوالي اصلي لامل د خوراکي توکو او غیر الکولي مشروباتو د ډوډۍ او حبوباتو او وچو او تازه میوو د اقلامو د بیو لوړیدل په ګوته شوی دی. په ورته وخت کې، د نا خوراکي توکو په کټګورۍ کې د انفلاسیون نرخ د تیر کال د ورته ربعې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې لوړوالی ښکاره کوي.

د درې میاشتنې سنجش پر بنسټ، د خوراکي توکو د انفلاسیون نرخ د تېر کال د ورته ربعې د ۰.۸ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځنۍ ډول ۶.۰ سلنې ته لوړ شوی دی. د خوراکي توکو بیې لکه ډوډۍ او حبوبات، غوښه، شیدې، پنیر او هګۍ، وچې او تازه میوې او سبزیجاتو بیې راټیټې شوي دي، حال دا چې د ډوډۍ او حبوباتو، سبزیجاتو او ترشي اچارو بیې لوړې شوې چې د تیرې ربعې په پرتله په ترتیب سره ۹.۴ سلنه، ۴.۳ سلنه او

۱۷.۹ سلنه لوړوالی ښکاره کوي.

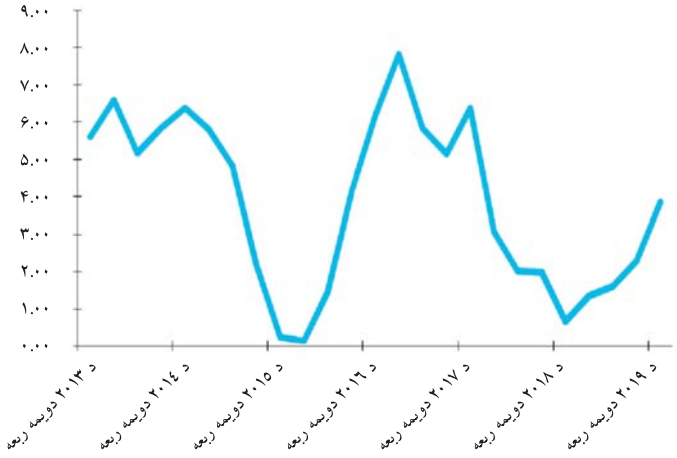
له بلې خوا، د نا خوراکي توکو انفلاسیون د تیر کال د ورته ربعې د ۰.۹ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۲.۵ سلنې ته لوړ شوی دی. په دې کټګورۍ کې د فرنیچرو او کورنۍ توکو او پوښاک بیې د پام وړ زیاتې شوي دي. د دې ترڅنګ، د نا خوراکي توکو کټګورۍ د فرعي اقلامو په تیره بیا تنباکو، ټرانسپورټ، اړیکو او ښوونې او روزنې بیې په یاده موده کې راټیټې شوي دي.

۲.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې ربعوار ملي عمومي انفلاسیون

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۳.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د ملي انفلاسیون په ربعوار ډول د اوسط موندلو میتود (Trimmed mean)

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۱.۳ جدول: ملي عمومی انفلاسيون، ۱۳۹۸ مالي کال

د ۱۳۹۸ مالي کال ملي عمومي انفلاسيون												
د ۲۰۱۵ د اپریل پر بنسټ												
تشریحات	وزن	د ۲۰۱۸			اوسط (درې میاشتې)	د ۲۰۱۹			اوسط (درې میاشتې)	د ۲۰۱۹			اوسط (درې میاشتې)
		اپریل	می	جون		جنوري	فبروري	مارچ		اپریل	می	جون	
ټولیز شاخص	۱۰۰.۰	-۰.٤۷	-۱.۰٥	-۱.٦۳	-۱.۱	۰.٤۱	۰.۳٤	۱.۷۷	۰.۸	۳.٦۳	٤.۸۸	٤.۰۳	٤.۲
خوراکي توکي او غیر الکولي مشروبات	٤۷.۸	-۲.٥٦	-۳.٦۳	-٥.۰۰	-۳.۷	-۰.٤۱	۰.۱٤	۲.٦۲	۰.۸	٥.۱۲	۷.۰٤	٥.۸٦	٦.۰
ډوډۍ او حبوبات	۱۴.٦	۱.۴٦	۰.۴۰	-۱.۴۰	۰.۲	٦.۱۴	٥.٦٥	٦.۸۸	٦.۲	۸.۱۹	۹.۹۴	۱۰.۱٦	۹.۴
غوښه	۷.٥	۰.۰۰	۰.۰٥	-۱.۲٦	-۰.۴	۱.۳۹	۱.۳۷	۱.۱٦	۱.۳	۱.۴۳	۴.۹۲	٥.٥۳	۴.۰
شیدې، پنیر او هګۍ	۴.۷	-۰.۴۷	-۰.۴۱	-۰.٦۸	-۰.٥	۱.۳۸	۱.۳٥	۱.۹۲	۱.٦	۳.۰٦	۲.٦۱	۲.۲۸	۲.۷
غوړي او شحمیات	۴.٦	-۰.۱۷	-۱.۲٥	-۲.٥۴	-۱.۳	-۲.۸۱	-۴.۱۹	-٥.۴٦	-۴.۲	-۴.۳۲	-۳.۲۸	-۲.۸۷	-۳.٥
تازه او وچه میوه	٥.۰	۱.۱۲	۲.۴۸	-۳.٦۷	۰.۰	۲.۴٥	۳.۳۴	٥.۴۷	۳.۸	۹.۷۰	۱۱.۹۱	۹.۰۱	۱۰.۲
سبزیجات	٦.۰	-۱۰.٥۲	-۱۷.۲٦	-۱۷.۲۹	-۱٥.۰	-۱۷.۴۴	-۱۳.٦۷	-۲.۴۰	-۱۱.۲	٦.۸۴	٦.٦۷	-۰.۷۳	۴.۳
بوره او خواړه توکي	۲.۷	-۱۱.۲٦	-۹.٦۸	-۹.۳۸	-۱۰.۱	-۰.۸٥	-۰.۳۳	۴.۱۴	۱.۰	۳.۱۱	۷.۳٥	۷.۳٦	٥.۹
اچار، ترشي او...	۱.۳	-۲۲.۴۲	-۲۰.۷۲	-۱۹.۸۱	-۲۱.۰	۰.۴۲	۳.۹۲	۴.۲۱	۲.۹	۱۱.۱٥	۲۲.٦۴	۱۹.۹۳	۱۷.۹
غیر الکولي مشروبات	۱.۴	۱.۹۰	۱.۹۹	۱.۲۱	۱.۷	٥.۱٥	٥.۳۹	٦.۴۰	٥.٦	٥.۴٥	٥.٦٥	٥.٥۱	٥.٥
نا خوراکي توکي، تنباکو او خدمتونه	٥۲.۲	۱.٥۷	۱.٤۹	۱.۷۱	۱.٦	۱.۱۹	۰.٥۳	۰.۹۷	۰.۹	۲.۲٤	۲.۸٥	۲.۳٥	۲.٥
تنباکو	۰.۳	۳.۲۱	۲.۷۹	۳.۳۸	۳.۱	٥.٥٦	۴.۹٦	۴.۰۴	۴.۹	۴.۱۲	۴.۴۲	۳.٦۸	۴.۱
پوښاک	۴.٦	۳.۱۷	۲.۸۷	۲.٦۴	۲.۹	٥.۲۲	۴.۰٥	۳.۲٥	۴.۲	۴.۷۸	۵.۹۳	٥.۱۷	٥.۳
کور جوړونه	۱۹.۱	۰.۷٥	۰.٥٦	۱.۰٥	۰.۸	-۲.۷۳	-۳.۳٦	-۲.۳۱	-۲.۸	-۰.۲۱	۰.۰۰	-۰.۳۷	-۰.۲
فرنیچر او کورني توکي	۱۱.۹	۲.٦٥	۲.۰٦	۱.٦۳	۲.۱	۲.٥۹	۲.۷۱	۳.۲۰	۲.۸	۴.۳۷	۴.۸۹	۴.٦۲	۴.٦
روغتیا	٦.۲	۰.۳۴	۰.۱۳	-۰.۰۱	۰.۲	۳.۰۴	۲.۱۴	۱.۸۹	۲.۴	۲.٥۷	٥.۲۴	٥.۳۰	۴.۴
ټرانسپورټ	۴.۳	۲.۱۰	۴.۲۳	٥.۷۹	۴.۰	۷.۷۹	۴.۸۰	٥.۷۷	٦.۱	٥.٦۸	۴.۳۰	۲.۹۱	۴.۳
اړیکې	۱.۷	-۰.۰۸	۰.۱۰	۰.۱۴	۰.۱	-۲.٦۳	-۲.۳۹	-۲.۸۳	-۲.٦	-۳.۳۲	-۲.۷۳	-۴.٥۸	-۳.٥
معلومات او کلتور	۱.۱	-۱.٦۸	-۰.۳٦	-۰.۴۴	-۰.۸	-۰.۲۴	۰.۹٥	۰.۳٥	۰.۴	۲.٦۷	۲.۱۱	۱.۱۸	۲.۰
زده کړه	۰.۴	۱۰.۱٦	۱۰.۳۱	۹.۹۹	۱۰.۲	۷.۸۸	٥.۳۲	٦.۲۴	٦.٥	-۴.٥۰	۰.۲۱	۰.۲۹	-۱.۳
ریستورانتونه او هوټلونه	۱.۱	۲.۱۰	۲.۰۷	۲.۱۳	۲.۱	۳.۰٦	۳.٦۲	۳.۲۰	۳.۳	۳.٥۸	۴.۰۴	۴.٥٦	۴.۱
متفرقه	۱.۴	۲.۸٥	۲.۱۳	۳.۴۹	۲.۸	۱.۷۴	۰.٦۹	۰.۳٥	۰.۹	۲.۱٥	۳.۹۷	۱.٥۹	۲.٦
د لګښتي توکو د بیو شاخص، پرته له ډوډۍ او حبوباتو، غوړي او شحمیاتو او تنباکو څخه		-۰.۹۷	-۱.٦	-۲.۰	-۱.٥	-۰.۸٥	-۰.٦۰	۱.۰٦	-۰.۱	۳.۱۷	٤.٤۸	۳.۳۹	۳.۷
٪۳۰ د اوسط موندلو میتود		۰.۹۲	۰.۹	۰.۲	۰.۷	۲.۰۲	۲.۲۳	۲.٦۲	۲.۳	۳.٥٤	٤.٤٥	۳.٥٤	۳.۸

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۳.۳ د کابل په عمومي انفلاسیون کې بدلونونه

۱.۳.۳ کلني بدلونونه

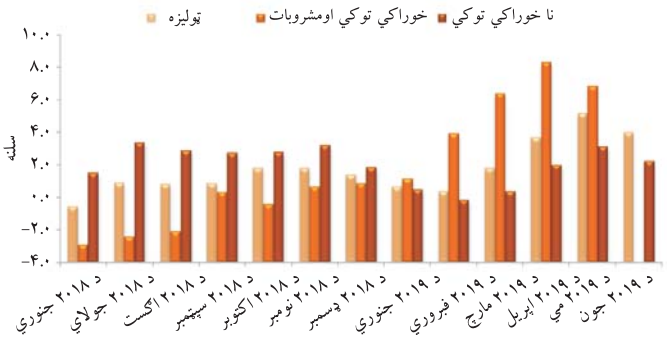
د کابل د لګښتي توکو د بیو شاخص عمومي انفلاسیون د تیر کال د ورته ربعې د ۰.۲۲ سلنې ثبت شوې کچې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۴.۲۷ سلنې ته لوړ شوی دی.

خوراکي توکي چې د ټولیزه شاخص د عمومي وزن ۳۷.۲ سلنه جوړوي، د کال په کال بدلونونو پر بنسټ د یوه کال په موده کې انفلاسیوني بهیر درلودلی دی. په دې کټګوري کې د انفلاسیون عمده لاملونه د ډوډۍ او حبوباتو، غوښې، شیدو، پنیر او هګۍ، غوړو او شحمیاتو، د وچې او تازه میوې او سبزیجاتو ټیټې بیې په ګوته شوي دي. په ټولیزه توګه، د خوراکي توکو د انفلاسیون نرخ د تیر مالي کال د منفي ۱.۵۱ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۷.۱۶ سلنې ته لوړ شوی دی.

د نا خوراکي توکو د انفلاسیون نرخ چې د ټولیزه شاخص ۶۲.۸ سلنه وزن جوړوي، د تیر کال د ورته ربعې د ۱.۳۵ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۲.۴۵ سلنې ته لوړ شوی چې اصلي لامل یې د تنباکو، فرنیچرو او کورني توکو، روغتیا، ټرانسپورټ او کور جوړونې د اقلامو لوړې بیې په ګوته شوي دي. که څه هم په دې کټګوري کې د تنباکو د انفلاسیون نرخ له ۱.۹۵ سلنې څخه ۴.۳۹ سلنې ته، د ټرانسپورټ د انفلاسیون نرخ له ۱.۹۳ سلنې څخه ۳.۱۶ سلنې ته او د روغتیا د انفلاسیون نرخ له ۲.۴۴ سلنې څخه ۶.۱۱ سلنې ته لوړ شوی دی.

له بلې خوا، اصلي انفلاسیون له ډوډۍ او حبوباتو، غوړیو او شحمیاتو او ټرانسپورټ پرته د تیر کال د ورته مودې په پرتله د ارزونې لاندې موده کې زیاتوالی ښکاره کوي. د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د اصلي انفلاسیون نرخ په منځني ډول ۳.۹۸ سلنې ته رسیږي په داسې حال کې چې په تېر کال کې دا نرخ منفي ۰.۱۹ سلنه ثبت شوی ؤ. همدا ډول، د اوسط موندلو میتود (۳۰٪) د تیر کال د ورته ربعې د ۰.۷۵ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۳.۸۸ سلنه انفلاسیون ثبت کړی دی.

۴.۳ ګراف: د کابل کلنی عمومي انفلاسیون، ۲۰۱۸ جون- ۲۰۱۹ جون

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۲.۳.۳ د کابل د عمومي انفلاسیون درې میاشتني بدلونونه

د ربعې په ربعې د سنجش او ارزونې له مخې د ټولیز انفلاسیون پر بنسټ د کابل عمومي انفلاسیون د لګښتې توکو د خوراکي او نا خوراکي توکو په اقلامو کې لوړیدونکی بهیر درلوده چې د تیر کال د ورته ربعې د ۰.۹۲ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۴.۲۷ سلنې ته لوړ شوی دی.

د خوراکي توکو د شاخص انفلاسیون د تیر مالي کال د څلورمې ربعې د ۱.۹۸ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۷.۱۶ سلنې ته لوړ شوی دی. په دې کټګوري کې د ترشي اچارو، ډوډۍ او

حبوباتو، سبزیجاتو، بورې او خورو توکو بیې د ارزونې لاندې موده کې لوړې شوې چې پر بنسټ یې د انفلاسیون په نرخ کې هم لوړوالی راغلی دی. همدارنګه په دې کټګوري کې د ترشي اچارو بیو خورا ډیرې لوړې شوي چې د تیر کال د ۷.۱۲ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په منځني ډول ۳۰.۹۷ سلنه د پام وړ زیاتوالی ښکاره کوي. له بلې خوا، د غوړو او شحمیاتو د دیفلاسیون نرخ په ربعوار ډول د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې منفي ۶.۰۳ سلنې ته رسیږي چې د تیرې ربعې د منفي ۲.۶۲ سلنې په پرتله ټیټوالی ښکاره کوي.

د لګښتي توکو د بیو شاخص پر بنسټ د نا خوراکي توکو بیو انفلاسیون ښکاره کړی دی چې د تیرې ربعې د ۰.۲۴ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲.۴۵ سلنې ته لوړ شوی دی. په دې کټګوري کې د انفلاسیون د لوړوالي ستر لامل د ټولو نا خوراکي توکو لکه تنباکو، پوښاک، کور جوړونې، فرنیچرو او کورنیو توکو، روغتیا، معلوماتو اوکلتور او متفرقه توکو لوړې بیې په ګوته شوي دي. په دې ډله کې د روغتیا بیو خورا ډیر لوړوالی موندلی چې د تیرې ربعې د ۱.۷۵ سلنې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶.۱۱ سلنه لوړوالی ښکاره کوي.

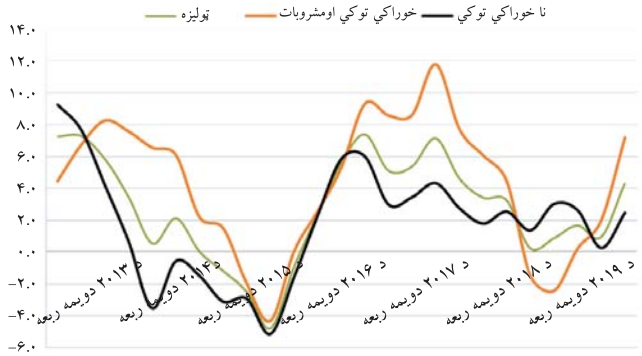
د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې د احصائیوي معلوماتو پر بنسټ د انفلاسیون د نړدې مودې لیدلوری ممکن اوس مهال ثابت پاتې شي او په راتلونکي کې په تدریجي توګه لوړوالی ومومي. د افغانستان بانک د پولي سیاست پر بنسټ، اټکل کیږي چې د انفلاسیون نرخ به د ۱۳۹۸ مالي کال په درېیمه ربعه کې د ۲ او ۴ سلنې ترمنځ وي چې په لاندې عواملو پورې تړاو لري:

لومړی، د ۱۳۹۸ مالي کال د شمېرو پر بنسټ، افغانستان له ایران سره له دوه میلیاردو امریکایي ډالرو زیاته سوداګري لري چې زیاته برخه یې واردات جوړوي.د امریکې متحده ایالتونو لخوا د ایران پر نقلیه وسایلو، د نقلیه وسایلو جوړولو ماشین آلاتو، نفتو او غازو، سرو زرو، نورو قیمتي ډبرو پر صادراتو او وارداتو او د اسعارو پر مبادلې د مالي بندیزونو لګول به د افغانستان سوداګریزې حیاتې پروژې زیانمنې کړي، سره له دې چې افغانستان په اقتصادي لحاظ په امریکایي ډالرو باندې بسیا دی او لا هم د امریکایي ډالرو بانکنوټونه له هېواده بهر قاچاق کیږي.

دویم، د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو خونې (ACCI) د معلوماتو پر بنسټ، هره ورځ په میلیونونو امریکایي ډالر د هرات د اسلام قلعه بندر له لارې ایران ته قاچاق کیږي چې په پر بنسټ یې د افغانۍ ارزښت راټیټ شوی او د انفلاسیون نرخ پر زیاتیدو یې د پام وړ اغیزه کړې ده. د دپورتنیو حقایقو او ګرافونو په پام کې نیولو سره پر ایران د امریکې متحده ایالتونو له لورې لګول شویو اقتصادي بندیزونو د اسعارو د مبادلې نرخ او انفلاسیون په برخه کې د هېواد پر اقتصاد ناوړه اغیزه کړې ده.

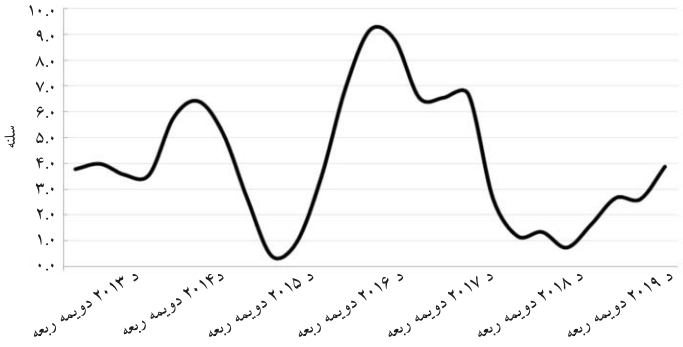
د دې ترڅنګ، افغانستان یو مصرفوونکی هېواد دی او په زیات شمېر لګښتي توکي له ګاونډیو هېوادونو واردیږي چې په پر بنسټ یې د ملي انفلاسیون نرخ د ایران، پاکستان، چین، تاجکستان او ازبکستان څخه د وارد شوي انفلاسیون له امله اغیزمن کیږي. پر دې سربیره، د افغانۍ د مبادلې نرخ په دوامداره توګه د ټیټیدو په حال کې دی چې پر بنسټ یې په هېواد کې د انفلاسیون نرخ هم بدلون مومي. په افغانستان سربیره په ټوله سیمه په ځانګړې توګه د افغانستان سوداګریزو همکارو هېوادونو کې هم ورته حالت دوام لري.

۵.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ په دویمه ربعه کې د کابل درې میاشتنی عمومي انفلاسیون

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۶.۳ ګراف: د ۱۳۹۸ په دویمه ربعه کې د کابل د درې میاشتني انفلاسیون منځنی نرخ

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۲.۳ جدول: د کابل عمومي انفلاسیون، ۱۳۹۸ مالي کال

د ۱۳۹۸ مالي کال ملي عمومي انفلاسیون											
د ۲۰۱۵ د اپریل پر بنسټ											
مبلغ په میلیون افغانی											
تشریحات	وزن	د ۲۰۱۸			اوسط (دري میاشتې)	د ۲۰۱۹			اوسط (دري میاشتې)	د ۲۰۱۹		
		اپریل	می	جون		جنوري	فبروري	مارچ		اپریل	می	جون	اوسط (دري میاشتې)
تولیز شاخص	۱۰۰.۰	۰.۸۰	۰.۴۲	-۰.۵۶	۰.۲۲	۰.۶۴	۰.۳۵	۱.۷۷	۰.۹۲	۳.۶۸	۵.۱۴	۳.۹۹	۴.۲۷
خوراکي توکي او غیر الکولي خښاک	۳۷.۲	-۰.۱۵	-۰.۷۱	-۳.۶۷	-۱.۵۱	۰.۸۸	۱.۱۴	۳.۹۳	۱.۹۸	۶.۳۸	۸.۳۱	۶.۸۰	۷.۱۶
ډوډۍ او حبوبات	۹.۸	۲.۶۳	۱.۱۹	-۰.۱۸	۱.۲۱	۷.۳۵	۸.۰۷	۸.۳۵	۷.۹۲	۱۰.۹۳	۱۱.۷۱	۱۲.۴۶	۱۱.۷
غوښه	۶.۴	۳.۲۸	۲.۲۸	-۱.۷۲	۱.۲۸	۴.۲۴	۴.۴۱	۲.۷۹	۳.۸۱	۲.۷۹	۵.۲۵	۶.۷۱	۴.۹۲
شیدي، پنیر او هګۍ	۳.۲	-۲.۸۹	-۰.۹۲	-۰.۸۷	-۱.۵۶	۴.۵۴	۵.۳۵	۲.۷۸	۴.۲۲	۳.۵۹	۲.۲۹	۱.۷۸	۲.۵۵
غوړي او شحمیات	۳.۶	-۲.۱۹	-۲.۰۶	-۳.۳۴	-۲.۵۳	-۰.۴۹	-۱.۸۱	-۵.۵۵	-۲.۶۲	-۵.۹۱	-۶.۰۵	-۶.۱۳	-۶.۰۳
تازه او وچه میوه	۵.۲	۱۱.۰۹	۱۴.۴۸	۱.۱۶	۸.۹۱	۱.۴۹	۰.۳۲	۲.۵۱	۱.۴۴	۸.۱۳	۱۱.۷۶	۱۲.۳۴	۱۰.۷۴
سبزیجات	۴.۲	-۹.۴۵	-۱۵.۷۹	-۱۵.۲۴	-۱۳.۴۹	-۱۷.۶۴	-۱۵.۲۲	۲.۵۵	-۱۰.۱۰	۹.۶۳	۳.۶۸	-۸.۱۸	۱.۷۱
بوره او خواږه توکي	۲.۸	-۸.۱۵	-۶.۸۰	-۸.۱۵	-۷.۷۰	۰.۵۳	-۲.۱۳	۷.۵۴	۱.۹۸	۵.۰۶	۱۳.۲۲	۱۳.۳۰	۱۰.۵۳
اچار، ترشي او...	۱.۰	-۱۶.۲۵	-۱۷.۵۶	-۱۴.۷۶	-۱۶.۱۹	۴.۲۹	۸.۳۸	۸.۷۰	۷.۱۲	۲۱.۲۷	۴۸.۵۷	۲۳.۰۸	۳۰.۹۷
غیر الکولي خښاک	۰.۹	۱.۵۶	۲.۰۳	۰.۰۶	۱.۲۲	۵.۷۶	۷.۴۳	۶.۰۱	۶.۴۰	۵.۳۴	۶.۲۹	۴.۴۹	۵.۳۷
ناخوراکي توکي، تنباکو او خدمتونه	۶۲.۸	۱.۴۲	۱.۱۵	۱.۴۸	۱.۳۵	۰.۴۹	-۰.۱۶	۰.۳۹	۰.۲۴	۱.۹۷	۳.۱۳	۲.۲۵	۲.۴۵
تنباکو	۰.۳	۲.۲۹	۱.۴۴	۲.۱۰	۱.۹۵	۳.۸۵	۳.۸۷	۳.۱۹	۳.۶۴	۳.۳۶	۴.۵۴	۵.۲۶	۴.۳۹
پوښاک	۴.۸	۲.۷۲	۳.۰۴	۳.۳۶	۳.۰۴	۳.۷۴	۰.۷۳	-۰.۵۹	۱.۲۹	۲.۱۴	۳.۱۵	۲.۰۵	۲.۴۵
کور جوړونه (استوګنځی)	۲۳.۵	۰.۲۰	-۰.۸۱	-۰.۲۷	-۰.۲۹	-۳.۸۰	-۴.۶۳	-۳.۴۲	-۳.۹۵	-۰.۷۶	۰.۴۲	-۰.۴۱	-۰.۲۵
فرنیچر او کورنۍ توکي	۱۷.۶	۲.۸۲	۱.۸۲	۱.۶۱	۲.۰۸	۲.۷۹	۳.۳۱	۴.۰۱	۳.۳۷	۴.۸۴	۵.۴۷	۴.۸۸	۵.۰۶
روغتیا	۵.۳	۲.۲۷	۲.۹۱	۲.۱۴	۲.۴۴	۱.۶۹	۲.۱۳	۱.۴۲	۱.۷۵	۱.۸۷	۸.۳۲	۸.۱۲	۶.۱۱
ټرانسپورټ	۴.۶	-۰.۶۷	۲.۳۸	۴.۰۸	۱.۹۳	۴.۷۳	۱.۱۱	۳.۷۹	۳.۲۱	۵.۰۶	۲.۸۸	۱.۵۳	۳.۱۶
اړیکې	۲.۰	-۰.۲۵	۰.۲۱	۰.۱۵	۰.۰۳	-۰.۵۶	۰.۰۸	-۰.۹۹	-۰.۴۹	-۰.۷۳	۰.۶۷	-۱.۶۱	-۰.۵۵
معلومات او کلتور	۱.۷	-۲.۸۳	-۰.۴۶	-۰.۹۴	-۱.۴۱	-۱.۷۷	-۰.۲۵	-۲.۲۰	-۱.۴۱	۱.۶۷	۰.۸۶	-۰.۸۲	۰.۵۷
زده کړه	۰.۷	۱۳.۹۰	۱۴.۰۵	۱۳.۸۷	۱۳.۹۴	۹.۷۶	۶.۲۲	۷.۵۵	۷.۸۴	-۷.۱۶	-۰.۹۹	-۰.۶۳	-۲.۹۳
ریستورانتونه او هوټلونه	۱.۰	۲.۹۵	۳.۲۵	۳.۵۸	۳.۲۶	۱.۹۹	۳.۳۳	۰.۷۵	۲.۰۲	۱.۷۲	۱.۲۷	۱.۲۷	۱.۴۲
متفرقه	۱.۳	۱.۲۵	۱.۵۹	۵.۶۵	۲.۸۳	۵.۸۰	۳.۹۹	۳.۰۲	۴.۲۷	۶.۷۰	۶.۴۸	۲.۰۷	۵.۰۸
د لګښتي توکو د بیو شاخص (د ډوډۍ او حبوباتو، غوړي او شحمیاتو او تنباکو پرته)		۰.۸۲	۰.۳۴	-۰.۷۲	-۰.۱۹	-۰.۲۶	-۰.۴۳	۱.۲۶	۰.۱۹	۳.۲۵	۵.۰۴	۳.۶۵	۳.۹۸
۳۰ سلنه د اوسط موندلو میتود		۰.۷۰	۱.۰۴	۰.۴۹	۰.۷۵	۲.۷۶	۲.۳۴	۲.۷۷	۲.۶۲	۳.۶۸	۴.۴۹	۳.۴۸	۳.۸۸

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۴

د بهرني سکتور بدلونونه

۴

د بهرني سکتور بدلونونه

دا څېړکی د تير کال د دويمې ربعې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د افغانستان د بهرني اقتصادي سکتور بنسټيز بدلونونه رانغاړي. د شته معلوماتو پر بنسټ د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې بهرني سکتور پرمختګ کړی دی.

په ورته وخت کې، د وارداتو په لګښتونو کې د نسبي کموالي له امله د توکو د سوداګرۍ کسر ۶.۷ سلنه راکم شوی دی.

دا بدلونونه په ځانګړې توګه د خدمتونو په حساب کې د ترلاسه شويو پيسو زياتوالی، له بهر څخه د کارګرو د شخصي لېږدونو زياتوالی او د بهرني سکتور د جاري حساب کسر د کموالي لامل شوي دي چې دا کسر د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۶۰۴.۷۴ ميليونه امريکايي ډالرو ته رسېږي چې د تير کال د ورته ربعې د ۷۸۴.۵۸ ميليونه امريکايي ډالرو په پرتله ټيټوالی ښکاره کوي.

د پانګې حساب ته داخلي بهيدنې، دولتي سکتور ته د پانګې د لېږدونو حساب له امله ۳۲ سلنه زياتې شوې دي. همدا ډول د بهرنۍ مستقيمې پانګونې (FDI) داخلي بهيدنې ۸۷ سلنه کمې شوي، حال دا چې د پورتوفوليو د پانګونې خالصې بهرنۍ بهيدنې د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۸۱ سلنه زياتې شوي دي. د بهرنۍ مستقيمې پانګونو ټولیزه کچه د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د ۱۴۳.۶۰ميليونه امريکايي ډالرو ته رسېږي چې د ۱۳۹۷ مالي کال په دويمه ربعه کې د ۱۴۶.۸۱ ميليونه امريکايي ډالرو په پرتله کموالی ښکاره کوي. په ورته وخت کې، په جاري او مالي حسابونو کې د ښه والي په پام کې نيولو سره د ادامنو د بيلانس حساب د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۵۱۷.۱۲ ميليونه امريکايي ډالره کسر ثبت کړی دی چې د تير کال د ورته ربعې د ۶۰۶.۳۱ ميليونه امريکايي ډالرو کسر په پرتله د پام وړ کموالی ښکاره کوي. د شتمنيو دولتي زيرمې د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۲۹.۳۱ ميليونه امريکايي ډالرو ته رسېږي.

يادونه: د شتمنيو زيرمو کره مبلغ به د حقيقي شمېرو د ترلاسه کيدو وروسته په ډاګه شي.

۱.۴ د ادامنو بيلانس

۱.۱.۴ د جاری حساب بيلانس

د ادامنو د بيلانس جاري حساب د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۶۰۴.۷۴ ميليونه امريکايي ډالره کسر ثبت کړی دی چې د تير کال د ورته ربعې د ۷۸۴.۵۸ ميليونه امريکايي ډالرو په پرتله ۲۲.۹ سلنه کموالی ښکاره کوي (۱.۴ جدول او ۱.۴ ګراف ته مراجعه وکړئ).

د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د جاري حساب د کسر د کموالي ستر لاملونه د وارداتي توکو اړوند له هېواده بهر ادامنو کموالی، د رغونې اړوند ترلاسه شويو عوايدو، سفر او دولتي خدمتونو زياتوالی په ګوته شوي دي. په ورته وخت کې د توکو په سوداګرۍ (د توکو حساب) کې ۲.۲ سلنه زياتوالی راغلی دی.

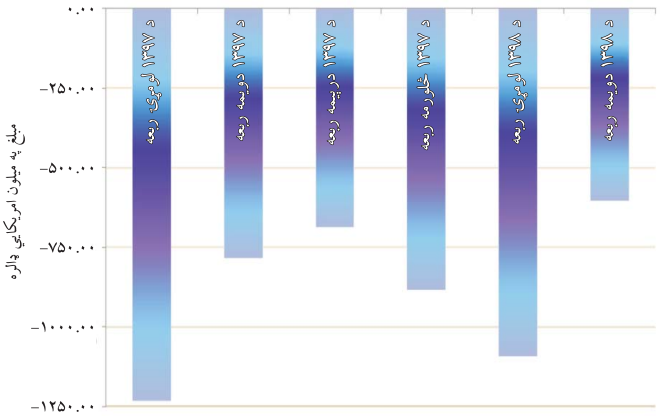
همدا ډول، د خدمتونو د حساب کسر د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۹۵.۷۲ ميليونه امريکايي ډالره کسر ثبت کړی دی چې د تير کال د ورته ربعې د ۷۷.۷۴ ميليونه

امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله زیاتوالی ښکاره کوي.

له بلې خوا، د کارګرو شخصي لیږدونې او د پانګونې د عوایدو داخلي بهیدنې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۵۳.۸۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۶۰.۶۰ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۱۱.۲ سلنه کموالی ښکاره کوي.

همدا ډول، دولتي سکتور ته خالصې جاري لیږدونې (جاري مرستې) او له بهرنیو هبوادونو څخه د افغان کارګرو شخصي لیږدونې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۵۶۸.۶۳ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۶۵۱.۰۳ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۱۲.۷ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي.

۱.۴ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د جاري حساب بیلانس (په میلیونه ډالر)

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۲.۱.۴ پانګه ایز حساب

د اداینو د بیلانس په پانګه ایزه حساب کې ډیریدنه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲۲۸.۵۱ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۱۷۱.۹۳ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۳۲.۹ سلنه د پام وړ زیاتوالی ښکاره کوي چې لامل یې په روان کال کې دولتي سکتور، شرکتونو او کورنیو ته د پانګې زیاته داخلي لیږدونه ګڼل کیږي.

۳.۱.۴ مالي حساب

د اداینو بیلانس د مالي حساب تر لاندې، بهرنۍ پانګونه یوه مهمه برخه ګڼل کیږي چې بهرنۍ مستقیمه پانګونه (FDI)، بهرنۍ پورتوفولیو پانګونه (FPI) او نورې پانګونې رانغاړي. په هبواد کې د بهرنۍ مستقیمې پانګونې خالصې داخلي بهیدنې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶.۰۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۴۹.۷۵ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۸۷.۸ سلنه د پام وړ کموالی ښکاره کوي.

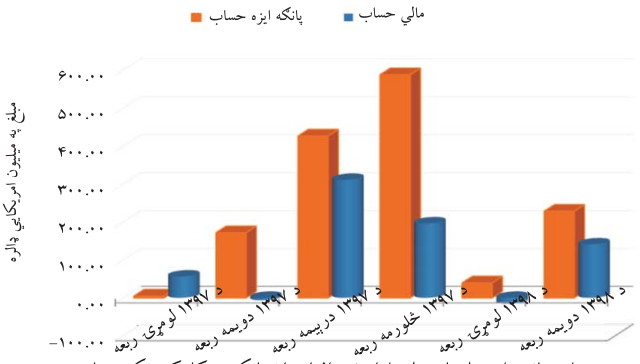
په خالصه پورتوفولیو پانګونه کې بیروني بهیدنې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲۰.۹۵ میلیونه امریکایي ډالره کسر ثبت کړی چې د تیر کال د ورته ربعې د ۱۱.۲۵ میلیونه امریکایي ډالرو کسر په پرتله ۸۱.۸ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

د شمېرو شننه ښکاره کوي چې له هبواد څخه بهر د افغانانو ټولیزه مالي شتمنۍ د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۹۰.۷۶ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۴۹.۵۷ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۸۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. (د لا وضاحت لپاره ۱.۴ جدول او ۲.۴ او ۳.۴ ګراف ته مراجعه وکړئ).

له بلې خوا، ټولیزه مالي پوراینې (یوازې نورې پانګونې) د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶.۴۳ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۲۲.۴۴ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۷۱.۴ سلنه کموالی ښکاره

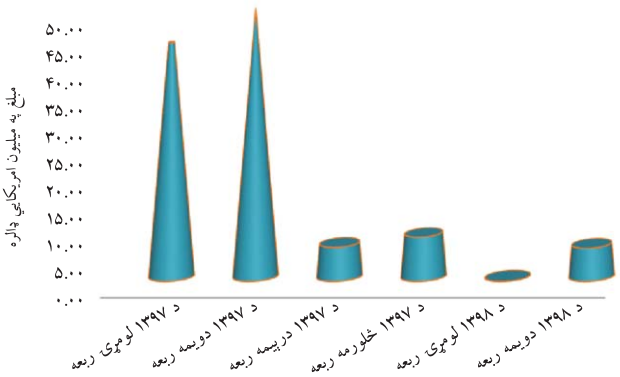
کوي. د مالي حساب بیلانس د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په ټولیزه توګه ۱۴۰.۹۰ میلیونه امریکایي ډالره ثبت شوی دی چې دا رقم د تیر کال په ورته ربعه کې منفي ۶.۳ میلیونه امریکایي ډالره ښودل شوی دی.

۲.۴ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې پانګه ایز او مالي حسابونه

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۳.۴ ګراف: د بهرنۍ مستقیمې پانګونې داخلي بهیدنې، ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۲.۴ د توکو سوداګري (مال التجاره)

د بولټن دا برخه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د افغانستان د توکو د سوداګرۍ له کړنو شننه او د ۱۳۹۷ مالي کال دویمې ربعې د سوداګریو کړنو سره د هغې پرتلنه وړاندې کوي.

د افغانستان سوداګریز بیلانس د ډیرې اوږدې مودې راهیسې په کسر کې دی. معنی دا چې د وارد شویو توکو ټولیز ارزښت د صادرو شویو توکو له ټولیز ارزښت څخه لوړ دی (د لا وضاحت لپاره ۲.۴ جدول او ۴.۴ ګراف ته مراجعه وکړئ).

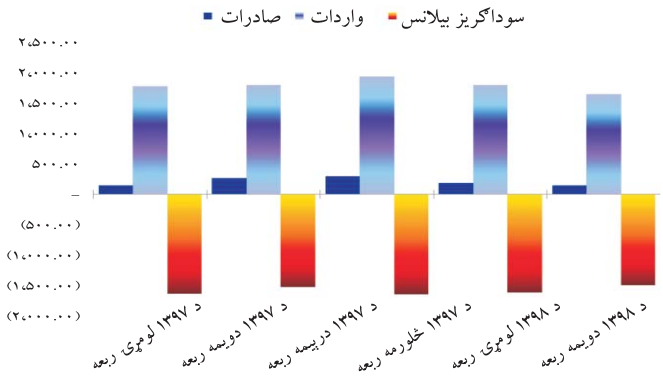
د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې د بهرنیو توکو د سوداګرۍ کسر ۱،۴۸۷.۹۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۱،۶۲۰.۱۵ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۸ سلنه کموالی ښکاره کوي.

د افغانستان د توکو ټولیزه صادرات د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۱۴۳.۲۹ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۱۴۶.۸۱ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۲ سلنه کموالی ښکاره کوي. د صادریدونکو توکو له ډلې څرمنو او وړیو د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې لوړیدونکی بهیر ښکاره کړی دی، حال دا چې غالۍ او ټغرو، خوراکي توکو او طبي بذرونو ټیټیدونکی بهیر درلودلی دی.

په ورته وخت کې د توکو ټولیزه واردات ۱،۶۳۱.۲۴ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۱،۷۶۶.۹۶ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۸ سلنه کموالی ښکاره کوي.

همدا ډول، په ورته موده کې د عمده وارداتي برخو، په تیره بیا د لګښتي توکو د وارداتو، تیلو او روغنیاتو او پانګه ایزو توکو د وارداتو په بیو کې کموالی راغلی دی. د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د لګښتي توکو وارداتو بیې ۱۶ سلنه، د تیلو او روغنیاتو بیې ۱۸ سلنه او د پانګه ایزه توکو بیې ۱ سلنه راټیټې شوي دي.

۴.۴ ګراف: سوداګريزې کړنې او بيلانس، ۱۳۹۸ مالي کال دويمه ربعه

سرچينه: د احصائيې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۳.۴ د سوداګرۍ لوری

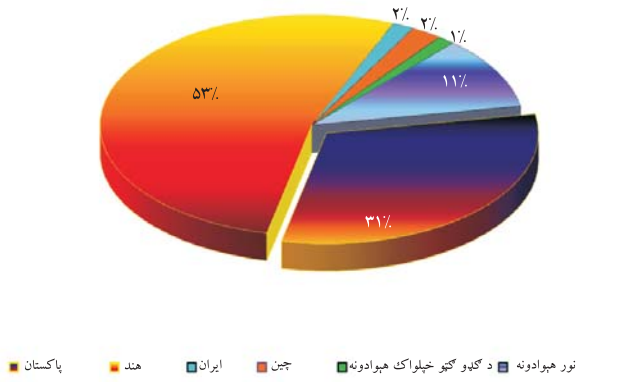
د افغانستان عمده سوداګريز ملګري پاکستان، ايران، هند، چين او د ګډو ګټو خپلواکه هېوادونه (CIS) دي.

د توکو د سوداګرۍ د احصائيوي معلوماتو پر بنسټ هندوستان د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د افغانستان د صادراتو يوازينی لوی پيرودونکی هېواد دی. هندوستان ته د افغانستان د ټولیزه صادراتو ونډه د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۵۱ سلنې ته رسيږي. په ياده موده کې هندوستان ته د صادريدونکو توکو ارزښت ۷۳.۲۸ ميليونه امريکايي ډالرو ته رسيږي چې د تير کال د ورته ربعې د ۵۲.۴۵ ميليونه امريکايي ډالرو په پرتله ۴۰ سلنه زياتوالی ښکاره کوي.

د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د افغانستان د صادراتو دويم لوی پيرودونکی هېواد پاکستان ګڼل کېږي. پاکستان ته د افغانستان د ټولیزه صادراتو ونډه ۳۰ سلنې ته رسيږي چې د تير کال د ورته ربعې د ۴۲ سلنې په پرتله ټيټوالی ښکاره کوي. پاکستان ته د صادريدونکو توکو ټولیزه ارزښت د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۴۳.۲۲ ميليونه امريکايي ډالرو ته رسيږي چې د تير کال د ورته ربعې د ۶۲.۱۸ ميليونه امريکايي ډالرو په پرتله ۳۰ سلنه ټيټوالی ښکاره کوي.

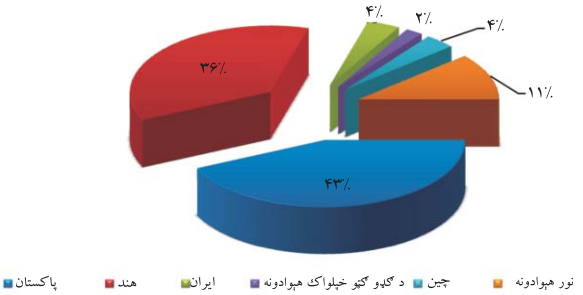
د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د افغانستان د صادراتو درېيم لوی پيرودونکي هېوادونه جرمني او ايران دي. جرمني ته د افغانستان د ټولیزه صادراتو ونډه د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۲ سلنې ته رسيږي چې د تير کال د ورته مودې د ۰.۷۷ سلنې ثبت شوې کچې په پرتله زياتوالی ښکاره کوي. همدا ډول، ايران ته د افغانستان د ټولیزه صادراتو ونډه ۱.۶ سلنې ته رسيږي چې د تير کال د ورته مودې د ۴ سلنې ثبت شوې کچې په پرتله ټيټوالی ښکاره کوي. جرمني ته د افغانستان د صادراتو ټولیزه ارزښت ۲.۸۴ ميليونه امريکايي ډالرو ته رسيږي چې د تير کال د ورته ربعې د ۱.۱۳ ميليونه امريکايي ډالرو په پرتله زياتوالی ښکاره کوي، حال دا چې ايران ته د افغانستان د صادراتو ټولیزه ارزښت ۲.۳۱ ميليونه امريکايي ډالرو ته رسيږي چې د تير کال د ورته مودې د ۵.۴۵ ميليونه امريکايي ډالرو په پرتله ټيټوالی ښکاره کوي (د لا وضاحت لپاره۳.۴ او ۴.۴ جدول او ۵.۴ او ۶.۴ ګراف ته مراجعه وکړئ).

۵.۴ ګراف: د صادراتو لوری (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۸ مالي کال دويمه ربعه

سرچينه: د احصائيې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۶.۴ ګراف: د صادراتو لوری (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

د ګډو ګټو خپلواکه هېوادونه (CIS) د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د افغانستان د وارداتو لپاره تر ټولو ستره سرچینه ده. د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې د ګډو ګټو خپلواکو هېوادونو (CIS) څخه ټولیزه واردات د ۲۲ سلنې ونډې په درلودلو سره ۳۶۱.۲۳ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۴۶۲.۴۹ میلیونه امریکایي ډالرو (۲۶.۱۷ سلنه ونډې) په پرتله ۲۲ سلنه کموالی ښکاره کوي.

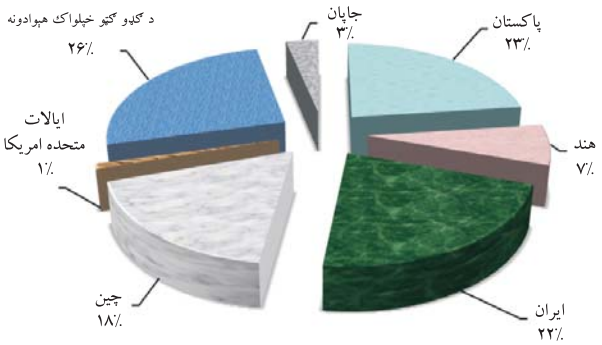
پاکستان د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د افغانستان دویمه ستره وارداتي سرچینه ګڼل کېږي. له پاکستان څخه افغانستان ته د ټولیزه وارداتو کچه ۳۲۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي، خو په ټولیزه وارداتو کې یې ونډه د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې د ۱۸.۴۰ سلنې ونډې په پرتله د ارزونې لاندې ربعه کې ۲۲ سلنې ته لوړه شوې ده.

ایران د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د افغانستان درېیمه ستره وارداتي سرچینه ګڼل کیږي. له ایران څخه افغانستان ته د ټولیزه وارداتو کچه ۳۱۰.۴۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال په ورته موده کې د ۳۰۱.۲۸ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي او د ټولیزه وارداتو ۱۷.۰۵ سلنه جوړوي.

چین د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د افغانستان څلورمه ستره وارداتي سرچینه ګڼل کېږي. د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې له چین څخه افغانستان ته د ټولیزه وادراتي توکو کچه د ۱۵.۵ سلنې ونډې په درلودلو سره ۲۵۲.۶۳ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال په ورته موده کې د ۲۲۵.۴۶ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې (۱۲.۷۶ سلنې ونډې) په پرتله د ارزونې لاندې ربعې په مهال په ټولیزه وارداتو کې ۱۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

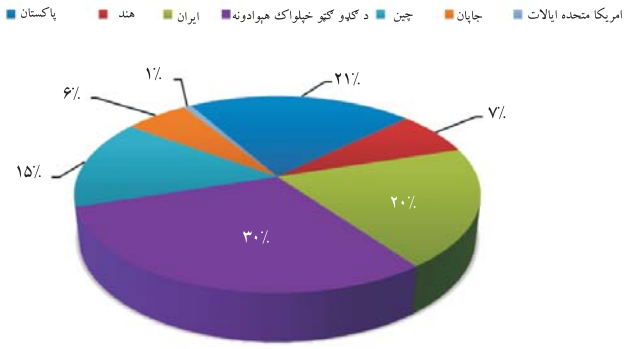
هند، جاپان او عربي متحده امارات د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې د افغانستان وروستۍ سترې وارداتي سرچینې ګڼل کیږي چې په ترتیب سره د ټولیزه وارداتو ۶.۱۱ سلنه، ۳.۰۲ سلنه او ۲.۳۴ سلنه جوړوي (د لا وضاحت لپاره ۷.۴ او ۸.۴ ګراف ته مراجعه وکړئ).

۷.۴ ګراف: د وارداتو لوری (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

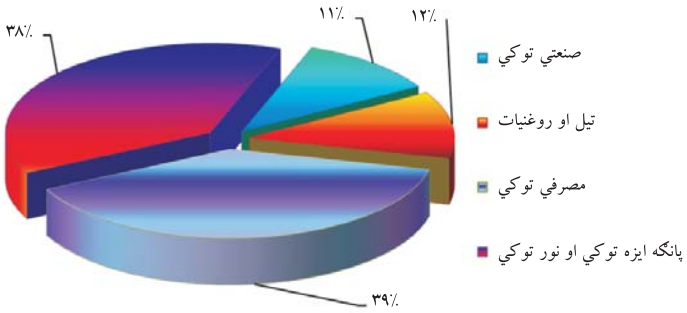
سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۸.۴ ګراف: د وارداتو لوری (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۹.۴ ګراف: د وارداتو ترکیب (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۴.۴ د سوداګرۍ ترکیب

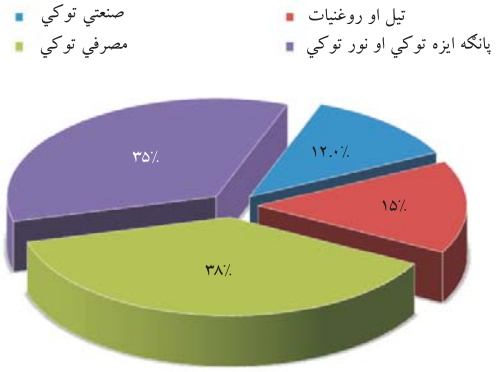
۱.۴.۴ د وارداتو ترکیب

د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د وارداتو ترکیب ښکاره کوي چې:

- د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د لګښتي توکو واردات د وارداتو په ټوکرۍ کې تر ټولو ستره ۳۸ سلنه ونډه لري، حال دا چې د تیر کال په ورته موده کې دا ونډه ۳۹ سلنه ثبت شوې ده. د لګښتي توکو صادرات د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶۲۲.۰۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۶۸۷.۵۴ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۱۰ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي.
- د وارداتو په ټوکرۍ کې دویمه ستره ونډه، پانګه ایزو توکو ثبت کړې ده چې کچه یې د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې ۳۵ سلنې ته راټیټه شوې ده چې د تیر کال د ورته مودې د ۳۸ سلنې ثبت شوې کچې په پرتله یې ټیټوالی کړی دی. د پانګه ایزو توکو ټولیزه ارزښت ۵۶۴.۱۸ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۶۷۱.۰۷ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۱۶ سلنه کموالی ښکاره کوي.
- د افغانستان د وارداتو په ټوکرۍ کې دریمه ستره ونډه تیلو او روغنیاتو (پطرولو) ثبت کړې ده چې ارزښت یې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۱۵ سلنې ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۱۲.۱ سلنې ثبت شوې کچې په پرتله زیاتوالی ښکاره کوي. د تیلو او روغنیاتو (پطرولو) د وارداتو ټولیزه ارزښت ۲۴۸.۵۳ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۲۱۴.۲۱ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۱۶ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.
- د افغانستان د وارداتو په ټوکرۍ کې تر ټولو کمه ونډه صنعتي موادو ثبت کړې ده چې دا ونډه د تیر کال د ورته مودې د ۱۱ سلنې په پرتله د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې ۱۲ سلنې ته لوړه شوې ده. د صنعتي توکو د وارداتو ټولیزه ارزښت د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۱۹۶.۴۷ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۱۹۴.۱۴ میلیونه

امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۱ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي (د لا وضاحت لپاره ۲.۴ جدول او ۹.۴ او ۱۰.۴ ګراف ته مراجعه وکړئ).

۱۰.۴ ګراف: د وارداتو ترکیب (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۲.۴.۴ د صادراتو ترکیب

د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د صادراتو ترکیب ښکاره کوي چې:

- د ارزونې لاندې ربعه کې د طبي بذرونو صادرات د افغانستان د صادراتو په ټوکرۍ کې تر ټولو ستره ۵۱ سلنه ونډه لري، حال دا چې د تیر کال په ځلورمه ربعه کې یاده ونډه ۵۷.۷ سلنه ثبت شوې ده.

له طبي بذرونو ځخه ترلاسه شوې ګټه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۷۳.۲۲ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۸۴.۷۸ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۱۴ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي.

- د افغانستان د صادراتو په ټوکرۍ کې دویمه ستره ونډه خوراکي توکو (تیلي بذرونو او وچو او تازه میوو) ثبت کړې ده چې کچه یې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۳۵ سلنې ته لوړه شوې ده چې د تیر کال د ځلورمې ربعې د ۳۲.۲ سلنې ثبت شوې کچې په پرتله زیاتوالی ښکاره کوي.

د خوراکي توکو ټولیزه ارزښت د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۴۹.۷۲ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۴۷.۳۰ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۵ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

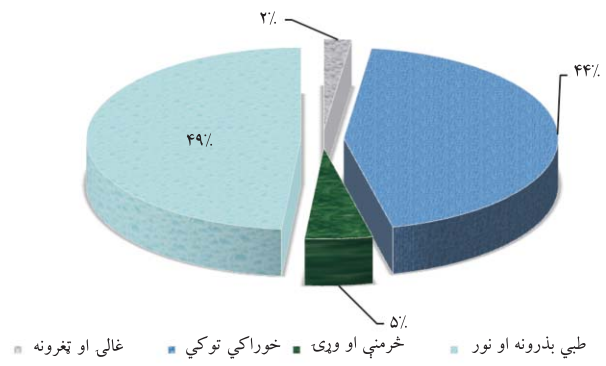
- د افغانستان په ټولیزه صادراتو کې دریمه ستره ونډه ځرمنو او وړیو ثبت کړې ده چې د ارزونې لاندې ربعې په په اوږدو کې یې کچه ۹.۸ سلنې ته رسیږي، حال دا چې د تیر کال په ورته موده کې دا کچه ۶.۲ سلنه ښودل شوې ده.

د ځرمنو او وړیو له صادراتو ځخه ترلاسه شوې ګټه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د ۵۵ سلنه زیاتوالي په درلودلو سره ۱۴ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۹.۰۵ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله زیاتوالی ښکاره کوي.

- غالۍ او ټغرې چې په تیرو لسیزو کې د افغانستان عمده صادراتي توکي ؤ، د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په ټولیزه صادراتو کې تر ټولو کمه ۴ سلنه ونډه لري.

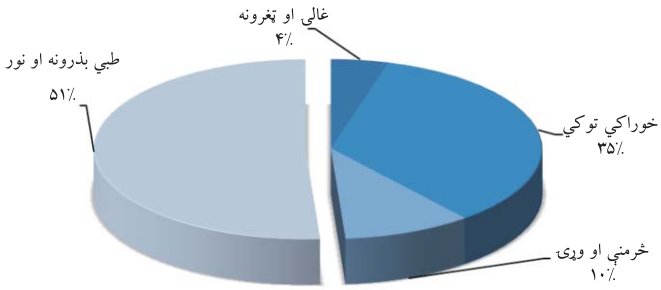
د غالیو او ټغرونو له صادراتو ځخه ترلاسه شوې ګټه د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې ۶.۳۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۵.۶۸ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۱۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

۱۱.۴ ګراف: د صادراتو ترکیب (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۱۲.۴ ګراف: د صادراتو ترکیب (د ونډې سلنه)، ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۵.۴ بهرنۍ پوراینې

د افغانستان ټولیزه بهرنۍ پوراینې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲،۱۸۵.۸۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۲،۱۷۴.۶۳ میلیونه امریکایي ډالرو په پرتله ۱ سلنه یا ۱۱.۲۲ میلیونه امریکایي ډالره کموالی ښکاره کوي (د لا وضاحت لپاره ۵.۴ جدول ته مراجعه وکړئ).

افغانستان د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې د نړیوال بانک، آسیا پراختیایي بانک، د پرمختیا لپاره د سعودي صندوق او بلغاریا د پور د اصلي مبلغ بیا ادا ینه کړې ده، حال دا چې نړیوال بانک، آسیا پراختیایي بانک او د کویټ صندوق ته د خدمتونو لګښتونه هم تادیه شوي دي.

په ورته وخت کې د افغانستان د سترو څو اړخیزو پور ورکوونکو په توګه نړیوال بانک او د آسیا پراختیایي بانک د ارزونې لاندې کال په اوږدو کې ځینې اصلي پورونه افغانستان ته بخښلي دي.

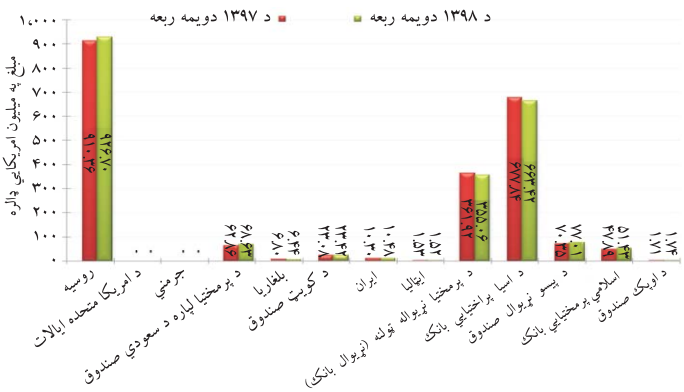
د پاریس کلب پور ورکوونکو ته د ټولیزه ورکول کیدونکو پورونو کچه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۹۲۶.۷۰ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې باید د روسیې فدراسیون ته ورکړل شي. له بلې خوا د پاریس کلب له غړو هېوادونو څخه د افغانستان د ټولیزه بهرنیو پوراینو کچه شاوخوا ۴۲.۴۰ سلنې ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې په پرتله شاوخوا ۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

سربیره پر دې، ټولیزه پوراینې د پاریس کلب له غړو پرته لکه د پرمختیا لپاره د سعودي صندوق، بلغاریا، د کویټ صندوق او د ایران د پور ورکونې کچه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۱۱۰.۴۹ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۱۰۴.۵ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۶ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

له بلې خوا، افغانستان ته د څو اړخیزو پور ورکوونکو د پوراینې کچه ۱،۱۴۸.۶۶ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۱،۱۵۹.۷۰ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله په کې د ارزونې لاندې

ربعه کې ۱۱.۰۴ میلیونه امریکایي ډالره تېتوالی راغلی دی.

۱۳.۴ ګراف: د بهرنۍ پورتنۍ پرتلنې، د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ مالي کال دویمې ربعې

سرچینه: د احصائیې او معلوماتو ملي اداره/ د افغانستان بانک د کارکوونکو محاسبه

۶.۴ خالصه نړیوالې زیرمې

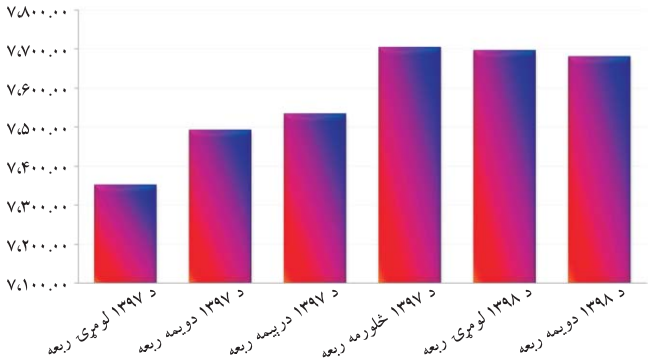
د وروستیو شمیرو پر بنسټ، خالصې نړیوالې زیرمې(NIR) د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۷،۶۸۰.۲۸ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۷،۴۹۱.۸۰ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي (د لا وضاحت لپاره ۶.۴ جدول او ۱۴.۴ ګراف ته مراجعه وکړئ).

همدا ډول د شتمنۍ زیرمې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۸،۳۳۷.۵۳ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۸،۲۲۷.۵۷ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۱ سلنه لږ څه زیاتوالی ښکاره کوي.

په ورته وخت کې د پورانۍ د زیرمو کچه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶۵۷.۲۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۷۳۵.۷۶ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۱۱ سلنه کموالی په ګوته کوي. پورتنۍ شمیرې ښکاره کوي چې د پورانۍ د زیرمو د کچې په پرتله د شتمنۍ د زیرمو کچه لوړه ده. د پورانۍ د زیرمو د کچې د کموالي اصلي لامل په بهرنیو اسعارو د سوداګریزو بانکونو په امانتونو کې کموالی ګڼل کیږي چې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې یې کچه ۶۰۳.۶۵ میلیونه امریکایي ډالرو ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۶۷۵.۳۸ میلیونه امریکایي ډالرو ثبت شوې کچې په پرتله ۱۱ سلنه تېتوالی ښکاره کوي.

په بهرنیو اسعارو کې د نا میشتو امانتونو د پورانۍ د زیرمو کچه د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې تقریباً ثابته پاتې شوې ده. د افغانستان د خالصه نړیوالو زیرمو اوسنی وضعیت د پولي سیاست لپاره ښه ابزار او د اداینو د بیلانس ښه ملاتړ ګڼل کیږي.

۱۴.۴ ګراف: خالصه نړیوالې زیرمې، د ۱۳۹۷ مالي کال له لومړۍ ربعې څخه د ۱۳۹۸ مالي کال تر دویمې ربعې پورې

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۱.۴ جدول: د افغانستان د اداینو بیلانس (په میلیون امریکایي ډالر)

اقلام/کلونه	۱۳۹۷ لومړی ربعه	۱۳۹۷ دویمه ربعه	۱۳۹۷ درېیمه ربعه	۱۳۹۷ خلورمه ربعه	۱۳۹۸ لومړی ربعه	۱۳۹۸ دویمه ربعه	د بدلون سلنه
جاري حساب	-۱۲۳۲.۳۶	-۷۸٤.۵۸	-٦٨٦.٨٩	-۸۸٤.۸۸	-۱۰۹۳.۸۳	-٦۰٤.۷٤	-۲۲.۹٪
کریډټ	۹٤۲.۳۵	۱۱۳۹.٤٦	۱۳۵٦.۹۵	۱۲٤٤.٦٦	۹٤٤.٤۷	۱۱٦۲.۳٦	۲۰٪
ډیبټ	۲۱۷٤.۷۱	۱۹۲٤.۰٤	۲۰٤۳.۸۳	۲۱۲۹.۵٤	۲۰۳۸.۳۰	۱۷٦۷.۱۰	-۸.۲٪
د توکو او خدمتونو حساب	-۱۷۵٦.۵٤	-۱٤۹٦.۲۲	-۱۲۹۵.۸۸	-۱٤٦۲.٤٤	-۱٤۵۲.۳۹	-۱۲۲۷.۰۱	-۱۸.۰٪
کریډټ	۳۵۵.۲۰	۳۷۸.۰۷	٦٤۹.٤٤	۵۹۱.۰۷	۵۳٦.۱۲	٤۸۹.٦۳	۲۹.۵٪
ډیبټ	۲۱۱۱.۷۵	۱۸۷٤.۲۹	۱۹٤۵.۳۲	۲۰۵۳.۵۱	۱۹۸۸.۵۱	۱۷۱٦.٦٤	-۸.٤٪
د توکوحساب	-۱۵۹۰.۸۹	-۱٤۱۸.٤۸	-۱۳۱۳.٦۵	-۱۳۹۷.٦۲	-۱٤۵۸.۵۹	-۱۳۲۲.۷۳	-٦.۷٪
کریډټ	۱۷۲.٤۵	۱٤٦.۸۱	۲٦۱.۸۸	۲۹٤.۰۹	۱۸۲.۵۷	۱٤۳.٦۰	-۲.۲٪
ډیبټ	۱۷٦۳.۳۵	۱۵٦۵.۲۹	۱۵۷۵.۵۳	۱٦۹۱.۷۱	۱٦٤۱.۱٦	۱٤٦٦.۳٤	-٦.۳٪
د خدمتونو حساب	-۱٦۵.٦۵	-۷۷.۷٤	۱۷.۷۷	-٦٤.۸۲	٦.۱۹	۹۵.۷۲	-۲۲۳.۱٪
کریډټ	۱۸۲.۷۵	۲۳۱.۲٦	۳۸۷.۵٦	۲۹٦.۹۸	۳۵۳.۵۵	۳٤٦.۰۳	٤۹.٦٪
ډیبټ	۳٤۸.٤۰	۳۰۹.۰۰	۳٦۹.۷۹	۳٦۱.۸۱	۳٤۷.۳٦	۲۵۰.۳۱	-۱۹.۰٪
د عوایدو لومړنی حساب	۲۹.۸۷	٦۰.٦۰	٦٦.۳٤	۵۵.٦۰	۵۳.۹۷	۵۳.۸۵	-۱۱.۲٪
کریډټ	٤۰.۳۱	۷۱.۷۲	۱۱٦.٤٤	۷۸.۳۲	٦۹.۸۸	٦٤.٦٦	-۹.۸٪
ډیبټ	۱۰.٤۵	۱۱.۱۱	۵۰.۱۱	۲۲.۷۲	۱۵.۹۱	۱۰.۸۱	-۲.۷٪
د عوایدو ثانوي حساب	٤۹٤.۳۲	٦۵۱.۰۳	۵٤۲.٦۵	۵۲۱.۹٦	۳۰٤.۵۹	۵٦۸.٤۳	-۱۲.۷٪
کریډټ	۵٤٦.۸٤	٦۸۹.٦۷	۵۹۱.۰٦	۵۷۵.۲۷	۳۳۸.٤۷	٦۰۸.۰۸	-۱۱.۸٪
ډیبټ	۵۲.۵۲	۳۸.٦٤	٤۸.٤۱	۵۳.۳۱	۳۳.۸۸	۳۹.٦٤	۲.٦٪
جاري لیږدونې (رسمي بسپنې)	٤۰۸.۰	۵۳۰.٦	٤۰٤.٤	۳٦۵.۵	۱٦۲.۸	٤۲٦.۷	-۱۹.٦٪
کریډټ	٤۰۸.۰	۵۳۰.٦	٤۰٤.٤	۳٦۵.۵	۱٦۲.۸	٤۲٦.۷	-۱۹.٦٪
ډیبټ	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰٪
شخصي لیږدونې	۸٦.۳٦	۱۲۰.٤۲	۱۳۸.۲۲	۱۵٦.٤٤	۱٤۱.۸۰	۱٤۱.۷۰	۱۷.۷٪
کریډټ	۱۳۸.۸۸	۱۵۹.۰٦	۱۸٦.٦۳	۲۰۹.۷۵	۱۷۵.٦۸	۱۸۱.۳٤	۱٤.۰٪
ډیبټ	۵۲.۵۲	۳۸.٦٤	٤۸.٤۱	۵۳.۳۱	۳۳.۸۸	۳۹.٦٤	۲.٦٪
د پانګې حساب	٤.۸٤	۱۷۱.۹۳	٤۲۷.۱۳	۵۸۸.۸۱	۳۹.٤۲	۲۲۸.۵۱	۳۲.۹٪
کریډټ	٤.۸٤	۱۷۱.۹۳	٤۲۷.۱۳	۵۸۸.۸۱	۳۹.٤۲	۲۲۸.۵۱	۳۲.۹٪
ډیبټ	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	
پانګه ایزي لیږدونې	٤.۸٤	۱۷۱.۹۳	٤۲۷.۱۳	۵۸۸.۸۱	۳۹.٤۲	۲۲۸.۵۱	۳۲.۹٪
کریډټ	٤.۸٤	۱۷۱.۹۳	٤۲۷.۱۳	۵۸۸.۸۱	۳۹.٤۲	۲۲۸.۵۱	۳۲.۹٪
ډیبټ	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	
مالي حساب	۵٦.۲	-٦.۳	۳۱۱.۳	۱۹٦.۳٤	-۱۵.۷۰	۱٤۰.۹۰	-۲۳۲۲.٤٪
مستقیمه پانګونه	-٤۳.٤۵	-٤۹.۷۵	٦.۲۲	۸.۰۷	۰.۰۲	-٦.۰۵	-۸۷.۸٪
د مالي شتمنیو خالصه پیرنې	-۳.۷۸	-٤.۰۸	۳۱.۱۸	۱۷.۲۱	۸.۸۳	۵.۸٤	-۲٤۲.۹٪
د پورانیو خالصه مشمولیت	۳۹.٦۷	٤۵.٦۷	۲٤.۹٦	۹.۱٤	۸.۸۱	۱۱.۸۹	-۷٤.۰٪
د پورتنو فولیو پانګونې	٤٤.۲۱	۱۱.۲۵	۱۰۷.۰۸	۱.۱۸	-۱۸.٦۲	۲۰.٤۵	۸۱.۸٪
د مالي شتمنیو خالصه پیرنې	٤٤.۲۱	۱۱.۲۵	۱۰۷.۰۸	۱.۱۸	-۱۸.٦۲	۲۰.٤۵	۸۱.۸٪
د پورانیو خالصه مشمولیت	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	
نورې پانګې	۳۲.٦۳	۷۲.۰۱	۸۵.۳۳	۱۱٤.٤۹	-۲٦.٤۱	۹۷.۱۹	۳۵.۰٪
شتمنی	-۲.۲۳	٤۹.۵۷	۵۹.۵٤	۱۰۷.۰۹	-٤۰.۹٤	۹۰.۷٦	۸۳.۱٪
پورانې	-۳٤.۸٦	-۲۲.٤٤	-۲۵.۷۹	-۷.۳۹	-۱٤.۵٤	-٦.٤۳	-۷۱.٤٪
د شتمنیو زیرمې	۲۲.۷۹	-۳۹.۸۵	۱۱۲.٦۸	۷۲.٦۰	۲۹.۳۱	۲۹.۳۱	-۱۷۳.۵٪
خالصه خطاګانې او تیروتنې	۱۲۸۳.٦۹	٦۰٦.۳۱	۵۷۱.۰۷	٤۹۲.٤۱	۱۰۳۸.۷۰	۵۱۷.۱۲	-۱٤.۷٪

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۲.۴ جدول: د توکو سوداګري (په میلیون امریکایي ډالر)

کلونه	۱۳۹۷ لومړۍ ربعه		۱۳۹۷ دویمه ربعه		۱۳۹۷ دریمه ربعه		۱۳۹۷ څلورمه ربعه		۱۳۹۸ لومړۍ ربعه		۱۳۹۸ دویمه ربعه	
د مواردو شرح	تولیزه	ونډه (سلنه)	تولیزه	ونډه (سلنه)	تولیزه	ونډه (سلنه)	تولیزه	ونډه (سلنه)	تولیزه	ونډه (سلنه)	تولیزه	ونډه (سلنه)
واردات	۱،۹۳۶.۸٤	۱۰۰٪	۱،۷٦٦.۹٦	۱۰۰٪	۱،۷۷۷.۲۹	۱۰۰٪	۱،۹۲۵.۵۰	۱۰۰٪	۱،۷۸٦.۳٤	۱۰۰٪	۱،٦۳۱.۲٤	۱۰۰٪
صنعتي مواد	۲۰۰.۳۸	۱۰.۳٪	۱۹۴.۱۴	۱۱.۰٪	۲۱۰.۹۶	۱۱.۹٪	۲۲۰.۲۰	۱۱.۴٪	۱۷۳.۹۲	۹.۷٪	۱۹۶.۴۷	۱۲.۰٪
تیل او روغنیات	۲۲۰.۵۸	۱۱٪	۲۱۴.۲۱	۱۲.۱٪	۲۵۱.۳۴	۱۴.۱٪	۲۶۳.۶۶	۱۳.۷٪	۳۰۲.۳۴	۱۷٪	۲۴۸.۵۳	۱۵٪
لګښتي توکي	۸۲۸.۹۶	۴۳٪	۶۸۷.۵۴	۳۸.۹٪	۶۷۶.۶۵	۳۸.۱٪	۷۱۱.۰۷	۳۶.۹٪	۷۴۱.۳۵	۴۲٪	۶۲۲.۰۵	۳۸٪
پانګه ایزه توکي او داسي نور	۶۸۶.۹۱	۳۵٪	۶۷۱.۰۷	۳۸.۰٪	۶۸.۳۴	۳۵.۹٪	۷۳۱	۳۷.۹٪	۵۶۸.۷۴	۳۲٪	۵۶۴.۱۸	۳۵٪
صادرات	۱۷۲.٤۵	۱۰۰٪	۱٤٦.۸۱	۱۰۰.۰٪	۲٦۱.۸۸	۱۰۰٪	۲۹٤.۰۹	۱۰۰٪	۱۸۲.۵۷	۱۰۰٪	۱٤۳.۲۹	۱۰۰٪
غالۍ او ټغرونه	۵.۶۲	۳٪	۵.۶۸	۳.۹٪	۵.۴۵	۲.۱٪	۵.۶	٪۱.۹	۶.۵۷	۴٪	۶.۳۵	۴٪
خوراکي توکي	۷۶.۳۲	۴۴٪	۴۷.۳۰	۳۲.۲٪	۱۱۵.۸۸	۴۴.۲٪	۱۷۸.۱۹	٪۶۰.۶	۸۳.۹۳	۴۶٪	۴۹.۷۲	۳۵٪
ځرمن او وړی	۷.۱۱	۴٪	۹.۰۵	۶.۲٪	۱۳.۳۷	۵.۱٪	۱۲.۷۹	٪۴.۳	۹.۶۹	۵.۳٪	۱۴.۰۰	۹.۸٪
طبي بذرونه او نور	۸۳.۴۱	۴۸٪	۸۴.۷۸	۵۷.۷٪	۱۲۷.۱۸	۴۸.۶٪	۹۷.۵۲	٪۳۳.۲	۸۲.۳۷	۴۵.۱٪	۷۳.۲۲	۵۱.۱٪
سوداګریز بیلانس	-۱،۷٦٤.۳۸		-۱،٦۲۰.۱۵		-۱،۵۱۵.٤۱		-۱،٦۳۱.٤۲		-۱،٦۰۳.۷۷		-۱،٤۸۷.۹۵	

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۳.۴ جدول: د ۱۳۹۸مالي کال د دویمې ربعې لپاره د بهرنۍ سوداګرۍ لوری (په میلیون امریکایي ډالرو)

د هېواد نوم	صادرات	د ونډې سلنه	واردات	د ونډې سلنه	د سوداګرۍ بیلانس
پاکستان	۴۳.۲۲	۳۰٪	۳۲۵.۴۶	۲۰٪	- ۲۸۲.۲۴
هند	۷۳.۲۸	۵۱٪	۹۹.۷۲	۶.۱۱٪	- ۲۶.۴۴
ایران	۲.۳۱	۱.۶٪	۳۱۰.۴۵	۱۹٪	- ۳۰۸.۱۵
جرمني	۲.۸۴	۲.۰٪	۱۶.۷۶	۱.۰۳٪	- ۱۳.۹۲
چین	۳.۲۷	۲٪	۲۵۲.۶۳	۱۵.۵٪	- ۲۴۹.۳۶
انګلستان		۰.۰۰٪	۱.۰۸	۰.۰۷٪	- ۱.۰۸
سعودي عربستان	۱.۸۵	۱.۲۹٪		۰.۰۰٪	۱.۸۵
د عربو متحده امارات		۰.۰۰٪	۳۸.۱۸	۲.۳۴٪	- ۳۸.۱۸
ترکیه		۰.۰۰٪	۱۶.۸۸	۱.۰۳٪	- ۱۶.۸۸
د امریکا متحده ایالات		۰.۰۰٪	۱۲.۸۷	۰.۷۹٪	- ۱۲.۸۷
د ګډو ګټو خپلواک هیوادونه	۱.۸۴	۱.۳٪	۳۶۱.۲۳	۲۲٪	- ۳۵۹.۳۹
جاپان		۰.۰۰٪	۴۹.۲۷	۳.۰۲٪	- ۴۹.۲۷
نور هیوادونه	۱۴.۶۸	۱۰.۲۵٪	۱۴۶.۷۰	۸.۹۹٪	- ۱۳۲.۰۲
تولیزه	۱٤۳.۲۹	۱۰۰٪	۱،٦۳۱.۲٤	۱۰۰٪	(۱،٤۸۷.۹۵)

سرچینه: د پولي سیاست آمریت، د افغانستان بانک

۴.۴ جدول: د ۱۳۹۸مالي کال د دويمې ربعې لپاره د بهرنۍ سوداګرۍ لوری (په ميليون امريکايي ډالرو)

د هېواد نوم	صادرات	د ونډې سلنه	واردات	د ونډې سلنه	د سوداګرۍ بيلانس
پاکستان	۶۲.۱۸	۴۲ ٪	۳۲۵.۰۷	۱۸.۴۰ ٪	– ۲۶۲.۹۰
هند	۵۲.۴۵	۳۶ ٪	۱۱۱.۶۲	۶.۳۲ ٪	– ۵۹.۱۷
ايران	۵.۴۵	۴ ٪	۳۰۱.۲۸	۱۷.۰۵ ٪	– ۲۹۵.۸۳
جرمني	۱.۱۳	۰.۷۷ ٪	۱۶.۶۵	۰.۹۴ ٪	– ۱۵.۵۲
د ګډو ګټو خپلواک هېوادونه	۲.۸۳	۱.۹۳ ٪	۴۶۲.۴۹	۲۶.۱۷ ٪	– ۴۵۹.۶۶
چين	۵.۰۹	۳.۵ ٪	۲۲۵.۴۶	۱۲.۷۶ ٪	– ۲۲۰.۳۷
سعودي عربستان	۱.۳۳	۰.۹۱ ٪		۰.۰۰ ٪	۱.۳۳
جاپان		۰.۰۰ ٪	۹۲.۴۵	۵.۲۳ ٪	– ۹۲.۴۵
انګلستان		۰.۰۰ ٪	۱.۰۶	۰.۰۶ ٪	– ۱.۰۶
امريکا متحده ايالات		۰.۰۰ ٪	۱۱.۳۱	۰.۶۴ ٪	– ۱۱.۳۱
نور هېوادونه	۱۶.۳۷	۱۱.۱۵ ٪	۲۱۹.۵۷	۱۲.۴۳ ٪	– ۲۰۳.۲۰
توليزه	**۱۴۶.۸۱**	**۱۰۰.۰۰ ٪**	**۱،۷۶۶.۹۶**	**۱۰۰.۰۰ ٪**	**– ۱۶۲۰.۱۵**

سرچينه: د پولي سياست آمريت، د افغانستان بانک

۵.۴ جدول: د ۱۳۹۷ مالي کال او د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې لپاره بهرنۍ پورانيې (په ميليون امريکايي ډالرو)

شرح	۱۳۹۷ دويمه ربعه	د ونډې سلنه	۱۳۹۸ دويمه ربعه	د ونډې سلنه
توليزه بهرنۍ پورانيې	**۲،۱۷۴.۶۳**	**۱۰۰.۰۰**	**۲،۱۸۵.۸۵**	**۱۰۰.۰۰**
دوه اړخيزه	**۱،۰۱۴.۹۲**	**۴۶.۶۷**	**۱،۰۳۷.۱۸**	**۴۷.۴۵**
پاريس کلب	۹۱۰.۳۶	۴۱.۸۶	۹۲۶.۷۰	۴۲.۴۰
د روسيې فدراسيون	۹۱۰.۳۶	۴۱.۸۶	۹۲۶.۷۰	۴۲.۴۰
امريکا متحده ايالات		۰.۰۰	–	۰.۰۰
جرمني		۰.۰۰	–	۰.۰۰
د پاريس کلب پرته	۱۰۴.۵۶	۴.۸۱	۱۱۰.۴۹	۵.۰۵
څو اړخيزه	**۱،۱۵۹.۷۰**	**۵۳.۳۳**	**۱،۱۴۸.۶۶**	**۵۲.۵۵**
د پراختيا نړيواله تولنه (نړيوال بانک)	۳۶۱.۹۲	۱۶.۶۴	۳۵۵.۰۶	۱۶.۲۴
آسيا پراختيايي بانک	۶۷۷.۸۴	۳۱.۱۷	۶۶۳.۴۲	۳۰.۳۵
د پيسو نړيوال صندوق	۷۰.۳۵	۳.۲۳	۷۷.۰۱	۳.۵۲
اسلامي پرمختيايي بانک	۴۷.۸۹	۲.۲۰	۵۱.۴۳	۲.۳۵
د اوپک صندوق	۱.۷۱	۰.۰۸	۱.۷۴	۰.۰۸

سرچينه: د پولي سياست آمريت، د افغانستان بانک

۶.۴ جدول: خالصه نړيوالې زيرمې (په ميليون امريکايي ډالر)

په تيره ربعه کې بدلونونه	۱۳۹۷ لومړۍ ربعه	د بدلون سلنه	۱۳۹۷ دوهمه ربعه	د بدلون سلنه	۱۳۹۷ دريمه ربعه	د بدلون سلنه	۱۳۹۷ څلورمه ربعه	د بدلون سلنه	۱۳۹۸ لومړۍ ربعه	د بدلون سلنه	۱۳۹۸ دويمه ربعه	د بدلون سلنه
خالصه نړيوالې زيرمې (په مليون امريکايي ډالر)	۷،۳۵۰.۹۲	۲۳.۲۲	۷،۴۹۱.۸۰	۱.۹۲	۷،۵۳۴.۴۲	۰.۵۷	۷،۷۰۴.۹۸	۲.۲۶	۷،۶۹۶.۴۰	۵	۷،۶۸۰.۲۸	۳
د شتمنۍ زيرمې	۸،۱۳۱.۱۳	۲۲.۷۱	۸،۲۲۷.۵۷	۱.۱۹	۸،۲۴۱.۹۰	۰.۱۷	۸،۳۶۲.۴۲	۱.۵	۸،۳۴۵.۴۶	۳	۸،۳۳۷.۵۳	۱
د پورانيې زيرمې	۷۸۰.۲۱	۱۰.۹۱	۷۳۵.۷۶	– ۵.۷۰	۷۰۷.۴۸	– ۳.۸۴	۶۵۷.۴۴	– ۷	۶۴۹.۰۶	– ۱۷	۶۵۷.۲۵	– ۱۱
په بهرنيو اسعارو د سوداګريزو بانکونو امانتونه	۷۲۲.۸۸	۴.۰۰	۶۷۵.۳۸	– ۶.۵۷	۶۵۱.۱۷	– ۳.۵۹	۵۹۸.۰۸	– ۸	۵۹۱.۹۸	– ۱۸	۶۰۳.۶۵	– ۱۱
په بهرنيو اسعارو د نا ميشتو امانتونه	۰.۱۴	– ۸۹.۵۷	۰.۱۴	– ۱.۳۰	۰.۱۴	۰.۰۰	۰.۱۴	۱.۳۱	۰.۱۴	۰	۰.۱۴	۱
له تمويلي سرچينو څخه ګټه اخيستنه	۵۷.۱۹	۱۷.۵۳	۶۰.۲۴	۵.۳۳	۵۶.۱۷	– ۶.۷۶	۵۹.۲۲	۵	۵۶.۷۴	– ۱	۵۳.۴۶	– ۱۱
نا خالصه نړيوالې زيرمې (د وارداتو د ميا شتې په اساس)	۱۲.۵۹		۱۳.۹۷		۱۳.۹۱		۱۳.۰۳		۱۴.۰۲		۱۵.۳۳	
خالصه نړيوالې زيرمې (د وارداتو د ميا شتې په اساس)	۱۱		۱۳		۱۳		۱۲		۱۳		۱۴	

سرچينه: د پولي سياست آمريت، د افغانستان بانک

۵

د مالياتي سکتور بدلونونه

۵

د مالیاتي سکتور بدلونونه

د مالیاتي سکتور بنسټیزې موخې د عوایدو د راټولیدو زیاتوالی او د هغو کړنو پر له پسې پوښښ رانغاړي چې د عملیاتي او پراختیایي لګښتونو تأمینیږي او په ورته وخت کې د دې برخې موخه د افغانستان د سولې او د پراختیا له ملي اډانې (ANPDF) سره سم د لګښتونو له تخصیص څخه د ډاډ ترلاسه کول دي.

سربېره پر دې، د عامه لګښتونو د ودې مدیریت، د مالي پالیسۍ جوړول، په عامه تشبثاتو کې اغیزناکتیا، د مالیې او ګمرکونو اداره کول د دې سکتور نورې موخې ګڼل کېږي.

د غوړیدو او پرمختګ په حال کې هېوادونو په شان افغانستان هم تل او په دوامداره توګه د بودجې له کسر سره مخ وي. همدا ډول ټولیزه اصلي لګښتونه چې د ټولیزه کورنیو عوایدو په پرتله ډېر دي، د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶۹ میلیارده افغانۍ کسر ښکاره کوي، حال دا چې د نورو عوایدو له ډلې بسپنو په پرتلیزه توګه د ارزونې لاندې موده کې ۲.۶۹ میلیارده افغانۍ د بودجې ډېرښت ثبت کړې ده. په مالیاتي او ګمرکي عوایدو کې د پام وړ زیاتوالي او د طلب وړ نورو سرچینو (د افغانستان بانک د سهمیې لېږد) څخه د ترلاسه شویو عوایدو د زیاتوالي له امله ټولیزه عواید د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې د ۱۵۶.۲۶ میلیارده افغانۍ څخه د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې ۱۶۰.۷۷ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د ۴.۵۱ میلیارده افغانۍ زیاتوالي چې د کورنیو عوایدو د ۲.۸۸ سلنې لوړوالي لامل شوی، ښکاره کوي.

د دې ترڅنګ، د کارکوونکو د لګښت، د عرضه کوونکي لګښت او د پانګې په لګښت کې زیاتوالی د دې لامل شوی چې ټولیزه اصلي لګښتونه د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې له ۱۴۱.۶۲ میلیارده افغانۍ څخه د ارزونې لاندې ربعه کې ۱۶۳.۴۵ میلیارده افغانۍ ته ورسېږي که چې ۲۱.۸۴ میلیارده افغانۍ یا ۱۵.۴۱ سلنې زیاتوالي ښکاره کوي.

له بلې خوا، د بسپنه ورکوونکو مالي مرستې (بسپنې) عملیاتي او پراختیایي لګښتونه تر پوښښ لاندې نیسي. د افغانستان د بیا رغونې لپاره د پیسو صندوق (ARTF)، د افغانستان د قانون او نظم لپاره د پیسو صندوق (LOTFA) او د امنیت د لیږد لپاره د ګډو ځواکونو قوماندانۍ (CSTC-A) د افغانستان دولت ته ستر بسپنه ورکوونکي دي. د بسپنه ورکوونکو ټولیزه بسپنې چې عملیاتي او پراختیایي برخو ته ځانګړې شوي دي، د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶۵.۹۷ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې د ۷۶.۳۴ میلیارده افغانۍ په پرتله د ۱۰.۳۹ میلیارده افغانۍ یا ۱۳.۶۱ سلنه کموالی ښکاره کوي.

د یادولو وړ ده چې ټولیزه اصلي بودجه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۳۹۹.۴۲ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۳۷۷.۱۹ میلیارده افغانۍ په پرتله ۲۲.۲۳ میلیارده افغانۍ یا ۵.۸۹ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

په ورته وخت کې، ټولیزه عملیاتي بودجه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲۷۵.۲۲ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۲۶۸.۳۱ میلیارده افغانۍ په پرتله ۳.۴ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

همدا ډول، پراختیایي بودجه چې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۱۲۴.۱۹ میلیارده افغانۍ ته رسیږي، د تیر کال د ورته ربعې د ۱۱۱.۰۶ میلیارده افغانۍ په پرتله ۱۱.۸۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي چې اصلي لامل یې په پرتلیزه توګه د ۱۳۹۸ مالي کال لپاره د بودجې په تصویب او تخصیص کې زیاتوالی ګڼل کیږي.

۱.۵ ګراف: د ټولیزه عوایدو، لګښتونو، بودجې او بسپنو پرتله، د ۱۳۹۷ مالي کال لومړۍ دویمه – ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د مالیې وزارت صورت حساب/د پولي سیاست آمریت د کارکوونکو محاسبه

۱.۵. د بودجې د اجراء نرخ

د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې دولت د ۳۹۹.۴۱ میلیارده افغانۍ ځانګړې شوې بودجې ۳۹.۹۵ سلنه په لګښت رسولي، حال دا چې دولت د ۱۳۹۷ مالي کال په دویمه ربعه کې له ۳۹۴.۶۷ میلیارده افغانۍ ځانګړې شوې بودجې څخه ۳۶.۰۶ سلنه بودجه مصرف کړې وه چې په ټولیزه توګه د بودجې د اجراء په نرخ کې ۳.۹۰ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د بودجې د اجراء په نرخ کې د زیاتیدو اصلي لاملونه په خپل وخت د تدارکاتو د ملي اداري لخوا د لګښتونو (مخارجو) د پروسې د مراحلو ترسره کېدل او تصویب، په ولایتونو کې امنیتي وضعیت او د بودجې د اړوندو ادارو لخوا د کړنو ښه والی ګڼل کېږي. همدا ډول، کلنۍ تصویب شوې بودجه هم د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې له ۳۷۷.۱۹ میلیارده افغانۍ څخه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۳۹۹.۴۲ میلیارده افغانۍ ته زیاته شوې ده چې په پرتلیزه توګه ۵.۹ سلنه زیاتولی په ګوته کوي.

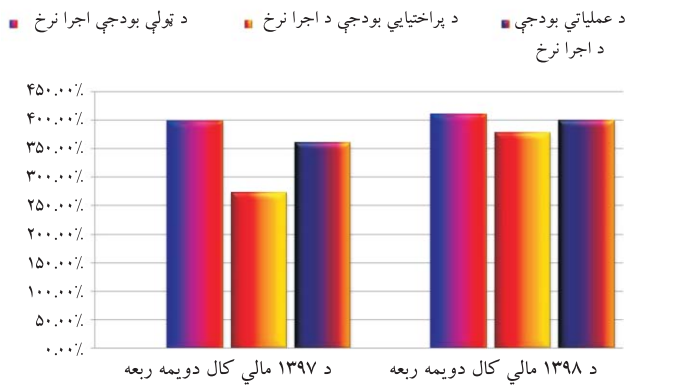
د عملیاتي بودجې د اجراء نرخ د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې د ۱۰۹.۶۴ میلیارده افغانۍ په پرتله د ارزونې لاندې ربعې کې ۱۱۴.۲۱ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې ۴.۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د دې ترڅنګ، په ۱۳۹۸ مالي کال کې تخصیص شوې بودجه ۳۹۱.۵۱ میلیارده افغانۍ ده، حال دا چې په ۱۳۹۷ مالي کال کې ټولیزه تخصیص شوې بودجه ۳۶۲.۴۲ میلیارده افغانۍ وه. همدا ډول د پراختیایي بودجې د اجراء نرخ د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۵۰.۱۸ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیر مالي کال د ورته دورې د ۳۲.۶۷ میلیارده افغانۍ په پرتله ۵۳.۶ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

۲.۵ ګراف: د ټولیزه بودجې پرتلنه، د ۱۳۹۷ د دویمې ربعې څخه د ۱۳۹۸ تر دویمې ربعې

سرچینه: د مالیې وزارت صورت حساب/د پولي سیاست آمریت د کارکوونکو محاسبه

۳.۵ ګراف: د عملیاتي بودجې او د پرمختیایي بودجې د اجرا نرخونو پرتلنه، ۱۳۹۷ مالي کال دویمه ربعه–۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

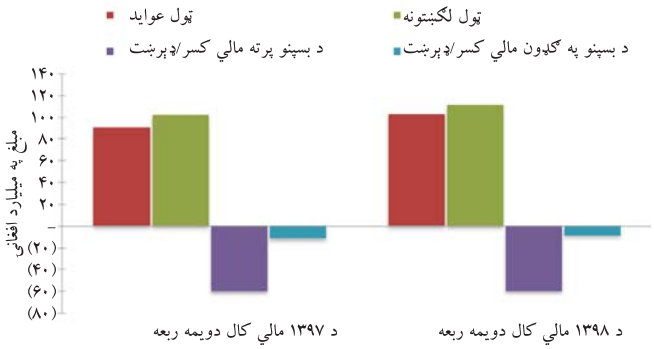
سرچینه: د مالیې وزارت صورت حساب/د پولي سیاست آمریت د کارکوونکو محاسبه

۲.۵. د اصلي بودجې (کسر او ډپریدنه)

د بسپنه ورکوونکو له مرستو مخکې د ټولیزې بودجې کسر د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۵۹.۷۳ میلیارده افغانۍ ته رسیده چې د تیر کال د ورته مودې د ۶۰.۲۷ میلیارده افغانۍ کسر په پرتله ۰.۵۴ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي. په ورته وخت کې بهرنۍ تمویلي سرچینې د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې له ۴۸.۸۰ میلیارده افغانۍ څخه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۵۱.۲۲ میلیارده افغانۍ ته لوړې شوې دي. د دې ترڅنګ، د ۱۳۹۸ مالي کال لپاره د ټولیزه بهرنۍ

مالي تمويل د ۱۳۹۷ مالي کال د ۱۹۱.۲۸ ميليارده افغانۍ څخه د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۱۹۹.۰۲ ميليارده افغانۍ ته رسيږي چې ۴.۰۴ سلنه زياتوالی په ګوته کوي چې د دې زياتوالي بنسټيز لامل په ټوله کې د بسپنه ورکوونکو لخوا د کلنۍ ژمنو او ادا ينو عملي کول ګڼل کېږي.

۴.۵ ګراف: د اصلي بودجې کسر/ډېريدنه (د بسپنو په ګډون او نه ګډون)، ۱۳۹۷ مالي کال دويمه ربعه او ۱۳۹۸ مالي کال دويمه ربعه

سرچينه: د مالۍ وزارت صورت حساب/د پولي سياست آمريت د کارکوونکو محاسبه

۳.۵. د عوايدو راټولول

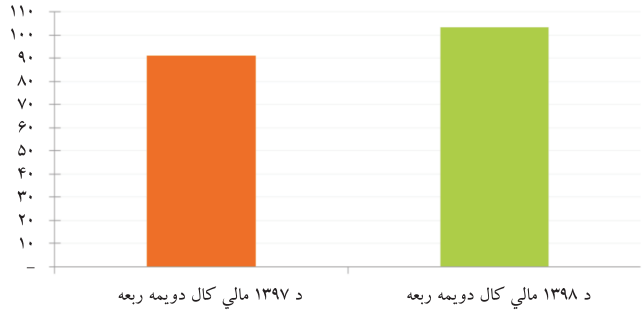
د بسپنو په ګډون ټولېزه عوايدو د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې د پام وړ زياتوالی موندلی او ارزښت يې د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ۱۰۳.۱۳ ميليارده افغانۍ ته رسيږي چې د تير مالي کال د ورته ربعې د ۹۰.۷۷ ميليارده افغانۍ ثبت شوې کچې په پرتله ۱۲.۳۶ ميليارده افغانۍ يا ۱۳.۶ سلنه زياتوالی ښکاره کوي.

د پلانو شويو کورنيو سرچينو کلنۍ راټولېدنې د ۱۳۸۹ مالي کال په دويمه ربعه کې ۱۹۰.۹۱ ميليارده افغانۍ ته رسيږي چې د تير کال د ورته ربعې د ۱۷۱.۶۲ ميليارده افغانۍ په پرتله ۱۹.۲۹ ميليارده افغانۍ يا ۱۱.۲۴ سلنه زياتوالی ښکاره کوي.

سربېره پر دې، د ۱۳۹۸ مالي کال د بودجې د کسر په له منځه وړلو او د ټولېزه عوايدو په راټولولو کې ټولېزه کورنيو عوايدو او د بسپنه ورکوونکو مرستو د پام وړ رول لوبولی څو د هېواد کلنۍ بودجه ډېره کړي.

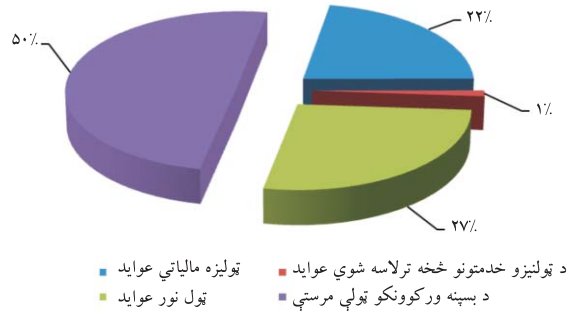
همدا ډول په ۱۳۹۸ مالي کال کې د عوايدو په راټولېدو کې د مثبت بهير د زياتيدو بنسټيز لاملونه عايداتي ماليات، د توکو او خدمتونو خرڅلاو، د ځمکو او ودانيو خرڅلاو، ګمرکي محصول او اداري فيسونه په ګوته شوي دي. حال دا چې د ټولنيزو خدمتونو په بدل کې ترلاسه کېدونکي عوايدو او نورو غير مالياتي عوايدو لکه د پانګه ايزو شتمنيو په عوايدو، د امتياز په حقونو، استخراجي صنعت او متفرقه عوايدو کې کموالی راغلی دی او د تير کال په پرتله د پرچون سوداګرۍ د منفي بهير په پايله کې د ملکيتونو مالېې، ثابتې مالېې او ګمرکي محصول راکم شوي دي.

۵.۵ ګراف: د عوايدو د بهيدنو پرتلنه، د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ کلونو دويمې ربعې

سرچينه: د مالۍ وزارت صورت حساب/د پولي سياست آمريت د کارکوونکو محاسبه

۶.۵ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال د دويمې ربعې د ټولېزه عوايدو ونده

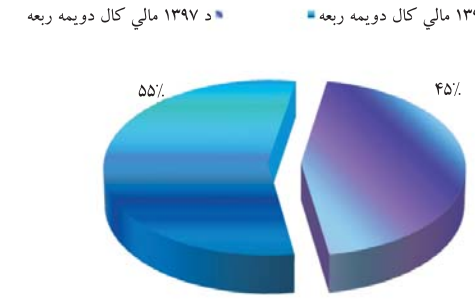

سرچينه: د مالۍ وزارت صورت حساب/د پولي سياست آمريت د کارکوونکو محاسبه

۱.۳.۵ کورنۍ عوايد

د کورنيو عوايدو د راټولېدو ټولېزه کړنې د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې ښې شوي دي، چې د ۱۳۹۷ مالي کال د ورته ربعې په پرتله د پام وړ زياتوالی په ګوته کوي، حال دا چې دا اقدامات په ۱۳۹۸ مالي کال کې د دولت لخوا د ناخالصه کورنيو توليداتو د کسر په کمولو کې کافي ګڼل کېږي. د کورنيو عوايدو په راټولېدو کې د بدلونونو اصلي لاملونه د مالياتو، د ګمرکي عوايدو چې عايداتي ماليات، د خرڅلاو مالېات او ثابته مالېات رانغاړي، ګڼل کېږي.

۷.۵ ګراف: د کورنیو عوایدو پرتله، ۱۳۹۷ دویمه ربعه، ۱۳۹۸ دویمه ربعه

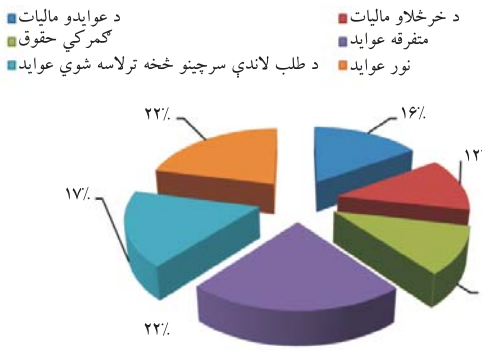
سرچینه: د مالیې وزارت صورت حساب/د پولي سیاست د آمریت د کارکوونکو محاسبه

له بلې خوا، ټولیزه کورنۍ عواید د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۵۱.۹۱ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیر مالي کال د دویمې ربعې د ۴۱.۹۷ میلیارده افغانۍ ثبت شوې کچې په پرتله ۹.۹۴ میلیارده افغانۍ یا ۲۴ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

د ټولیزه عوایدو د راټولیدو ډله بندي ښکاره کوي چې د کورنیو عوایدو بیلابیلو برخو لکه؛ عایداتي مالیات د ۸.۱ سلنې زیاتوالي په درلودلو سره د ۱۳۹۷ د دویمې ربعې د ۷.۵۸ میلیارده افغانۍ څخه د ۱۳۹۸ په دویمه ربعه کې ۸.۱۹ میلیارده افغانۍ ته رسیږي، د توکو او خدمتونو پلور د ۲۴.۳۲ سلنې زیاتوالي سره د تېرې دورې د ۱.۲۵ میلیارده افغانۍ څخه د ارزونې لاندې کال کې ۱.۵۶ میلیارده افغانۍ ته رسیږي، غیر مالیاتي جریمې د ۴۲.۹۸ سلنې زیاتوالي سره د تېر کال د دویمې ربعې د ۰.۱۱ میلیارده افغانۍ څخه د ۱۳۹۸ مالی کال په دویمه ربعه کې ۰.۱۶ میلیارده افغانۍ ته رسیږي او همدا رنګه نور متفرقه عواید د ۲۵۹.۷۲ سلنې زیاتوالي سره د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې د ۳.۲۰ میلیارده افغانۍ څخه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۱۱.۵۱ میلیارده افغانۍ ته رسیږي. د نورو سرچینو عواید چې وربانديې طلبات دي، د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې د ۰.۰۰۱۳ میلیارده افغانۍ په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د پام وړ ۸.۹۹ میلیارده افغانۍ ته لوړ شوي دي. دا په داسې حال کې ده چې استخراجي صنعت د ۳۰ سلنه ټیټوالي په تجربه کولو سره د ۱۳۹۷ مالي کال د ۰.۴۳ میلیارده افغانۍ څخه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۰.۳۰ میلیارده افغانۍ ته رسیږي. د دې ترڅنګ، اداري فیسونو د ۲۳.۳۹ سلنې ټیټوالي په درلودلو سره د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې له ۶.۴۰ سلنې څخه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۴.۹۱ سلنې ته رسیږي.

۲.۳.۵. غیر مالیاتي عواید

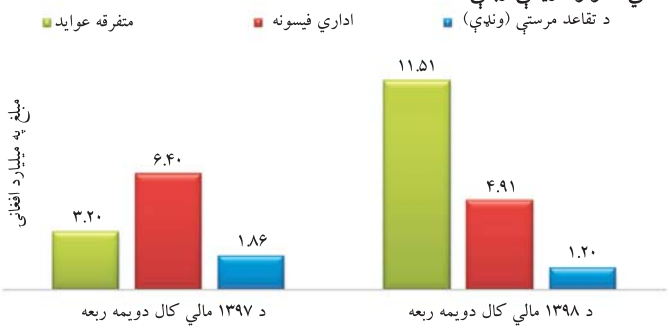
۸.۵ ګراف: د کورنیو عوایدو مهمې اجزاوې، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د مالیې وزارت صورت حساب/د پولي سیاست د آمریت د کارکوونکو محاسبه

غیر مالیاتي عواید چې د کورنیو عوایدو عمده برخه جوړوي، د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲۹.۰۵ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیر مالي کال د دویمې ربعې د ۱۳.۸۰ میلیارده افغانۍ ثبت شوې کچې په پرتله ۱۱۰.۴۴ سلنه د پام وړ زیاتوالی ښکاره کوي. د کورنیو عوایدو د زیاتیدو اصلي لامل د غیر مالیاتي جریمو، متفرقه عوایدو او د هغو سرچینو څخه د عوایدو زیاتېدل دي چې وربانديې طلبات شتون لري، او د دې ترڅنګ د توکو او خدمتونو په پلور کې د پام وړ زیاتوالی ښودل شوي دي.

۹.۵ ګراف: د ټولیزه غیر مالیاتي عوایدو د سترو اجزاوو پرتلنه، د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ مالي کلونو دویمې ربعې

سرچینه: د مالیې وزارت مالي صورت حساب/ د پولي سیاست آمریت د کارکوونکو محاسبه

د غیر مالیاتي عوایدو تر ټولو ستره برخه د توکو او خدمتونو پلور جوړوي چې د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې ۱.۵۶ میلیارده افغانی ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۱.۲۵ میلیارده افغانی په پرتله ۲۴.۳۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. همدا ډول، غیر مالیاتي جریمې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۰.۱۶ میلیارده افغانی ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې د ۰.۱۱ میلیارده افغانی په پرتله ۴۲.۹۸ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. له بلې خوا، متفرقه عواید د ۱۳۹۷ د دویمې ربعې له ۳.۲۰ میلیارده افغانی څخه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۱۱.۵۱ میلیارده افغانی ته زیات شوي چې ۲۵۹.۷۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. له بلې خوا، د عوایدو اجزاوې لکه د تقاعد ونډه، د پانګه ایز ملکیت عواید، د استخراجي صنعت عواید او اداري فیسونه د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې د ۶.۴۰ میلیارده افغانی په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په ورته ربعه کې ۴.۹۰ میلیارده افغانی ته رسیږي.

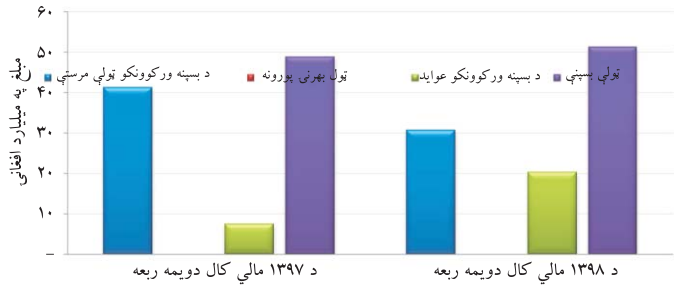
۴.۵ د بسپنه ورکوونکو مرستې

د بسپنه ورکوونکي مرستې د ملي بودجې مهمه برخه جوړوي چې دا بسپنې په دواړو عملیاتي او پراختیایي بودجو کې عمده لګښتونه تمویلوي. همدا ډول د افغانستان حکومت له بېلابېلو بسپنه ورکوونکو، د پیسو له صندوقونو او نړیوالو کمیټو څخه په عملیاتي او پراختیایي لګښتونو کې د یو لړ پروګرامونو د تمویل په موخه مالي مرستې او کله کله پورونه ترلاسه کوي.

سربېره پر دې د افغانستان له شرایطو سره سم مالي ټینګښت هغه ته وایي چې ټولیزه کورنۍ لګښتونه د ټولیزه کورنۍ عوایدو له لارې تمویل شي، حال دا چې د افغانستان کورنۍ لګښتونه په نسبي توګه د بهرنیو مالي مرستو، بهرنیو پورونو او پاتې برخه یې د کورنیو عوایدو له لارې تمویلیږي.

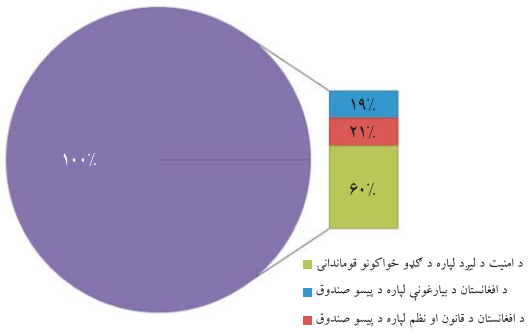
له بلې خوا، ټولیزه پراختیایي او عملیاتي بسپنې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۵۱.۲۲ میلیارده افغانی ته رسیږي چې د تیر مالي کال د دویمې ربعې د ۴۸.۸۰ میلیارده افغانی په پرتله ۲.۴۲ میلیارده افغانی یا ۵ سلنه د پام وړ زیاتوالی ښکاره کوي.

۱۰.۵ ګراف: د بسپنو ورکوونکو ټولیزه شننه، د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ مالي کلونو دویمې ربعې

سرچینه: د مالیې وزارت مالي صورت حساب/ د پولي سیاست آمریت د کارکوونکو محاسبه

۱۱.۵ ګراف: د بسپنه ورکوونکو د ونډې اجزاوې، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

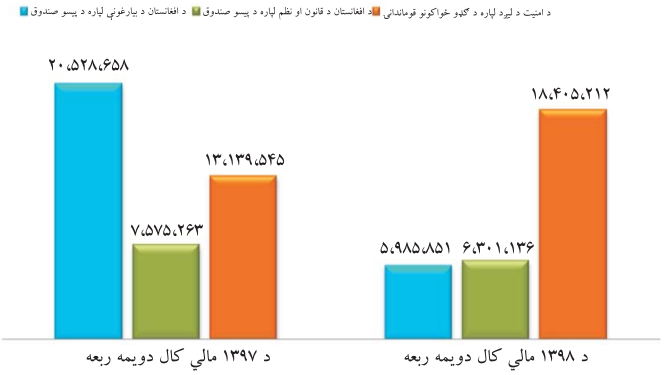

سرچینه: د مالیې وزارت مالي صورت حساب/ د پولي سیاست آمریت د کارکوونکو محاسبه

د عملیاتي او پراختیایي لګښتونو د مرستې کوونکو تر ټولو ستره برخه د افغانستان د بیارغونې لپاره د پیسو صندوق (ARTF) لخوا بسپنې جوړوي چې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۵.۹۹ میلیارده افغانی ته رسیږي

چې د تیر کال د ورته مودې د ۲۰.۵۳ میلیارده افغانۍ په پرتله ۷۱ سلنه د پام وړ کموالی ښکاره کوي او د امنیت د لیږد لپاره د ګډو ځواکونو د قوماندانۍ- د فاع وزارت، کورنیو چارو وزارت او ناټو مالي مرستې د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۱۸.۴۱ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۱۳.۱۴ میلیارده افغانۍ په پرتله ۴۰ سلنه زیاتوالی په ګوته کوي. د دې ترڅنګ، د (LOTFA) اداري د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶.۳۰ میلیارده افغانۍ مرسته کړې چې د ۱۳۹۷ مالي کال د ورته ربعې د ۷.۵۸ میلیارده افغانۍ په پرتله ۱۷ سلنه کموالی ښکاره کوي.

۱۲.۵ ګراف: د بسپنه ورکوونکو د ونډې پرتله، د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ مالي کلونو دویمې ربعې

سرچینه: د مالیې وزارت مالي صورت حساب/ د پولي سیاست آمریت د کارکوونکو محاسبه

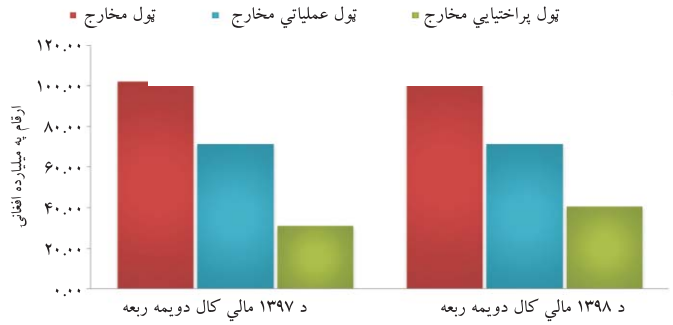
۵.۵ لګښتونه

اصلي لګښتونه په پراختیایي او عادي لګښتونو ډله بندي شوي چې د اتو بېلابېلو سکتورونو لکه؛ امنیتي، اداره او مدیریت، ښوونې او روزنې، روغتیا، کرنې، ټولنیزه خوندیتوب، بیخ بنسټونو او د اقتصادي مدیریت لپاره ځانګړي شوي دي. همدا ډول دا لګښتونه د سکتور دواړو برخو یعنې عملیاتي او پراختیایي بودجو لپاره ځانګړي شوي، حال دا چې د بیخ بنسټونو او د اقتصاد د مدیریت لګښتونو زیاتوالی موندلی او د کرنې د سکتور لګښتونه د افغانستان د پراختیا د ملي ستراتیژۍ د لومړیتوبونو له مخې ترسره شوي دي. سربېره پر دې، ټولیزه اصلي لګښتونه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۱۱۱.۶۴ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیر کال د ورته ربعې د ۱۰۲.۲۴ میلیارده افغانۍ په پرتله په ټولیزه پراختیایي او عملیاتي لګښتونو کې ۹.۴۰ میلیارده افغانۍ یا ۹.۱۹ سلنه زیاتوالي ښکاره کوي. په اصلي لګښتونو کې د زیاتیدو اصلي لاملونه د عرضه کوونکو لګښت او د هغه د اجزاوو او په پانګه ایز لګښتونو کې زیاتوالی ګڼل کېږي.

همدا ډول عملیاتي لګښتونه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۷۱.۱۹ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د ۱۳۹۷ مالي کال د ورته ربعې د ۷۱.۱۲ میلیارده افغانۍ په پرتله ۰.۰۹ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي.

په ورته وخت کې پراختیایي لګښتونه د ۳۰ سلنه زیاتوالي په درلودلو سره د ۱۳۹۷ مالي کال د دویمې ربعې له ۳۱.۱۲ میلیارده افغانۍ څخه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۴۰.۴۵ میلیارده افغانۍ ته لوړ شوي چې د تیر کال د ورته مودې په پرتله په پراختیایي لګښتونو کې د پام وړ ۹.۳۳ میلیارده افغانۍ زیاتوالی ښکاره کوي. په ټولیزه لګښتونو کې تر ټولو ډېر زیاتوالی په کلنۍ پراختیایي بودجه او په کلنۍ اصلي لګښتونو کې راغلی دی.

۱۳.۵ ګراف: د ټولیزه لګښتونو پرتله، د ۱۳۹۷ او ۱۳۹۸ مالي کلونو دویمې ربعې

سرچینه: د مالیې وزارت مالي صورت حساب/ د پولي سیاست آمریت د کارکوونکو محاسبه

۶

د بانکي نظام د کړنو څرنګوالی

د بانکي نظام د کړنو څرنګوالی

بانکي نظام د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د ناخالصو کورنیو تولیداتو ۲۱.۵۱ سلنه جوړوي چې په ټولیزه توګه ۱۴ مجوز بانکونه رانغاړي. د دې بانکونو له ډلې درې یې دولتي، اووه یې خصوصي بانکونه[۱]، یو یې اسلامي بانک او درې نور یې د بهرنیو بانکونو نماینده ګڼل کیږي. د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د بانکي نظام د کړنو له شننې وروسته د اسلامي بانکداری[۲] برخه په لاندې توګه وړاندې کیږي.

په ټولیزه توګه، د بانکي نظام د ښه والي شاخصونه د تیر کال د ورته ربعې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې په ښکاره ډول لوړوالی ښکاره کوي. همدا ډول، ټولیزه شتمنی، ناخالصه پورونه، امانتونه، د اکویټي پانګه او ګټه زیاته شوې او د نقدینګۍ کچه کافي پاتې شوې ده خو د پورونو کیفیت لاهم ټیټ پاتې دی.

- د بانکي نظام شتمنۍ د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې ۳۰۹.۵۵ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیر کال د ورته مودې په پرتله ۳.۳۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د بانکي نظام د ټولیزه شتمنیو د زیاتېدو اصلي لامل د مبادلې نرخ د نوساناتو څخه جلا خالصه پانګه اچونې، خالصه پورونه او نورو خالصه شتمنۍ دي.
- د بانکي نظام د ناخالصه پورونو پورتوفولیو د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې ۴۴.۰۱ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیرې دورې په پرتله ۴.۹۵ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د بانکي نظام د ټولیزه ناخالصه پورونو د زیاتیدو اصلي لاملونه د نوي پورونو خپرول، د اضافه برداشت اسانتیاوې او د ډالرو د نرخ زیاتوالی ګڼل کیږي.
- امانتونه چې د بانکي نظام مهمه تمویلي سرچینه جوړوي او د بانکونو ترمنځ امانتونه او د مشتریانو امانتونه رانغاړي، د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲۶۵.۸۱ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې ۳.۱۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي او د بانکي نظام د ټولیزه پورانو په سلو کې ۹۷.۰۳ جوړوي. د بانکي نظام ډېرۍ امانتونه په امریکایي ډالرو (۶۶.۳۱ سلنه) او ورپسې افغانۍ امانتونه (۲۷.۰۴ سلنه) دي.

د بانکي نظام افغانۍ امانتونه د ارزونې لاندې ربعه کې ۲.۹۲ سلنه کموالی ښکاره کوي، حال دا چې د امریکایي ډالرو امانتونه په یاده موده کې ۵.۸۴ سلنه زیاتوالی په ګوته کوي.

- د بانکي نظام پانګه د ارزونې لاندې کال په دویمه ربعه کې د ۳.۸۳ سلنې زیاتوالي په درلودلو سره ۳۵.۶۰ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې پیاوړی حالت ښکاره کوي. د بانکي نظام د پانګې د زیاتېدو اصلي لامل د نغدي پیسو جریان او ګټورتیا، ګڼل کیږي. د ټولو بانکونو د پانګې د کفایت نسبت له ټاکل شوي حد څخه پورته دی. د خطر پر اساس عیارې شوې پانګې لپاره د بازل معیار ۸ سلنه دی. د بانکي نظام د پانګې د کفایت نسبت (CAR) د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲۶.۵۵ سلنه ثبت شوی دی.
- د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې د لوړې ټکټانې او غیر ټکټانې عوایدو، د لږو پورونو تخصیصولو او مالیاتو په ګډه د بانکي سکتور د خالصه عاید وضعیت ښه کړی دی. خالصه عاید چې ۱.۱۷ میلیارده افغانۍ ته رسېږي، د تېرې ربعې راپدېخوا ښه والی موندلی دی. په داسې حال کې چې د بانکي سکتور خالصه عواید د زیاتېدو

۱: د بانکي نظام په بولټن کې اسلامي بانک د خصوصي بانکونو یوه برخه ده.
۲: د اسلامي بانکداری له یوه بانک او شپږ څانګو څخه جوړ شوی دی.

په حال کې دي، له شتمنۍ ترلاسه شوې ګټې (ROA) او له پانګې (اکويټي) ترلاسه شوې ګټې (ROE) په دې موده کې ښه شوې ده. د ۱۳۹۸ مالي کال په دويمه ربعه کې له شتمنۍ ترلاسه شوې ګټه ۰.۷۷ سلنې ته رسېږي، په داسې حال کې چې له پانګې ترلاسه شوې ګټه ۶.۷۸ سلنې ته رسېږي. همدا ډول ټولو بانکونو په دې موده کې ګټه کړې ده.

۱.۶ د بانکي نظام شتمنۍ

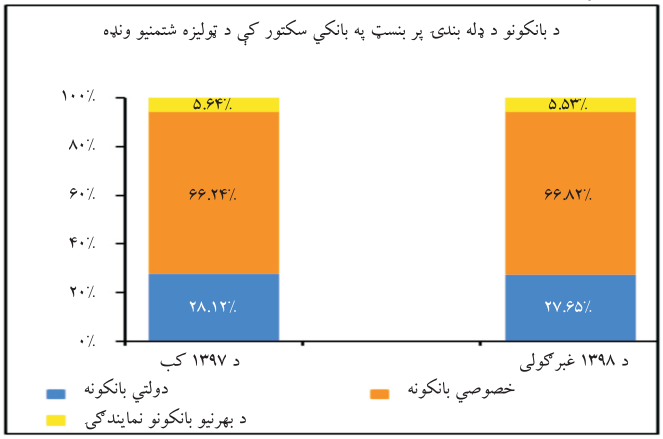
د بانکي نظام شتمنۍ د ۲۰۱۹ مالي کال د مارچ میاشتې د ۵.۲۰ سلنې زياتوالي په پرتله د ۲۰۱۹ (۱۳۹۸) کال په دويمه ربعه کې ۳.۳۳ سلنه زياتوالی لرلی دی (د لا وضاحت لپاره ۱.۶ جدول ته مراجعه وکړئ).

په ټولیزه شتمنيو کې زياتوالی د مبادلې نرخ له نوساناتو پرته د خالصه پانګه اچونو، خالصه پورونو او نورو خالصه شتمنيو له امله رامنځ ته شوی دی.

د بانکي نظام د ټولیزه شتمنيو اجزاوې په خزانه کې نغدې پيسې او د افغانستان بانک باندې طلبات (۳۹.۳۷ سلنه)، د بانکونو ترمنځ طلبات (۳۰.۶۰ سلنه، خالصه پورونه (۱۲.۶۶ سلنه)، پانګې اچونې (۹.۱۹ سلنه)، نورې شتمنۍ (۴.۸۵ سلنه) او ثابتې شتمنۍ د ټولیزه شتمنيو ۲.۷۲ سلنه جوړوي. (۱.۶ جدول ته مراجعه وکړئ)

د بانکي نظام په ټولیزه شتمنيو کې تر ټولو ډېره ۶۶.۸۲ سلنه ونډه خصوصي بانکونه لري (اسلامي بانک د بانکي نظام د ټولیزه شتمنيو ۵.۲۶ سلنه جوړوي). ورپسې دولتي بانکونه ۲۷.۶۵ سلنه ونډه لري، حال دا چې د بهرنيو بانکونو نمايندګۍ د بانکي نظام د ټولیزه شتمنيو ۵.۵۳ سلنه جوړوي.

۱.۶ ګراف: د بانکي نظام په ټولیزه شتمنيو کې د بانکي ډلو ونډه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دويمه ربعه

سرچينه: د مالي چارو د څارنې آمريت، د افغانستان بانک

۱.۶ جدول: د بانکونو د شتمنۍ کچه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دويمه ربعه

شرح	د ۱۳۹۷ حوت د ۲۰۱۹ مارچ	د ۱۳۹۸ غبرګولی د ۲۰۱۹ جون	د ټولیزه شتمنيو/پورانو سلنه	وده
شتمنۍ	ارقام په ميليون افغانۍ			
په خزانه کې نغدې پيسې او په افغانستان بانک باندې طلبات	۱۲۲،۶۲۵.۳۵	۱۲۱،۸۶۳.۵۶	۳۹.۳۷	-۰.۶۲
د بانکونو ترمنځ طلبات (خالصه)	۸۹،۷۵۲.۸۵	۹۴،۷۰۸.۲۴	۳۰.۶۰	۵.۵۲
پانګوني (خالصې)	۲۶،۷۲۵.۲۵	۲۸،۴۵۶.۳۵	۹.۱۹	۶.۴۸
پورونه (خالصه)	۳۷،۴۳۵.۰۷	۳۹،۲۰۰.۶۸	۱۲.۶۶	۴.۷۲
نا ملموسه شتمنۍ	۸۷۲.۴۵	۹۴۲.۳۰	۰.۳۰	۸.۰۰
بېرته ترلاسه شوې شتمنۍ	۸۹۶.۰۴	۹۴۴.۴۰	۰.۳۱	۵.۳۹
ثابتې شتمنۍ	۸،۲۹۰.۷۶	۸،۴۱۴.۳۱	۲.۷۲	۱.۴۹
نور	۱۲،۹۶۸.۶۴	۱۵،۰۲۵.۴۲	۴.۸۵	۱۵.۸۶
ټولیزه	۲۹۹،۵۶۶.۴۱	۳۰۹،۵۵۵.۲۶		۳.۳۳
پورانې				
امانتونه	۲۵۷،۷۷۰.۷۰	۲۶۵،۸۱۷.۹۳	۹۷.۰۳	۳.۱۲
پور اخيستنې	۲،۹۰۷.۳۹	۳،۳۱۲.۷۶	۱.۲۱	۱۳.۹۴
نور	۴،۵۹۶.۶۹	۴،۸۱۹.۲۸	۱.۷۶	۴.۸۴
ټولیزه	۲۶۵،۲۷۴.۷۸	۲۷۳.۹۴۹.۹۷		۳.۲۷
مالي پانګه	۳۴،۲۹۱.۶۳	۳۵،۶۰۵.۲۹		۳.۸۳

۱.۱.۶ ناخالصه پورونه

د بانکي نظام ناخالصه پورونو پورتوفولیو د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې تر پایه پورې ۴۴.۰۱ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د یوې ربعې په تیریدو سره ۲.۰۷ میلیونه افغانۍ یا ۴.۹۵ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي چې د بانکي نظام د ټولیزه شتمنیو ۱۴.۲۲ سلنه او د ناخالصو کورنیو تولیداتو ۳.۰۶ سلنه جوړوي. د ټولیزه ناخالصه پورونو د زیاتیدو اصلي لاملونه د نویو پورونو ورکړه، د اضافه برداشت پورونو زیاته کارونه او د امریکایي ډالرو د نرخ لوړوالی ګڼل کیږي.

۲.۶ ګراف: د بانکي د ناخالصه پورونو د پورتوفولیو کې د بانکونو د ګروپونو ونډه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت / د افغانستان بانک

د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې د پور په پورتوفولیو کې زیاتوالی په شپږو بانکونو پورې تړاو لري، په داسې حال کې چې پنځو بانکونو د خپل پور په پورتوفولیو کې کموالی او پاتې دریو بانکونو په پور ورکړه کې ونډه اخیستې نه ده.

د بانکي ډلو ترمنځ جلا شننه ښکاره کوي چې خصوصي بانکونو د ارزونې لاندې مودې په تیریدو سره په ټولیزه پورتوفولیو کې د ۸۷.۲۳ سلنه ونډې په لرلو سره ۳.۶ سلنه زیاتوالی او دولتي بانکونو د بانکي نظام په پورتوفولیو کې د ۱۱.۶۷ سلنې ونډې په درلودلو سره ۱۶.۸۰ سلنه زیاتوالی ثبت کړی، حال دا چې د بهرنیو بانکونو نمایندګیو د ۱.۰۹ سلنې ونډې په لرلو سره ۶.۹۵ سلنه زیاتوالی موندلی دی.

- **د پور د زیان زېرمې**

د اعتباري خطر د کچې د ارزولو پر مهال، بانکونه باید د خطر د کمولو د اډانې له مخې د اعتباري خطر د کمولو ابزارونو ته پاملرنه وکړي. بانکونه اړ دي چې د دواړو عمومي زېرمو (معیاري شتمنیو) او د ځانګړي تدارکاتو (غیر معیاري شتمنیو) د چمتو کولو له لارې خپل اعتباري خطرونه راکم کړي. د شتمنیو د ډلبندۍ د نوې مقررې له مخې، د معیاري پورونو په برخه کې د زېرمو جوړول اختیاري ګڼل کیږي.

د ۲۰۱۹ کال د جون میاشتې په پای کې د ټولیزه ناخالصه پورونو ټولیزه تأمین شوې ونډه ۱۰.۹۳ سلنې ته رسیږي، په داسې حال کې چې د ۲۰۱۹ کال د مارچ په پای کې دا ونډه ۱۰.۷۳ سلنې ته رسیده.

- **د کریډټ وېشنه**

په بیلابیلو سکتورونو کې د ناخالصه پورونو ویش او شننه ښکاره کوي چې ځینې سکتورونه زیات پورونه ترلاسه کوي او د ځینو نورو په پورونو کې کموالی راغلی دی. د پام وړ موضوع دا ده چې د سوداګرۍ سکتور ته پورونه د تېرې دورې له ۴۳.۹۵ سلنې څخه ۴۴.۴۲ سلنې ته زیات شوي، په تېره بیا د خوراکي توکو ونډه له ۶.۰۰ سلنې څخه ۸.۶۲ سلنې ته لوړه شوې؛ په دې لړ کې په نورو بنسټیزو سکتورونو کې د خدمتونو سکتور (له ۲۰.۸۱ سلنې څخه ۲۰.۴۳ سلنې)، په تېره بیا د مخابراتو/مصرفي کارتونو د ویشوونکي سکتور (۶.۶۰ سلنه)، د ماشیني تولیداتو او صنعت سکتور (له ۱۱.۲۴ سلنې څخه ۱۱.۸۹ سلنې)، بیخ بنسټیزو پروژو سکتور (له

۸.۷۲ سلنې څخه ۸.۹۲ سلنې)، د سوداګریز ودانیو او د رغاونې سکتور (له ۸.۵۲ سلنې څخه ۸.۴۵ سلنې)، د کرنې، مالداری او کروندو سکتور (له ۴.۶۳ سلنې څخه ۳.۸۲ سلنې) او مصرفی سکتور (له ۲.۱۳ سلنې څخه ۲.۱۷ سلنې) ته رسیږي. په ټولو مهمو سکتورونو د بېلګې په توګه د سوداګری، ماشیني تولیداتو او صنعت، سوداګریزو ملکیتونو او رغاونې، بیخ بنسټیزو پروژو او خدمتونو په سکتورونو کې زیاتوالی راغلی دی، خو د کرنې، مالداری او کروندې سکتور بیا ټیټوالی تجربه کړی دی.

د وړو، کوچنیو او منځنیو سکتورونو لپاره ځانګړي شوي پورونه راکم شوي دي چې د بانکي نظام چې د لسو بانکونو لخوا وړاندې کیږي. څو اقتصادي سکتورونو ته د پورونو په ځانګړي کولو سره بانکونه د ځانګړي سکتور د کړکیچن کېدو په صورت کې د هغه له اعتباري خطر سره مخ کېږي چې دا کار پر سکتورونو باندې ناوړه اغېزه کوي. له همدې امله بانکونه باید د صعب الحصول پورونو د لوړ نسبت په پام کې نیولو سره د مهمو سکتورونو اړوند خطرونه له نږدې وڅاري.

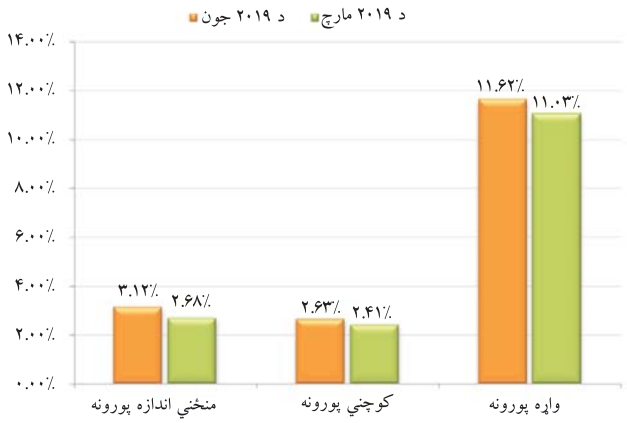
شاوخوا ۷۱ سلنه پورونه د کابل لپاره ځانګړي شوي، حال دا چې د بلخ او هرات ولایتونه په ترتیب سره په دویمه او دریمه درجه او ورپسې بادغیس او قندهار ولایتونه په څلورمه او پنځمه درجه کې راغلي دي. په نورو ولایتونو کې د پورونو تخصیص (تناسب) ډېر لږ دی. د بانکي نظام د پورونو په جغرافیایي، سکتوري او اداري وېش کې لازمه تنوع راغلې نه ده، خو تمه کیږي چې د وخت په تیریدو سره د پورونو وېش متنوع شي. دا به ښه وي چې ټول بانکونه په پور ورکولو کې فعاله ونډه واخلي او د پور ورکولو خدمتونه متنوع او په مالي نظام کې خپل رول په ښه توګه ترسره کړي.

۲.۶ جدول: د سکتور پر بنسټ د سوداګریزو بانکونو د پورونو وېش، د ۱۳۹۳ مالي کال څخه د ۱۳۹۸ مالي کال تر دویمې ربعې پورې

	د ۱۳۹۳ لیندۍ ډیسمبر ۲۰۱۴)	د ۱۳۹۴ لیندۍ (د ۲۰۱۵ ډیسمبر)	د ۱۳۹۵ لیندۍ (د ۲۰۱۶ ډیسمبر)	د ۱۳۹۶ لیندۍ (د ۲۰۱۷ ډیسمبر)	د ۱۳۹۷ لیندۍ (د ۲۰۱۸ ډیسمبر)	د ۱۳۹۸ غبرګولیا (د ۲۰۱۹ جون)
سوداګریز ملکیتونه او رغاونه						
رغونه او ودانۍ	۱٤.۳۲٪	۹.٤٤٪	۱۱.۱۲٪	۸.۷۰٪	۹.۰۳٪	۸.٤٥٪
بېخبنستیزې پروژې						
برېښنا	۰.۳٥٪	۰.۲۲٪	۰.۳۸	۰.٤۰٪	۰.٤۸٪	۰.۰۹٪
سړکونو او ریل پټلی	۲.٤۱٪	۱.۱۷٪	۰.٦٤٪	۱.۳۲٪	۲.۱۸٪	۲.٥٤٪
بندونه	۰.٦۱٪	۰.۰۹٪	۰.۰٤	۰.۰۰٪	۰.۳٦٪	۰.۳٦٪
کانونه	۰.۰۸٪	۱.٤۸٪	۰.٥۲	۰.٤۸٪	۰.٥۲	۰.٤۹٪
نورې بېخبنستیزې پروژې	۱.۸۱٪	۲.٤٤٪	۲.٤٤٪	۳.٤٦٪	۳.۲۸٪	٥.۳٤٪
ماشیني تولیدات او صنعت						
د فلزونو، لرګیو، پلاستیک، ریږ، څرمنو او کاغذونو تولیدات او توکي	۲.٤۷۷٪	٤.٤۲۳٪	۳.٤٦۹٪	۲.٦۷۱٪	٤.۱۰٪	۳.۷٦٪
تولیدات، لاسي او ماشیني تولیدات	٤.۱۸۷٪	٤.۲۳۹٪	۳.۷٤۳٪	۳.۱٦٤٪	۳.٦۷٪	٤.۰۲٪
سمنټ او ودانیز مواد	۲.۸٦٤٪	۱.۹٦۲٪	۱.۲۷٤٪	۳.٥۲۰٪	٤.٤۲٪	٤.۱۱٪
سوداګري						
منسوجات (نساجي)	۲.٥۹٪	۰.٥۲	۰.۷۲٪	۱.٥٤٪	۲.۲۱٪	۱.۹۸٪
عمده پلورنه	٤.۹۳٪	۹.۸۹٪	٤.۳٤٪	٤.٦۷٪	۳.٦۲٪	٤.۱۷٪
ماشینونه	۰.۱۲٪	۰.۲٥٪	۰.۱۳٪	۰.۰۹٪	۰.٤۱٪	۰.۳۹٪
پترولیم او روغنیات	۸.۷٤٪	۹.۸۰٪	۱۱.۰۸٪	۱۰.۷۸٪	۱۱.٤۸٪	۱۱.۹٪
پرزه جات	۰.۲٤٪	۱.٤۲٪	۰.۲٦٪	۱.۳۹	۱.۷۸٪	۱.۷٦٪
الکترونیکي وسایل	۱.٤۰٪	۱.٥۸٪	۱.۹۱٪	۲.۷٦٪	۳.۲۱٪	۲.٦۷٪
سمنټ اور نور ودانیز مواد	۱.۸۷٪	۲.۷۳٪	۲.۳٥٪	۲.٥۷٪	٥.۱٤٪	۳.۰۱٪
خوراکي توکي	٤.٥۲٪	۸.۲٤٪	۷.۸۰٪	۷.۲۷٪	٦.٤٤٪	۸.٦۲٪
نور ټول توکي	٥.۷۲٪	۳.٤۷٪	٤.۱۷٪	۳.۲۸٪	۷.۹۲٪	٦.۹۱٪
پرچونه سوداګري	۳.۹۲٪	۳.۲۸٪	۷.۳۱٪	۸.۱٥٪	۳.۱۳٪	۳.۰۱٪
خدمتونه						
زده کړه	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪	۰.۰۳٪	۰.۰۳٪
هوټلونه او ریستورانتونه	۱.۲۰٪	۱.٤٦٪	۱.۳۳٪	۲.۰٤٪	۲.۱٦٪	۲.٤۹٪
مخابرات/د مصرفي کارتونو ویشوونکي	۲.۹۲٪	٥.۷۰٪	٥.۹٦٪	٥.٥۲٪	٥.۹۸٪	٦.٦۰٪
ځمکنۍ ټرانسپورټ	٤.۸۷٪	٥.۳۱٪	٤.۸٦٪	۱.۸٦٪	۳.۰۸٪	۳.۳۹٪
هوایي ټرانسپورټ	٤.۱۸٪	۲.٦٦٪	۲.۳٥٪	۲.۹۰٪	۱.۲۱٪	۱.٦۰٪
روغتیا	۰.۷۱٪	۱.۱٦٪	۱.٤۲٪	۱.۷۳٪	۱.۷٤٪	۱.٤۹٪
رسنۍ، اعلانونه او چاپ	۰.۰٤	۰.۰٤	۰.۰٥٪	۱.۱۸٪	۱.۲۸٪	۱.۱۹٪
نور ټول خدمتونه	٦.۱۹٪	۱۱.۳٦٪	۱۳.۲۲٪	۱۲.۲٦٪	٥.۰۷٪	۳.٦٤٪
مالداري او کروندې						
مالداري او کروندې	۰.۰٤۳٪	۰.۰۲٦٪	۰.۰٥۹٪	۰.۲۲٥٪	۰.۳۰٪	۰.۳۳٪
کرنیز پورونه	۲.٦۱٪	۲.٦۷٪	۳.۲۰٪	۳.۹٤٪	۳.۸٦٪	۳.٤۹٪
مصرفي پورونه	۰.۲٦٪	۰.۳۰٪	۰.٦٥٪	۰.۸٦٪	۱.۹۰٪	۲.۱۷٪
اشخاصو ته د استوګنې رهني پورونه	۷.۱٤٪	۲.٦۸٪	۲.۷۸٪	۰.۷۱٪	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪
نور ټول پورونه	٦.٦۸٪	۰.۰۰٪	۰.٤۳٪	۰.٥۷٪	۰.۰۰٪	۰.۰۰٪

سرچینه: د مالي چارو د خارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

۳.۶ ګراف: په ټولیزه ناخالصه پورونو کې د وړو، کوچنیو او منځنیو پورونو ونډه، د ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

سرچینه: د مالي چارو د خارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

۲.۶ د پورونو ډله بندي

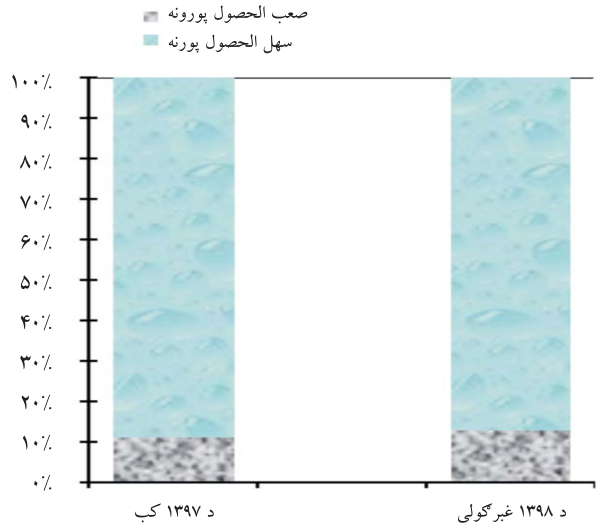
۱.۲.۶ صعب الحصول پورونه[۳]

بانکونه باید د خپل اعتباري خطر مدیریتي تدبیرونه پیاوړي کړي څو د صعب الحصول پورونو لوړه کچه چې مطلوبه نه ګڼل کیږي، راکمه کړي. سربېره پر دې، داسې انګیرل کېږي هغه بانکونه چې د پور ورکولو په برخه کې کمزوره کړنې لري، د خطر مدیریت یې بې اغیزې دی.

پکاره ده چې د پور په برخه کې لږ کیفیت لرونکي بانکونه د پور لپاره غوښتلیکونه په کره توګه وارزوي، له ټولو نافذه قوانینو، مقررو، متحدالمالونو، داخلي پالیسیو او کړنلارو سره سم عمل وکړي او د پور اخیستونکو مالي وضعیت له نږدې وڅاري څو ډاډمن شي چې د نورو پورونو ورکړه د مالي نظام د ثبات لپاره کوم خطر نه متوجه کوي.

په پولي ارزښت له پلوه، د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې د بانکي نظام په ټولیزه ناخالصه پورونو کې د صعب الحصول پورونو ونډه ۵.۶۳ میلیارده افغانۍ یا ۱۲.۸۰ سلنې ته رسیږي چې د بانکي نظام د مقرراتي پانګې ۱۷.۹۱ سلنه جوړوي د پورونو د زیانمنه کېدو له امله ۱.۰۵ میلیارده افغانۍ زیاتوالی موندلی دی. له ۱۲.۸۰ سلنه صعب الحصول پورونو څخه ۱۰.۳۰ سلنه یې د درېو خصوصي بانکونو پورې تړاو لري چې د بانکي نظام د ټولیز ناخالصه پورونو ۵۵.۹۷ سلنه او د مقرراتي پانګې ۲۵.۱۵ سلنه جوړوي.

۴.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمې ربعې په پای کې د پور د پورتوفولیو کیفیت

سرچینه: د مالي چارو د خارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

- **معکوس ډله بندي شوي پورونه[۴]**

معکوس ډله بندي شوي (تحت المعیار، مشکوکه)۶ پورونه د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې د ۱.۰۱ میلیارده افغانۍ کموالي په درلودلو سره ۷.۴۲ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د ټولیزه ناخالصه پورونو ۱۶.۸۸ سلنه او د مقرراتي پانګې ۲۳.۵۹ سلنه جوړوي چې د پور د کیفیت ټیټوالی یې اصلي لامل دی او له همدې امله د عامل پلاوي لخوا پیاوړې خارنې او اصلاحي اقداماتو ته اړتیا لري، څو د معکوسو ډله بندي شویو پورونو کچه مطلوب حد ته راښکته کړي. سربېره پر دې، د هغو بانکونو چې د پور ورکړې کیفیت یې ټیټ دی، د ګډې اداري د پیاوړي کولو، د داخلي ابزارونو

۳. د شتمنیو د ډله بندۍ او تخصیص د نوي مقرري له مخې، پاتې راغلي شتمنۍ او مخکې ورکړې چې اصلي یا د ټکټانې مبلغ یې د ۱۲۱ تر ۴۸۰ ورځو (مشکوکه او خساره) ورځو لپاره نا تصفیه شوی پاتې وي.

۴. د شتمنیو د ډله بندۍ او تخصیص د نوي مقرري له مخې، هغه شتمنۍ او مخکې ورکړې چې اصلي مبلغ یا ټکټانه یې د ۶۱ تر ۱۲۰ ورځو پورې (تحت المعیار) ناتصفیه (ناترلاسه) شوې پاتې وي. پاتې راغلي شتمنۍ او مخکې ورکړې چې اصلي یا د ټکټانې مبلغ یې د ۱۲۱ تر ۴۸۰ ورځو (مشکوکه) ورځو لپاره نا تصفیه شوی پاتې وي. پاتې راغلي شتمنۍ چې اصلي یا د ټکټانې مبلغ یې د ۴۸۱ ورځو څخه زیات وي، په خساره کټګورۍ کې پاتې کیږي.

د اغیزناکتیا زیاتولو او د داخلي او غیر سیستماتیک خطر پر بنه مدیریت باندې ډېر ټینګار وشي. د بانک مدیریت باید مناسبه تدبیرونه تر لاس لاندې ونیسي، څو په هغو مسایلو او کمزورتیاوو باندې غور وکړي چې د احتیاطي مقررو له مخې د پور د کمیدو لامل کیږي.

که څه هم سیستماتیک خطر او اقتصادي رکود به له اصولي پلوه د بانکونو د مهمو شتمنیو کیفیت کمزوری کړي، خو د بانک عامل پلاوی باید داسې میکانیزمونه طرحه کړي چې د دا شان خطرونو وړاند وینه، د بالقوه خطرونو مخنیوی وکړي او د احتیاطي مقررو له مخې مناسبه احتیاطي تدبیرونه تر لاس لاندې ونیسي.

- **تر نظر لاندې کټګورۍ کې پورونه**

تر نظر لاندې کټګورۍ[5] کې ډله بندي شوي پورونه ۳.۷۵ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د ټولیزه ناخالصو پورونو په سلو کې ۸.۵۴ جوړوي او له تیرې ربعې راهیسې ۳۹.۸۴ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي چې دا زیاتوالی د بانکي نظام یوه بانک پورې تړاو لري چې د پورونو د بیاځلي ډله بندۍ په پایله کې رامنځ ته شوی دی. د پورونو دا کټګوري دقیقې څارنې او څېړنې ته اړتیا لري، ځکه هغه پورونه چې تر نظر لاندې کټګورۍ کې راغلي، زیات احتمال شته چې معکوسه ډله بندي شوي (تحت المعیار، مشکوکه) پورونو ته واوړي او په راتلونکي کې د زیان په کټګورۍ کې وشمېرل شي.

- **په خساره کټګورۍ کې پورونه**[6]

په خساره کټګورۍ کې ډله بندي شوي پورونه د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې د ټولیزه ناخالصه پورونو ۷.۷۳ میلیونه افغانۍ یا ۰.۰۲ سلنه جوړوي او د بانکي نظام یو بانک پورې اړه لري.

۲.۱.۶ د بانکونو ترمنځ طلبات

د بانکونو تر منځ ناخالصه طلبات د شتمنیو د بېلابېلو کټګوریو په منځ کې دویم ځای لري. اوس مهال د بانکونو ترمنځ طلبات د بانکي نظام د ټولیزه شتمنو ۹۴.۷۸ میلیارده افغانۍ یا ۳۰.۶۲ سلنه جوړوي. د بانکونو ترمنځ ناخالصه طلبات د تیرې ربعې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۴.۹۵ میلیارده افغانۍ یا ۵.۵۱ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي چې دا زیاتوالی په څلورو بانکونو پورې اړه لري او عمده لامل یې د مبادلې نرخ نوسانات دي. دا بهیر ښکاره کوي چې بانکي نظام په بانکونو باندې د طلباتو یوه برخه د پورونو او د پور د پاڼو د پانګونې په توګه د ټکټانې څخه ترلاسه شویو شتمنیو ته لیږدولې ده.

له بلې خوا د بانکونو ترمنځ د طلباتو د حساب په کمیدو سره بانکونه نه باید یوازې د یو انفرادي بانک اړوند خطرونه وارزوي، بلکې په کوم هېواد یا هېوادونو کې چې د دوي مالي وجوه ایښې وي، هم وڅاري. د لا وضاحت لپاره ۴.۶ جدول ته مراجعه وکړئ.

۳.۱.۶ پانګه اچونه[7]

د بانکي نظام د خالصې پانګې پورتوفولیو، په اړوندو کمپنیو کې پور پانې، دولتي بیه لرونکي پانې او پانګه اچونه رانغاړي. د بانکي نظام د پانګې کچه د ۲۰۱۹ زیږدیز کال د لومړۍ ربعې راهیسې ۶.۴۸ سلنه یا ۱.۷۳ میلیارده افغانۍ زیاتوالی ښکاره کوي چې د ټولیزه شتمنیو ۲۸.۴۵ میلیارده افغانۍ یا ۹.۱۹ سلنه جوړوي او دا ډېروالی یوازې یو بانک پورې اړه لري. د بانکي نظام د پانګونې ستره برخه له هېواده بهر ترسره شوې ده. د پانګونې په پورتوفولیو کې دا زیاتوالی په دوو دولتي بانکونو، پنځو سوداګریزو بانکونو او د دوو بهرنیو بانکونو نمایندګیو

---

۵. د شتمنیو د ډله بندۍ او تخصیص د نوي مقرري له مخې، هغه شتمنۍ او مخکې ورکړې چې اصلي یا ټکټانې مبلغ یې د ۳۱ تر ۶۰ ورځو پورې (د نظر لاندې) ناتصفیه شوی پاتې وي.

۶ د شتمنیو د ډله بندۍ او تخصیص د نوي مقرري له مخې، هغه شتمنۍ چې د اصلي یا ټکټانې مبلغ ادا نه یې ۴۸۰ او یا ډېرو ورځو لپاره نا ادا شوې پاتې وي او د بانکونو د ثبت په کتابونو کې د یوه کال لپاره پاتې شي، له یو کال تېریدو وروسته تصفیه کیږي.

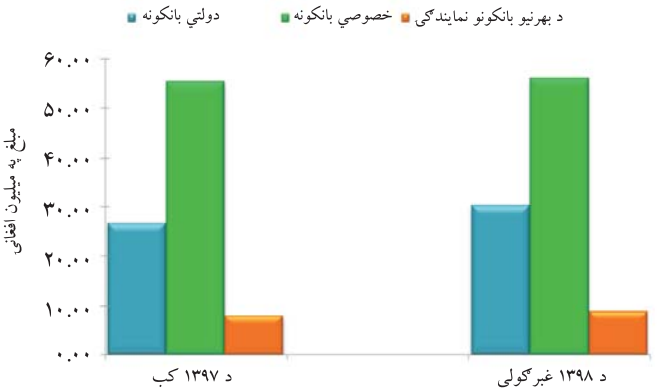
۷ په پانګه اچونو کې د ټرلو کمپنیو او فرعي څانګو کې د پورپاڼو او بیه لرونکو پاڼو په برخو کې پانګه اچونه شامل دي.

پورې اړه لري.

۴.۱.۶ په خزانه کې پیسې او د افغانستان بانک باندې طلبات

په خزانه کې پیسې او د افغانستان بانک باندې طلبات د ټولیزه شتمنیو تر ټولو لویه کټګوري ده چې د بانکي نظام د ټولیزه شتمنیو ۳۹.۳۷ سلنه جوړوي او تیرې ربعې راپدېخوا د ټولیزې شتمنۍ د دواړه مطلق شمېرې او همدا ډول سلنې له پلوه ۷۶۲ میلیارده افغانۍ کموالی ښکاره کوي او ارزښت یې د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې ۱۲۱.۸۶ میلیارده افغانۍ ته رسیږي. د دې کموالي اصلي لامل د پانګه ایزو پاڼو، په خزانه کې نغدو پیسو او د افغانستان بانک سره د اړوندو حسابونو کموالی ګڼل کیږي. بانکي نظام په بشپړه توګه د اجباري زېرمې له مقرر سره په تطابق کې دی او په محتاط او ورو ډول راجلب شوې پیسې د شتمنیو په نورو ډولونو کې ځای پر ځای کوي.

۵.۶ ګراف: د بانکونو ترمنځ طلباتو کې د بانکي ډلو ونډه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

۲.۶ پورانۍ

د بانکي نظام ټولیزه پورانۍ د ۲۰۱۹ کال په دویمه ربعه کې ۲۷۳.۹۴ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیرې ربعې د ۲۶۵.۲۷ میلیارده افغانۍ په پرتله ۸.۶۷ میلیارده افغانۍ یا ۳.۲۷ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د ارزونې لاندې موده کې د ټولیزه پورانۍ ټولو برخو زیاتوالی تجربه کړی دی. د پورانیو تر ټولو ډېره برخه امانتونه (۹۷.۰۳ سلنه) جوړوي چې نورې پورانۍ په دویم او پور اخیستنې په دریم ځای کې راځي. د لا زیاتو معلوماتو لپاره ۱.۶ جدول ته مراجعه وکړئ.

۶.۶ ګراف: په پورانیو د بانکي ډلو ونډه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

۱.۲.۶ امانتونه

امانتونه چې د بانکي نظام مهمه تمویلي سرچینه ګڼل کیږي او د بانکونو ترمنځ امانتونو او د مشتریانو له امانتونو څخه جوړ شوي، د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲۶۵.۸۱ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیرې ربعې په پرتله ۸.۰۴ میلیارده افغانۍ یا ۳.۱۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د بانکي نظام ټولیزه امانتونه ۶.۶۸ میلیارده د بانکونو ترمنځ امانتونه او ۲۵۹.۱۳ میلیارده د مشتریانو امانتونه رانغاړي. د بانکي نظام په امانتونو کې د زیاتوالي اصلي لامل د مبادلې نرخ نوسانات ګڼل کیږي.

د اسعارو شننه ښکاره کوي چې په افغانۍ اینبودل شوي امانتونه د ۲.۹۲ سلنې کموالي په درلودلو سره د بانکي نظام د ټولیزه امانتونو ۲۷.۰۴ سلنه جوړوي، حال دا چې په امریکایي ډالرو اینبودل شوي امانتونه د ارزونې لاندې مودې په اوږدو کې د ۵.۸۴ سلنې زیاتوالي په درلودلو سره ۶۶.۳۱ سلنې ته رسیږي چې

ستر لامل يې د مبادلې نرخ نوسانات په ګوته شوی دی.

د خصوصي بانکونو ټولیزه امانتونه د ۴.۱۸ سلنه زیاتوالي په درلودلو سره ۱۸۱.۱۶ میلیارده افغانۍ ته رسیږي او د بانکي نظام د ټولیزه امانتونو ۶۸.۱۵ سلنه جوړوي. د بانکي نظام په ټولیزه امانتونو کې د دولتي بانکونو ونډه ۷۱.۱۰ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پرتله ۱.۰۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي او د بانکي نظام د ټولیزه امانتونو ۲۷.۱۳ سلنه جوړوي.

د بانکي نظام په ټولیزه امانتونو کې د بهرنیو بانکونو د نمایندګیو ونډه ۱۲.۵۵ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیرې ربعې په پرتله د ۰.۴۲ سلنه زیاتوالي په درلودلو سره د بانکي نظام د ټولیزه امانتونو ۴.۷۲ سلنه جوړوي.

د امانتونو د ډولونو له پلوه، جاري امانتونه د ۲.۷۳ سلنې زیاتوالي سره د ټولیزه امانتونو ۷۱.۸۶ سلنه جوړوي، همدا ډول معیادي امانتونه د ۵.۴۲ سلنې زیاتوالي سره د ټولیزه امانتونو ۸.۴۸ سلنه جوړوي او په دویم ځای کې راځي او د سپما امانتونه د ۳.۵۹ سلنې زیاتوالي سره د ټولیزه امانتونو ۱۹.۶۶ سلنه جوړوي.

۷.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په لومړۍ او دویمه ربعه کې په افغانۍ امانتونه

۲.۲.۶ پور اخیستنې

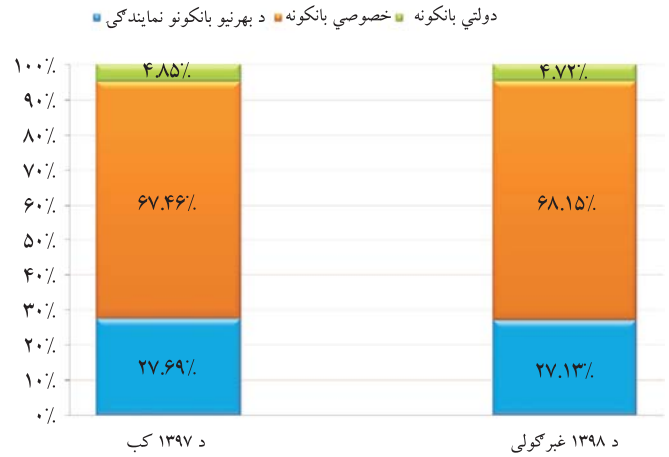
د بانکي نظام د تمویل په ټولیزه جوړښت کې د پور اخیستنې ونډه د ۱۳.۹۴ سلنه زیاتوالي په درلودلو سره د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې ۳.۳۱ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د بانکي نظام د ټولیزه پوراینو ۱.۲۱ سلنه جوړوي. د یادونې وړ ده چې د پور اخیستنې اوسنی حالت د بانکي نظام څلورو بانکونو پورې اړه لري.

۸.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په لومړۍ او دویمه ربعه کې د امانتونو اسعاري ترکیب

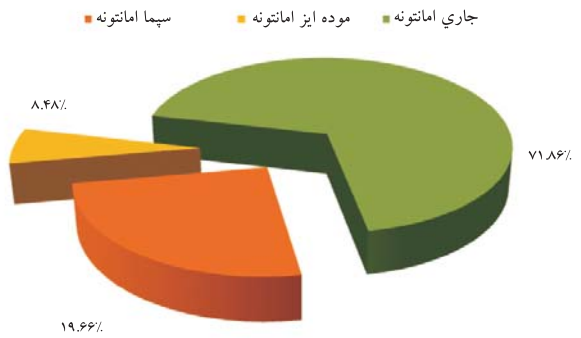
سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

۹.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په لومړۍ او دویمه ربعه کې د بانکي ډلو د امانتونو ونډه

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

۱۰.۶ ګراف: د امانتونو ډله بندي د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

۳.۶ نقدینه ګی (سیالیت)

د نقدینه ګی خطر کولای شو د پور اخیستونکو او امانت اېښودونکو د تقاضاوو د پوره کولو لپاره د کافي سیالو شتمنیو نه درلودل تعریف کړو. ټول بانکونه اړ دي څو له نقدینه ګی څخه د رامنځته شویو ستونزو د مخنیوی لپاره سیالیت په مطلوب حد کې وساتي.

له همدې کبله، بانکونه باید د شتمنیو یوه مسؤوله کمېټه (ALCO) ولري چې د دې کمېټې دندې د بانک د سیاستونو په پام کې نیولو سره د نیمګړتیاوو د تحلیل او تجزیې له لارې د بانک د نقدینه ګی، د حساسیت د آزمایښت، د سناریو د شننې، د نغدي جریان د شننې او د داسې نورو له مدیریت څخه عبارت دي.

۳.۶ جدول: د سلنې پر بنسټ د نقدینه ګی د نسبتونو پرتلنې، له ۱۳۹۳ مالي کال څخه د ۱۳۹۸ مالي کال تر دویمې ربعې پورې

	د ۲۰۱۴ دسمبر	د ۲۰۱۵ دسمبر	د ۲۰۱۶ دسمبر	د ۲۰۱۷ دسمبر	د ۲۰۱۸ دسمبر	د ۲۰۱۹ دسمبر
	نسبت (په سلنه)					
د پانګې د کفایت نسبت	۲۶.۴۶	۱۹.۹۴	۲۷.۶۸	۲۹.۸۱	۲۵.۹۱	۲۶.۵۵
په ۱ ردیف کې د پانګې د کفایت نسبت	۲۶.۰۹	۱۹.۶۶	۲۲.۹۳	۲۸.۱۷	۲۴.۵۶	۲۶.۱۲
په ټولیزه ناخالص پورونو کې د صعب الحصول پورونو ونډه	۸.۰۹	۱۲.۳۴	۱۲.۶۷	۱۲.۴۲	۸.۹۹	۱۲.۸۰
له شتمنیو څخه ترلاسه شوې ګټه(ROA)	۰.۹۰	۰.۲۰	۰.۱۱	۰.۶۴	۰.۸۱	۰.۷۷
د پانګه اچوونکو د پانګې ترلاسه شوې ګټه(ROE)	۷.۳۵	۱.۶۹	۱.۰۸	۳.۳۸	۶.۹۱	۶.۷۸
د سیالیت نسبت (پراخه منځنی کچه)	۷۳.۶	۶۸.۲۲	۶۷.۷۴	۶۵.۹۲	۷۶.۶۲	۷۴.۰۰
په ټولیزه شتمنیو کې د سیالو شتمنی ونډه	۷۳.۲۸	۷۵.۰۵	۷۱.۹۸	۷۳.۹۵	۷۲.۸۸	۶۹.۹۹
* له شتمنی او له پانګې (اکویټی) ترلاسه شوې ګټه، د ۲۰۱۹ کال جون میاشت، د دري میاشتني شمېرو پر بنسټ						

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت/ د افغانستان بانک

۱.۳.۶ د سیالیت نسبت (پراخه کچه)

بانکونه اړ دي چې د نغدي (سیالو) شتمنیو نسبت له ۱۵ سلنې ټیټ ونه ساتي. دا کار د سیالیت د کمیدو د مخنیوی لپاره ښه لاره ګڼل کیږي.

د بانکي سکتور د نقدینه ګی کچه په ټولیزه توګه په دې دوره کې زیاته شوې ده چې د ټولیزه شتمنیو ۶۹.۹۹ سلنه سیالې شتمنۍ جوړوي. په منځني ډول د ټول بانکي نظام د سیالیت کچه ۷۴.۰۰ سلنې ته رسیږي. حال دا چې د ټولو بانکونو د سیالیت نسبت له ټاکلي حد څخه لوړ دی. (د زیاتو معلوماتو لپاره د ۳.۶ جدول ته مراجعه وکړئ).

۴.۶ پانګه

بانکي نظام کافي پانګه لري، د بانکي نظام پانګه ۳۵.۶۰ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیرې ربعې په پرتله ۳.۸۳ سلنه یا ۱.۳۱ میلیارده افغانۍ زیاتوالی ښکاره کوي. د بانکي نظام د مالي پانګې د زیاتوالي عمده لامل نغدي جریان او ګټورتیا ښودل شوې ده.

په ټولیزه توګه، د بانکي نظام د پانګې د کفایت نسبت ۲۶.۵۵ سلنې ته رسیږي. (د لا زیاتو معلوماتو لپاره ۳.۶ جدول وګورئ).

جلا شننه ښکاره کوي چې د ټولو بانکونو د مالي پانګې حد لوړ ټاکل شوی، او د ټولو بانکونو مقرراتي پانګه هم له ټاکلي حد څخه پورته شوی دی. همدا ډول د بانکونو د پانګې د کفایت نسبت د افغانستان بانک د ټاکل شوي حد (د خطر په اساس د عیار شوې شتمنۍ په سلو کې ۱۲) څخه لوړ دی. د بازل معیار د پانګې او د خطر په اساس د عیار شوې شتمنۍ لپاره په سلو کې ۸ دی.

۵.۶ ګټورتیا (نافعیت)

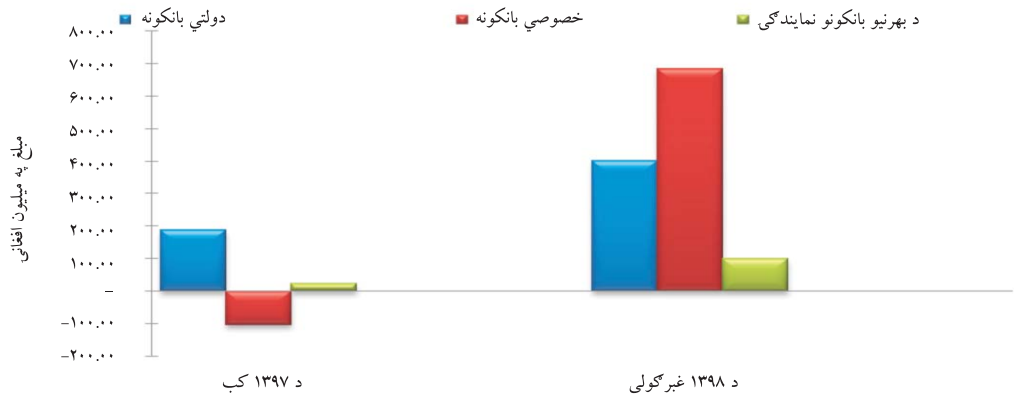
د ارزونې لاندې ربعه کې لوړې ټکټانې، د غیر ټکټانې لوړ عواید، لږ ځانګړي شوي پورونو او مالیاتو د بانکي سکتور د خالصه عاید کچه لوړه کړې ده. بانکي نظام د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په اوږدو کې په ټولیزه توګه ۱.۱۷ میلیارده افغانۍ خالصه ګټه کړې ده. دا زیاتوالی د نویو مبلغونو په تعیینولو، د نویو پورونو په ورکولو او د خالصې ټکټانې د عوایدو د زیاتولو لپاره په پور پانګې اچونې، د حذف شویو پورونو څخه ترلاسه شوي مبلغونو، د دولتي پورپاڼو د فیسونو او کمیشنونو او د دولتي مامورینو د معاشاتو د ښه کېدو له امله رامنځ ته شوی، په داسې حال کې چې د لاسه تللي پورونو بیرته ترلاسه کولو د پورونو په څه نا څه تخصیصولو کې مرسته کړې ده. همدارنګه، په یاده ربعه کې عملیاتي لګښتونه زیات شوي دي.

له شتمنیو څخه ترلاسه شوې ګټه (ROA) دا په ګوته کوي چې یو بانک د ښه مدیریت په پایله کې له هرې شتمنۍ څخه څومره ګټه تر لاسه کړې ده. د بانکي سکتور د زیاتېدونکي خالصه عاید پرمهال له شتمنۍ او له پانګې ترلاسه شوې ګټې ښه شوې ده. د بانکي نظام له شتمنیو څخه تر لاسه شوې ګټه ۰.۷۷ سلنې ته رسیږي، حال دا چې له پانګې څخه تر لاسه شوې ګټه چې په بانک کې د پانګې اچول شوې اکویټۍ د ونډې لرونکو ونډه په ګوته کوي، د ۱۳۹۸ مالي کال د دویمې ربعې په پای کې ۶.۷۸ سلنه ثبت شوې ده. همدا ډول په دې ربعه کې د دولتي بانکونو۶ له شتمنیو څخه تر لاسه شوې ګټه ۰.۹۳ سلنه، د بهرنیو بانکونو د نمایندګیو ۷ له شتمنیو څخه تر لاسه شوې ګټه ۱.۱۶ سلنه، حال دا چې د خصوصي بانکونو ۸ له شتمنیو څخه تر لاسه شوې ګټه ۰.۶۷ سلنه ثبت شوې ده. د ارزونې لاندې ربعه کې ټولو بانکونو ګټه کړې ده، په داسې حال کې چې د اصلي عاید په برخه کې بیا د تېرې ربعې د اووه بانکونو په پرتله په دې دوره کې اتو بانکونو زیان کړی دی.

د بانکي سکتور د ډلبندۍ پر بنسټ شننه ښکاره کوي چې دولتي بانکونو او د بهرنیو بانکونو نمایندګیو د ارزونې لاندې موده له ګټې سره پای ته رسولې ده، حال دا چې خصوصي بانکونو په دې موده کې زیان کړی دی. (د زیاتو معلوماتو لپاره ۱۰.۶ جدول ته مراجعه وکړئ).

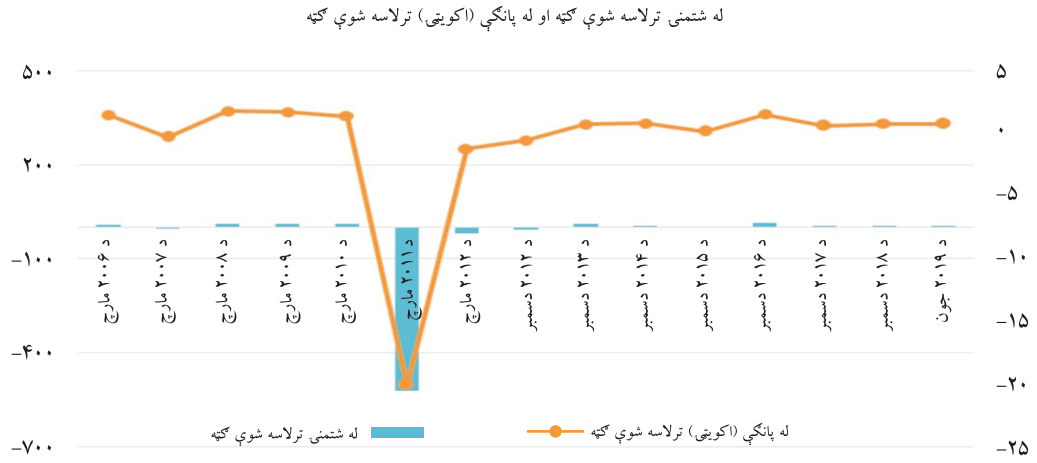
د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې د بانکی نظام د ګټورتیا تر ټولو ستره برخه خصوصي بانکونه جوړوي چې ارزښت یې ۶۸۱ میلیونه افغانۍ ته رسیږي او ورپسې دولتي بانکونه د ۴۰۰ میلیونه افغانۍ سره په دویم ځای کې راځي، په داسې حال کې چې د بهرنیو بانکونو د نمایندګیو ګټه ۹۸ میلیونو افغانیو ته رسیږي.

۱۱.۶ ګراف: د ۱۳۹۸ مالي کال په لومړۍ او دویمه ربعه کې د بانکي سکتور ګټورتیا

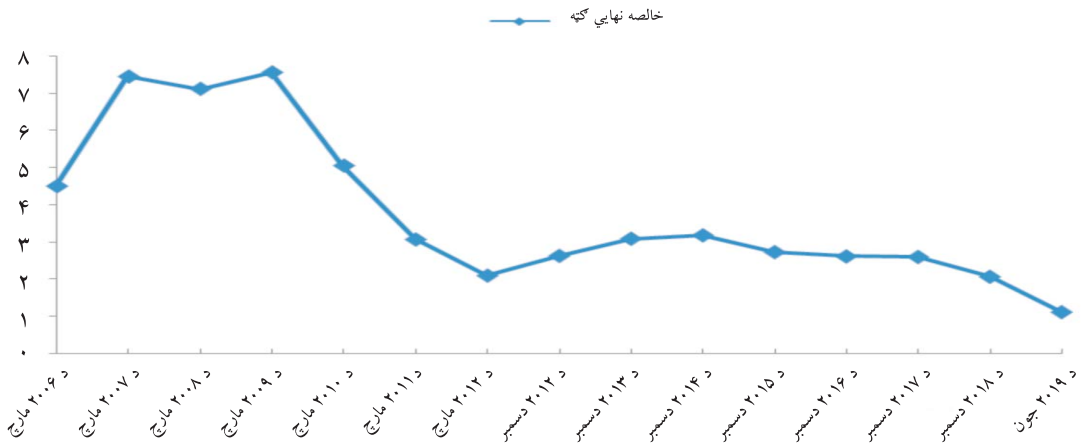
سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

۱۲.۶ ګراف: د بانکي نظام له پانګې او شتمنیو څخه ترلاسه شوې ګټې

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت / د افغانستان بانک

۱۳.۶ ګراف: نهایي خالصه ټکټانه

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت / د افغانستان بانک

۴.۶ جدول: د ګټې او زیان جدول، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

د ګټې/زیان جدول			
اقلام	د ۱۳۹۷ کب د ۲۰۱۹ مارچ	د ۱۳۹۸ جوزا د ۲۰۱۹ جون	د بدلون سلنه
د ټکټانې عاید	۱،۸۲۳.۸۱	۲،۰۳۳.۰۷	۱۱.۴۷
د ټکټانې لګښت	۲۷۸.۸۹	۳۱۱.۱۸	۱۱.۵۷
د ټکټانې خالص عاید	۱،۵۴۴.۹۲	۱،۷۲۱.۸۹	۱۱.۴۵
د غیر ټکټانې عاید	۱،۷۱۶.۰۲	۲،۴۷۲.۷۳	۴۴.۰۹
د غیر ټکټانې لګښتونه	۱،۴۴۷.۷۳	۱،۵۵۶.۳۰	۷.۵۰
د معاشاتو لګښت	۱،۰۶۲.۶۰	۱،۱۵۸.۰۵	۸.۹۸
د پور تخصیصول	۳۶۲.۹۳	۱۲۳.۷۲	-۶۵.۹۱
د مالیې مخکې ګټه/زیان	۳۸۷.۶۸	۱،۳۵۶.۵۵	۲۴۹.۹۱
د مالیې وروسته ګټه/زیان	۱۰۶.۶	۱،۱۷۹.۰۷	۱۰۰۶.۰۶

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت / د افغانستان بانک

۶.۶ د اسعارو خطر

د اسعارو پرانیستی عمومي وضعیت د خطر کچه تر ډېره حده پورې د بانکونو لخوا په هغه محدوده کې په پام کې نیول شوې چې د افغانستان بانک لخوا ټاکل شوې ده. بانکونه په ټولیزه توګه د افغانستان بانک لخوا د اسعارو د عمومي پرانیستي وضعیت لپاره د حد اقل ټاکل شوي حدودو په مطابقت کې دي، پرته له څلورو بانکونو څخه چې د اسعارو د پرانیستي عمومي وضعیت او همدا ډول د اسعارو د انفرادي وضعیت (د امریکایي ډالرو او یورو اوږد مهاله وضعیت) له ټاکل شویو حدودو څخه سرغړونه کړې ده.

دا بانکونه باید خپل اسعاري وضعیت په ټاکلي محدوده کې عیار کړي، که نه نو د امریکایي ډالرو د ارزښت کموالی د بانکونو د لا زیان لامل کېدای شي.

د بانکي نظام په مقرراتي پانګې باندې د اسعارو په نرخ کې د بدلونونو اغیزه ښکاره کوي چې د اسعارو د ۲۰ سلنې مبادلوي ارزښت د لوړیدو سره د بانکي نظام مقرراتي پانګه ۲.۳۸ میلیارده افغانۍ ډیریږي او د دې برعکس راکمیدلی شي. په ورته وخت کې ۴ سلنه بدلون ۴۷۷ میلیونو افغانیو په کچه بدلون راولي او کمېدل یې د دې بر عکس بدلون راوستلی شي.

۷.۶ د ټکټانې د نرخ خطر

ټول بانکي نظام د ټکټانې د نرخ د حساس وضعیت څخه برخمن دی. خو بیا هم د بانکونو د ټکټانې نرخ د حساسیت د مهال وېش محاسبه ښکاره کوي چې د بانکي نظام د ټکټانې خالص عاید به په راتلونکو ۱۲ میاشتو کې په بازار کې د ټکټانې د ۰.۰۳ سلنې نرخ د زیاتوالي (د ټکټانې د زیاتیدونکي نرخ شاک) له امله ۸۵۳ میلیونه افغانۍ ته زیات شي. برعکس، که چېرې د ټکټانې نرخ ۰.۰۳ سلنه ټیټوالی (د ټکټانې د ټیټیدونکي نرخ شاک) ومومي له ټکټانې څخه ترلاسه شوی عاید به ۸۵۳ میلیونه افغانۍ ټیټ شي. که چیرې د پنځو بانکونو د ټکټانې نرخ ۰.۰۳ سلنه زیات شي دا کار به د راتلونکو ۱۲ میاشتو په ترڅ کې د دې بانک د خالصې ټکټانې عاید راکم کړي.

د بانکونو د شتمنیو د حساسیت په میزان باندې د فشار راوړلو عمده لامل د پورانیې د ټکټانې د اداینې په نسبت د شتمنیو د ټکټانې د اداینې زیاتوالی دی. که څه هم دا کار د بانکونو د خالصه ټکټانې کچه او ګټه زیاتوي، خو په بازار کې د نرخونو د ناڅاپي کموالي له امله بانکونه ډېر زیانمنوي.

۸.۶ د اسلامي بانکدارۍ کړنې

اسلامي بانکداري له یوه بانک او شپږو دریځو څخه جوړ دی چې د ټول بانکي نظام په شتمنیو کې ۱۰.۶۸ سلنه، په نا خالصو پورونو کې ۲۷.۹۲ سلنه او په امانتونو کې ۱۰.۳۰ سلنه ونډې لري.

د اسلامي بانکدارۍ سکتور په یاده ربعه کې د خپلو عمده مالي شاخصونو په برخه کې مثبت بهیر درلودلی، لکه څنګه چې د هغه د ټولیزه شتمنیو له ودې څخه ښکاره کیږي چې زیاتره د امانتونو د لوړوالي له امله تمویل شوی دی. د اسلامي بانکدارۍ د شپږو څانګو له ډلې د څلورو څانګو کړنې منفي دي او د یو بشپړ اسلامي بانک د اکویټي پانګه په سالمه کچه کې پاتې شوې چې عمده لامل یې د ګټورتیا زیاتوالی او ترڅنګ یې کافي نغدي وضعیت ښودل شوی دی. دا په داسې حال کې ده چې ناخالصه مالي تمویل او پانګونې لوړېدونکی بهیر درلودلی چې اصلي لامل یې نوی مالي تمویل او پانګونې ښودل شوي دي.

د اسلامي بانکدارۍ ټولیزه شتمنۍ د ۱۳۹۸ مالي کال په

دویمه ربعه کې ۳۳.۰۸ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیرې ربعې د ۳۱.۳۳ میلیارده افغانیو په پرتله ۵.۵۹ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د اسلامي بانکداری د شتمنیو د زیاتوالي اصلي لامل د ارزونې لاندې ربعې په اوږدو کې په خزانه کې د نغدي پیسو، پانګې اچونې او نورو ټولو شتمنیو زیاتوالی ښودل شوی دی.

ټولیزه ناخالصه مالي تمویل او د پانګونې پورتوفولیو د ارزونې لاندې ربعه کې ۱۲.۲۹ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیرې دورې په پرتله ۸.۵۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. دا زیاتوالی په عمده توګه د صکوکو نوي مالي تمویل او د مرابحې مالي تمویل پورې اړه لري چې په ورته وخت کې د مرابحې د مالي تمویل تسویه هم ترسره شوې ده.

له سلنې پلوه، د ټولیزه ناخالصه مالي تمویل او پانګونې پورتوفولیو په برخه کې د مرابحې تمویل ۱.۵۳ سلنه او د صکوکو تمویل ۷ سلنه جوړوي.

ټولیزه امانتونه چې د اسلامي بانکداری بنسټیزه تمویلي سرچینه جوړوي، د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۲۷.۳۸ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تیرې ربعې په پرتله ۶ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د ټولیزه امانتونو د ټیټیدو اصلي لامل د موده ایز او سپما امانتونو کې زیاتوالی دی چې د ټولیزه امانتونو ۶۵.۲۶ سلنه جوړوي. په ورته وخت کې د اسلامي بانکداری موده ایز او د سپما امانتونه په ترتیب سره ټولیزه امانتونو ۲۵.۹۸ او ۳۹.۲۸ سلنه جوړوي.

له بلې خوا، د افغانۍ په وړاندې د امریکایي ډالر د ارزښت لوړوالی هم د دې سکتور د ټولیزه امانتونو د زیاتوالي لامل شوی دی. په داسې حال کې چې جاري امانتونه په دې ربعه کې ټیټیدونکی بهیر درلودلی، د اسلامي بانکداری لپاره داسې فرعي قوانین نشته چې د مالي پانګې لپاره بیل حد او اندازه ولري. د یو بشپړ اسلامي بانک پانګه د مقرراتي حد څخه پورته ساتل شوې ده. د دې سکتور ټولیزه پانګه د ۲۰۱۹ کال په لومړۍ ربعه کې ۱.۰۶ سلنه راټیټه شوې چې لامل یې خساریې ښودل شوي دي.

د اسلامي بانکداری د څلورو دریځو له ډلې د څلور واړه دریځو مالي پانګه منفي ثابته شوې، په داسې حال کې چې د بشپړ اسلامي بانک د مقرراتي پانګې نسبت بیا د خطر په اساس د ۱۲ سلنه عیار شوي شتمنیو حد ته ډېر نږدې دی. اسلامي بانکداری د تېر کال د ورته دورې د ۱۱۱.۳۵ میلیونه افغانۍ خالصې ګټې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په دوو لومړیو ربعو (د ۲۰۱۹ جون) کې ۲۵۹ میلیونه افغانۍ خالصه زیان کړی دی. دغه بدلون له شتمنۍ ترلاسه شوې ګټې او له پانګې ترلاسه شوې ګټې د تېر کال (۲۰۱۸ جون) د ۱ او ۶ سلنې په پرتله د ۲۰۱۹ کال په جون میاشت کې ۲.۱۰ سلنه او ۱۴.۲۶ سلنې ته رسولی دی. د اسلامي بانکداری د دریځو د نقدینګۍ او اسعاري وضعیت د مرکزي بانک د ټاکلو معیارونو (۲۰ سلنه چټکه او ۱۵ سلنه د پراخه سیالیت نسبت او ± ۴۰ سلنه د عمومي اسعاري وضعیت او ± ۲۰ د انفرادي اسعاري وضعیت) او د عمومي او انفرادي اسعارو پر په اساس (د امریکایي ډالر اوږدمهاله وضعیت)، برابر دي. له بلې خوا، بشپړ اسلامي بانک د مرکزي بانک لخوا د دواړه اسعاري حدودو سره په ټکر کې قرار لري.

۱.۸.۶ د اسلامي بانکداری د برخې شتمنۍ

د اسلامي بانکداری ټولیزه شتمنۍ د ارزونې لاندې ربعې په مهال ۳۳.۰۸ میلیارده افغانۍ (۴۱۲.۴۰ میلیونه امریکایي ډالر) ته رسیږي چې د تیرې دورې (د ۲۰۱۸ مارچ) د ۹.۲۷ سلنې ټیټوالي په پرتله ۵.۵۹ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د اسلامي بانکداری د ټولیزه شتمنیو د زیاتوالي اصلي لامل د امانتونو ډېروالی ښول شوی دی.

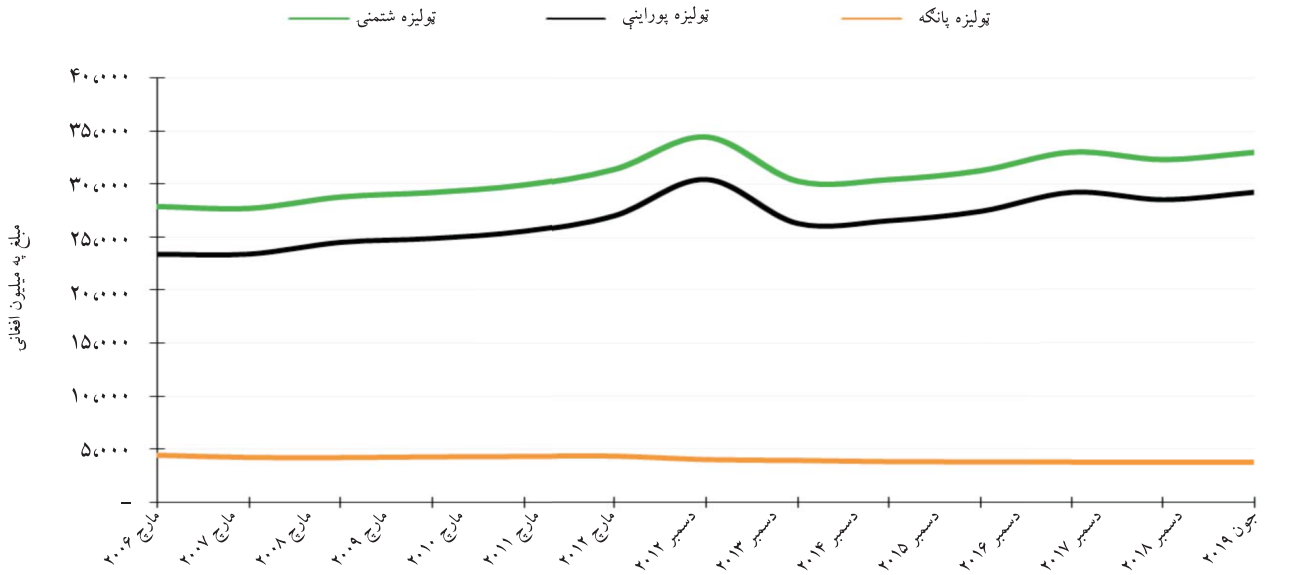
د ټولیزه شتمنیو ډله بندي ښکاره کوي چې په خزانه کې

نغدې پیسې، د پانګونې حساب او نورو ټولو شتمنیو کې زیاتوالی ثبت کړی دی.

د اسلامي بانکداری په برخه کې د شتمنیو د زیاتوالي په پام کې نیولو سره څرګندیږي چې د یو بشپړ اسلامي بانک د ودې نرخ تر ټولو لوړ ۸۱.۸۹ سلنه دی، د اسلامي بانکداری په درېو دریځو کې د ودې کچه ۱۸.۱۰ سلنه ثبت شوې په داسې حال کې چې پاتې درې دریځو بیا د شتمنیو په برخه کې ټیټوالی تجربه کړی دی.

د اسلامي بانکداری په ټولیزه شتمنۍ کې د یو بشپړ اسلامي بانک ونډه ۴۹ سلنه ثبت شوې، د دولتي بانکونو د اسلامي بانکداری د دریځې ۲۸ سلنه او د ځلورو خصوصي بانکونو د اسلامي بانکداری دریځو بیا په ټولیزه شتمنۍ کې ۳۷ سلنه وده ثبت کړې ده. د ۲۰۱۸ کال د جون میاشتې څخه د ۲۰۱۹ کال تر جون میاشتې پورې د اسلامي بانکداری د شتمنیو بهیر په ۱۳.۶ ګراف کې ښودل شوی دی.

۱۴.۶ ګراف: د اسلامي بانکوالی د شتمنیو بهیر

سرچینه: د مالي چارو د څارنې لوی آمریت، د افغانستان بانک

۵.۶ جدول: د اسلامي بانکوالی د نظام شتمنی، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

د اسلامي بانکداری سکتور شتمنی، په معکوس ترتیب سره، د ۲۰۱۹ کال د جون میاشت			
پرله پسې شمېرې	د بانکونو نومونه	شتمنی (په میلیون افغانی)	د سکتور د ټولیزه شتمنیو د سلنې په توګه د انفرادي بانکونو حجم
۱	د افغانستان اسلامي بانک	۱۶،۲۸۲.۸۸	۴۹.۲۱
۲	د افغان یونایټډ بانک د اسلامي بانکداری څانګه	۴،۶۲۰.۳۱	۱۴.۹۶
۳	د افغان ملي بانک د اسلامي بانکداری څانګه	۴،۵۵۴.۷۳	۱۳.۷۶
۴	د غضنفر بانک د اسلامي بانکداری څانګه	۳،۱۹۷.۸۳	۹.۶۶
۵	د میوند بانک د اسلامي بانکداری څانګه	۳،۱۲۴.۹۴	۹.۴۴
۶	د افغانستان د نړیوال بانک د اسلامي بانکداری څانګه	۱،۱۸۵.۵۸	۳.۵۸
۷	د نوي کابل بانک د اسلامي بانکداری څانګه	۱۲۱.۰۴	۰.۳۶
ټول		۳۳،۰۸۷.۳۴	۱۰۰.۰۰

سرچینه: د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

د ۲۰۱۹ کال د دسمبر او جنورۍ میاشتې پرمهال د اسلامي بانکداریٔ شتمنیو کې نوسانات د مشتریانو په جاري امانتونو کې کموالی ښودل شوی دی. د اسلامي بانکداریٔ د شتمنیو پورتوفولیو اجزاوې په خزانه کې نغدې پیسې او د ټکټانې پرته د افغانستان بانک باندې طلبات (۴۰.۳۵ سلنه)، د بانکونو ترمنځ طلبات (۱۵.۵۲ سلنه)، د مرابحې خالصه مالي تمویل (۱۶.۴۶ سلنه)، پانګه اچونه (د اجارې لپاره ترلاسه شوي صکوک او شتمنۍ)، ۱۷.۷۷ سلنه او نورې شتمنۍ د ټولیزه شتمنیو ۶.۹۶ سلنه جوړوي.

جدول ۶.۶: د اسلامي بانکوالی د نظام ټولیزه شتمنۍ او پوراینې، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

شرح	د ۱۳۹۸ کب د ۲۰۱۹ مارچ	د ۱۳۹۸ غبرګولی د ۲۰۱۹ جون	د ټولیزه شتمنیو/پوراینو سلنه	درې میاشتنۍ وده
شتمنۍ	مبلغ په میلیون افغانۍ			
په خزانه کې نغدې پیسې او د افغانستان بانک باندې طلبات	۱۲،۴۰۳	۱۳،۳۵۱	۴۰٪	۷.۶۵٪
د بانکونو ترمنځ طلبات	۵،۱۳۹.۸۷	۵،۱۳۶.۶۸	۱۵.۵۲٪	-۰.۰۶٪
د مرابحې مالي تمویل (خالصه)	۵،۵۲۱.۵۶	۵،۴۴۹.۰۴	۱۶٪	-۱٪
پانګه اچونه (صکوک او نور)	۵،۵۰۴.۴۷	۵،۸۸۰.۶۰	۱۸	۷٪
نورې شتمنۍ	۲،۱۲۴.۰۶	۲،۶۳۳.۸۸	۸٪	۲۴٪
	۶۴۵.۴۱۸	۶۳۶.۰۲۷	۲.۱٪	-۲.۹٪
ټولیزه شتمنۍ	**۳۱،۳۳۵.۵۶**	**۳۳،۰۸۷.۳۴**		**۵.۵۹٪**
پوراینې				
امانتونه	۲۵،۸۳۲.۰۳	۲۷،۳۸۲.۷۳	۹۳٪	۶.۰٪
نورې پوراینې	۱،۷۶۲.۹۲	۱،۷۶۲.۹۲	۵٪	۲۱٪
ټولیزه پوراینې	۲۷،۴۹۸.۵۰	۲۹،۲۹۱.۱۰		۷٪
مالي پانګه	۳،۸۳۷.۰۵	۳،۷۹۶.۲۴		-۱.۰۶٪
ټولیزه پوراینې + پانګه	**۳۱،۳۳۵.۵۵**	**۳۳،۰۸۷.۳۴**		**۵.۵۹٪**

سرچینه: د اسلامي بانکداریٔ او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

- **د مرابحې نګه (ناخالصه) مالي تمویل او پانګه اچونه (صکوک)**

د ۱۳۹۸ په غبرګولی (۲۰۱۹ جون) کې د اسلامي بانکداریٔ د مرابحې ناخالصه مالي تمویل او پانګې اچونې (صکوک او نور) ۱۲.۲۹ میلیارده افغانۍ (۱۵۳.۲۷ میلیونه ډالر) ته رسیږي چې د ۱۳۹۷ مالي کال د کب میاشتې (۲۰۱۹ مارچ) په پرتله ۸.۳۶ سلنه یا ۴۷۲.۶۹ میلیونه افغانۍ زیاتوالی ښکاره کوي او د ټولیزه شتمنیو ۳۷.۱۶ سلنه جوړوي، په داسې حال کې چې د مرابحې ناخالصه مالي تمویل ۶.۳۱ میلیارده افغانۍ (۷۸.۷۷ میلیونه امریکایي ډالر) دي او (صکوک او نورو) د پانګو اچونو ارزښت ۵.۵۰ میلیارده افغانۍ (۶۸.۶۰ میلیونه امریکایي ډالر) ته رسیږي چې د ټولیزه شتمنیٔ ۱۷.۵۵ سلنه جوړوي.

په افغانۍ نومول شوي ټولیزه مالي تمویل او پانګې اچونې ۵.۲۲ میلیارده افغانۍ (۶۵.۱۷ میلیونه امریکایي ډالره) ثبت کړې چې د ټولیزه ناخالصه مالي تمویل او پانګې اچونې ۴۲.۵۲ سلنه یا د ټولیزه شتمنیو ۱۵.۷۷ سلنه جوړوي. دا په داسې حال کې ده چې په امریکایي ډالرو نومول شوي مالي تمویل او پانګې اچونې ۷.۰۶ میلیارده افغانۍ (۸۸.۰۹ میلیونه امریکایي ډالر) ته رسیږي چې د ټولیزه ناخالصه مالي تمویل او پانګې اچونې ۵۷.۴۷ سلنه یا د ټولیزه شتمنیٔ ۲۱.۳۶ سلنه جوړوي.

د ټولیزه مالي تمویل او پانګې اچونې په پورتوفولیو کې د زیاتوالي اصلي لامل د پانګې اچونې په بیه لرونکو پاڼو (صکوکو) کې ۳۷۹.۲۹ میلیونه افغانۍ زیاتوالی او د مرابحې په مالي تمویل کې ۹۶.۵۶ میلیونه افغانۍ ډېروالی په ګوته شوی دی. په ورته وخت کې د مرابحې خالصه مالي تمویل په یاده ربعه کې ۷۲.۵۲ میلیونه افغانۍ کموالی تجربه کړی چې اصلي لامل یې د خساړې په زیرمو کې زیاتوالی دی.

په ټولیزه ناخالصه پانګې اچونې او مالي تمویل کې د زیاتوالي عمده عوامل د ارزونې لاندې موده کې د صکوکو او مرابحې نوی مالي تمویل دی. همدا ډول، د مرابحې مالي تمویل تسویه او اقساط په یاده ربعه کې ترلاسه شوي دي.

په هېواد کې د مرابحې مالي تمویل پر سکتور پور ورکړې باندې د اسلامي بانکداری دریځو واکمني ډېره ده چې د سکتور د مرابحې د ټولیزه ناخالصه مالي تمویل ۸۷.۲۴ سلنه جوړوي، په داسې حال کې چې د مرابحې په ټولیزه مالي تمویل کې د یو بشپړ اسلامي بانک ونډه ۱۲.۷۵ سلنه ده. په صکوکو کې د ټولیزه پانګې اچونې بیه لرونکې پاڼې چې د هېواده بهر ورباندې پانګه اچونې شوې ده، د یو بشپړ اسلامي بانک لخوا د ۸۱.۱۴ سلنې ونډه په واک کې ده او پاتې ۱۸.۸۵ سلنه یې د دوو سوداګریزو بانکونو د اسلامي بانکداری ځانګو تر مالکیت لاندې دي.

د اسلامي بانکداری د ټولیزه ناخالصه مالي تمویل او پانګې اچونې تجزیه او شننه کې د مرابحې د حصول وړ مبلغ ۶.۴۱ میلیارده افغانۍ چې د تېرې دورې په پرتله ۱.۵۳ سلنه زیاتوالي ښکاره کوي او د ناخالصه مالي تمویل او پانګې اچونې ۵۲.۱۷ سلنه جوړوي، شامل دي. کمپدونکی مشارکه ۱۱۷.۶۳ میلیونه افغانۍ یا ۰.۹۵ سلنې ته رسیږي، د دوامداره مشارکې ارزښت ۵۳.۸۰ میلیونه افغانۍ ته رسیږي. د صکوکو پانګه اچونه ۳.۷۵۰ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې د تېرې دورې په پرتله ۳۷۹.۲۹ میلیونه افغانۍ زیاتوالی ښکاره کوي او د ټولیزه ناخالصه مالي تمویل او پانګې اچونې ۳۰.۴۹ سلنه جوړوي. د اجارې لپاره ترلاسه شوې شتمنۍ ۱.۹۵ میلیارده افغانۍ ته رسیږي چې په یاده ربعه کې د ناخالصه مالي تمویل او پانګې اچونې ۱۵.۹۲ سلنه جوړوي.

د پانګې اچونې (صکوکو) په پورتوفولیو کې زیاتوالی د یو بانک په اسلامي بانکداری ځانګې او په بشپړ اسلامي بانک کې لیدل شوی دی. دلته باید یادونه وشي چې د نوي کابل بانک د اسلامي بانکداری ځانګه د مالي تمویل او پانګې اچونې فعالیتونه نه لري.

۷.۶ جدول: د محصول پر بنسټ د اسلامي بانکوالی په نظام کې مالي تمویل او پانګونه (ناخالصه)، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

شمېره	محصول	د ۲۰۱۹ مارچ	د ۲۰۱۹ جون	په مبلغ کې توپیر	د توپیر سلنه	د ناخالصه پانګې اچونې او مالي تمویل د سلنې په توګه محصولات
		مبلغ په میلیون افغانۍ				
۱	د مرابحې د حصول وړ مبلغونه	۶،۳۱۹.۷۲	۶،۴۱۶.۲۹	۹۶.۵۶	۱.۵۳ ٪	۵۲.۱۷ ٪
۲	کمپدونکی مشارکه	۱۲۴.۱۰۳	۱۱۷.۶۳	(۶.۴۶)	۵ ٪	۱ ٪
۳	د دوامداره مشارکې مالي تمویل	۵۰.۵۰۳	۵۳.۸۰	۳.۳۰	۷ ٪	۰.۴۳ ٪
۴	د پانګې اچونې بیه لرونکي پاڼې (صکوک)	۲،۱۱۴.۷۷	۲،۴۴۴.۱۲	۳۲۹.۳۵	۱۶ ٪	۱۹.۸۷ ٪
۵	د اجارې لپاره ترلاسه شوې شتمنۍ	۱،۹۵۸.۷۸	۱،۹۵۸.۷۸	۰	۰ ٪	۱۶ ٪
۶	نورې پانګې اچونې	۱،۲۵۶.۳۰	۱،۳۰۶.۲۴	۴۹.۹۴	۴ ٪	۱۰.۶۲ ٪
ټولیز مبلغ		۱۱،۸۲۴.۱۹	۱۲،۲۹۶.۸۹	۴۷۲.۷	۳.۹۹ ٪	۱۰۰ ٪

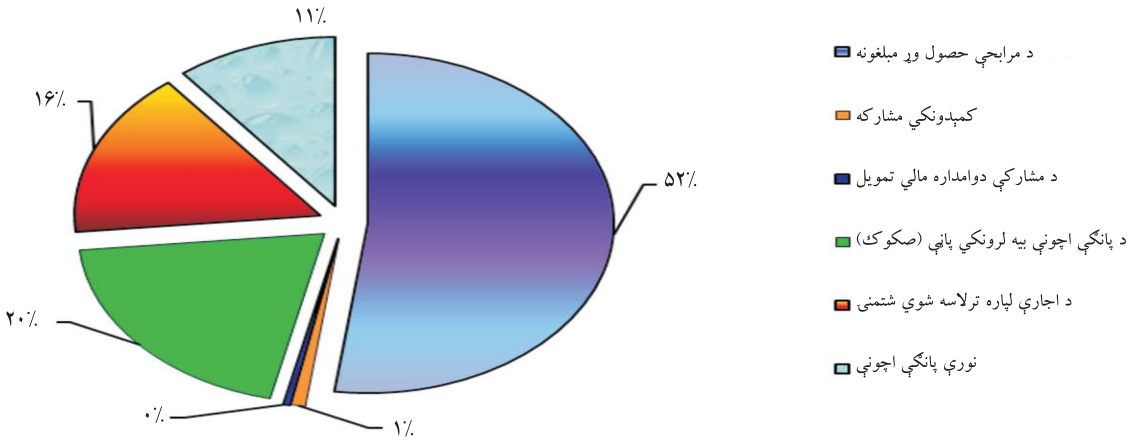
سرچینه: د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

۱۵.۶ ګراف: د محصول پر بنسټ د اسلامي بانکوالی د نظام پانګونه او مالي تمویل، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمې ربعې پرتله

سرچینه: د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

۱۶.۶ ګراف: د محصول په اساس پانګې اچونې او مالي تمویل، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

- **د مالي تمویل او پانګونې د زیان زیرمې**

د ۲۰۱۹ زیږدیز کال د جون میاشتې په پای کې د اسلامي بانکداری ټولیزه تخصیص شوي مبلغونه ۸۱۳.۲۱ میلیونه افغانۍ ته رسیږي چې د تیرې ربعې د مالي تمویل په پرتله ۱۷۵.۰۹ میلیونه افغانۍ زیاتوالی ښکاره کوي او د مرابحې مالي تمویل لپاره ۱۶۹.۰۸ میلیونه افغانۍ او د حصول وړ حساب لپاره ۶ میلیونه افغانۍ ثبت شوي دي.

دې برخې لپاره ځانګړي شوي پورونو کې ۹۶۷.۲۴ میلیونه افغانۍ د مرابحې مالي تمویل او ۲۱ میلیونه افغانۍ د حصول وړ مبلغ حساب، شامل دي. د مرابحې مالي تمویل لپاره ځانګړي شوي پورونه د تېرې ربعې د ۱۲.۶۲ سلنې په پرتله د ارزونې لاندې ربعه کې د ټولیزه ناخالصه مالي تمویل ۱۵.۰۷ سلنه جوړوي.

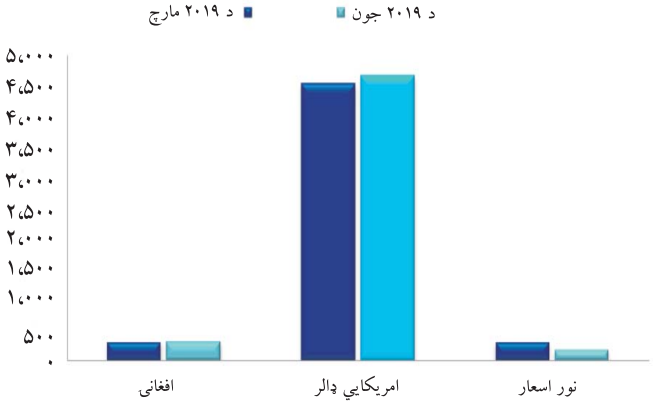
- **د بانکونو ترمنځ طلبات**

د اسلامی بانکداری د بانکونو ترمنځ طلبات چې د شتمنۍ په کټګورۍ کې څلورمه لویه کټګوري ده، د ۱۳۹۸ مالی کال د دویمې ربعې په پای کې ۵.۱۳ میلیارده افغانۍ (۶۴.۰۲ میلیونه امریکایي ډالرو) ته رسیږي چې د ټولیزه شتمنیو په سلو کې ۱۵.۵۲ جوړوي. د یادونې وړ ده چې په افغانیو د بانکونو

ترمنځ طلبات ۵.۸۴ سلنه، په امریکایي ډالرو د بانکونو ترمنځ طلبات ۹۰.۷۵ سلنه او په نورو اسعارو د بانکونو ترمنځ طلبات ۳.۴ سلنه ثابته پاتې دي. د ډېرو معلوماتو لپاره د ۶.۱۶ ګراف ته مراجعه وکړئ.

د اسلامي بانکداري له شپږو دریځو څخه دوه دریځو او یو بشپړ اسلامي بانک د بانکونو ترمنځ طلبات لري چې په دې ډله کې ۲.۲۱ میلیارده افغاني موده ایز امانتونه او ۲.۹۱ میلیارده افغاني جاري امانتونه، د بانکونو ترمنځ طلبات چې د جنسي مرابحې په توګه کارول کیږي، د بانکونو ترمنځ لیږد رالیږد او د خپلو بانکونو سره د تسویې معاملې، شامل دي.

۱۷.۶ ګراف: د بانکونو ترمنځ طلبات، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

سرچینه: د اسلامي بانکداري او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

- **په خزانه کې نغدي پیسې او د افغانستان بانک باندې طلبات**

د ۲۰۱۹ مالي کال د جون میاشتې په پای کې د اسلامي بانکداري په خزانه کې نغدي پیسې او د افغانستان بانک باندې طلبات ۱۳.۳۵ میلیارده افغاني (۱۶۶.۴۱ میلیونه امریکایي ډالر) ته رسیږي چې د تېرې ربعې په پرتله ۹۴۸.۲۶ میلیونه افغاني زیاتوالی ښکاره کوي. په خزانه کې نغدي پیسې او د افغانستان بانک باندې طلبات تر ټولو لویه کټګوري ده او د دې برخې د ټولیزه شتمنیو ۴۰ سلنه جوړوي. په خزانه کې د نغدي پیسو او د افغانستان بانک باندې د طلباتو ډېروالی زیاتره په خزانه کې د نغدي پیسو په برخه کې رامنځ ته شوی دی. د دې زیاتوالي عمده لامل د ارزونې لاندې ربعه کې د دې برخې د ټولیزه امانتونو زیاتوالی په ګوته شوی دی. په خزانه کې نغدي پیسې او د افغانستان بانک باندې طلباتو کې ۵.۱۳ میلیارده افغاني په خزانه کې د نغدي پیسو، ۵.۷۸ میلیارده افغاني د افغانستان بانک سره د غیر ټکټانې جاري حساب او ۲.۴۲ میلیارده افغاني د افغانستان بانک سره د الزامي زیرمې شامل دي.

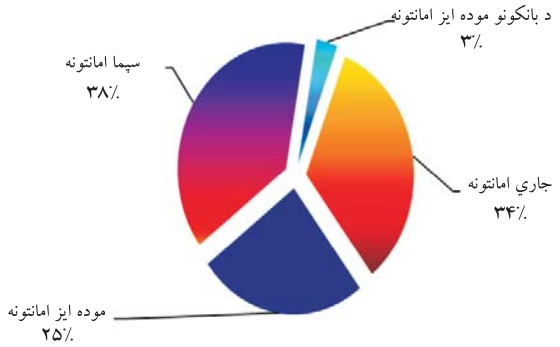
۲.۸.۶ ټولیزه امانتونه

امانتونه چې د مالي تمویل عمده سرچینه او د پوراینو مهمه برخه جوړوي، ۲۷.۳۸ میلیارده افغاني (۳۴۱.۳۰ میلیونه امریکایي ډالر) ته رسیږي چې د ټولیزه پوراینې ۹۳ سلنه جوړوي او د تېرې ربعې د ۲۵.۸۳ میلیارده افغاني (۳۲۱.۹۷ میلیونه امریکایي ډالر) یا ۱۰.۶۶ سلنې ودې په پرتله ۶ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. په ټولیزه امانتونو کې ډېروالی زیاتره په موده ایز امانتونو (۱.۱۳ میلیارده افغاني یا ۱۹.۶۲ سلنه) او ورپسې د سپما امانتونه (۷۸۱.۲۶ میلیون افغاني یا ۸.۱۱ سلنه) کې رامنځ ته شوی، په داسې حال کې چې په تېره ربعه کې په موده ایز او سپما امانتونو کې په ترتیب سره ۱.۹۱ میلیارده افغاني یا ۲۷.۷۲ سلنه زیاتوالی راغلی دی. همدا ډول، د دې سکتور جاري امانتونه ۴۱۶.۷۹ میلیونه افغاني یا ۴ سلنه ټیټوالی موندلی دی.

د دې ترڅنګ، ډېروالی زیاتره په افغاني امانتونو کې رامنځ ته شوی، په داسې حال کې چې د امریکایي ډالرو امانتونو د ټولیزه امانتونو یو میلیون یا ۳۳.۴۵ سلنه جوړوي او د تېرې دورې په پرتله ۱۱.۸۴ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. همدا ډول، د امریکایي ډالرو امانتونه ۱۵.۷۹ میلیارده افغاني (۱۹۶.۸۲ میلیون امریکایي ډالر) یا د ټولیزه امانتونو ۵۷.۶۶

سلنه جوړوي چې د تېرې دورې په پرتله ۱۰ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي. په ټولیزه امانتونو کې د یو بشپړ اسلامي بانک ونډه تر ټولو زیاته ده چې ۵۱.۰۴ سلنې ته رسیږي او ورپسې د ۴۸.۹۵ سلنې ونډې سره د اسلامی بانکداری ځانګې واقع کیږي. د دې سکتور د مشتریانو د ۹.۱۶ میلیارده افغانی (۱۱۴.۱۹ میلیونه امریکایي ډالره) په افغانی امانتونه دي. د بانکي نظام ټولیزه امانتونه له ۹.۲۱ میلیارده افغانی جاري امانتونو، ۶.۸۹ میلیارده افغانی مودې ایزه امانتونو او ۱۰.۴۲ میلیارده افغانی د سپما امانتونو څخه جوړ شوي دي. د سلنې له پلوه، جاري امانتونه د بانکي نظام د ټولیزه امانتونو ۳۴.۷۳ سلنه، مودې ایزه امانتونه ۲۵.۹۸ سلنه او د سپما امانتونه ۳۹.۲۸ سلنه جوړوي او د مشتریانو د امانتونو ۲۶.۵۲ میلیارده افغانی او د بانکونو د امانتونو ۸۵۵.۳۶ میلیونه افغانی رانغاړي. د بانکونو امانتونه د ټولیزه امانتونو یوازې ۳.۱۲ سلنه جوړوي.

۱۸.۶ ګراف: د امانتونو ډله بندي، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

۳.۸.۶ نقدینګي

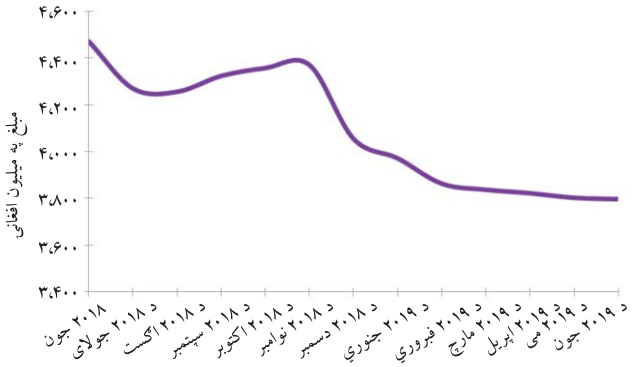
د اسلامي بانکداری د ټولو دریځو او د یو بشپړ اسلامي بانک د نقدینګی وضعیت د پراخه سیالیت نسبت (۱۵ سلنې) او د چټکه سیالیت نسبت (۲۰ سلنې) لپاره د تاکل شوي حد څخه پورته دي. د بانکي سکتور د پراخه سیالیت نسبت منځنی حد د تېرې دورې (۲۰۱۹ مارچ) د ۵۴.۴۴ سلنې په پرتله د ارزونې لاندې دوره کې ۵۱.۵۷ سلنې ته رسیږي چې ۲.۸۷ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي. له کومه چې په هېواد کې د پانګې بازار نشته دی، د بانکي سکتور سیالیت لوړ پاتې شوی دی. په عموم توګه، کولای شو د نقدینګی خطر د یو داسې خطر په توګه تعریف کړو چې پکې د پور اخیستونکو او امانت ایښودونکو د تقاضا پرځای کولو لپاره کافي سیاله شتمنی نه وي. ټول بانکونه اړ دي چې د سیالیت نسبت په یو معقوله کچه کې وساتي څو د نقدینګی اړوند کومه ستونزه پیښه نه شي. د دې لپاره، اسلامي بانک او د اسلامي بانکداری دریځې باید د شتمنیو یوه مسؤوله کمیټه (ALCO) ولري چې د دې کمیټې دندې د بانک د سیاستونو په پام کې نیولو سره د نیمګړتیاوو د تحلیل او تجزیې له لارې د بانک د نقدینه ګی، د حساسیت د ټیسټ، د سناریو د شننې، د نغدي جریان د شننې او داسې نورو له مدیریت څخه عبارت دي. (د زیاتو معلوماتو لپاره ۸.۶ جدول وګورئ)

۸.۶ جدول: د اسلامي بانکوالی د مالي ټینګښت مهم شاخصونه، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

نسبت (په سلنه)	د ۲۰۱۹ مارچ	۲۰۱۹ جون
د ټولیزه شتمنی په وړاندې سیالې شتمنی	۵۶ ٪	۵۵.۸۷ ٪
د لنډمهاله پورانو په وړاندې سیالې شتمنی	۲۱۹۴٪	۳۲۷۱٪
د ټولیزه فنډونو لپاره اسعاري مالي فنډونه	۶۸٪	۵۸.۶۷٪
د ټولیزه مالي تمویل لپاره اسعاري مالي تمویلونه	۷۲٪	۷۰٪
له شتمنی ترلاسه شوې ګټې (ROA)	(۵.۲۱)	(۰.۲۱۲)
له پانګې ترلاسه شوې ګټې (ROE)	(۲۶.۰۶)	(۱.۸۳۱)

سرچینه: د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

۱۹.۶ ګراف: د اسلامي بانکونو د مالي پانګې بهیر، د ۱۳۹۸ مالي کال دویمه ربعه

سرچینه: د اسلامي بانکداري او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

۴.۸.۶ پانګه

د اسلامي بانکداري پانګه ۳.۷ میلیارده افغاني (۴۷.۳۱ میلیون امریکایي ډالر) ته رسیږي چې د تېرې دورې (د ۲۰۱۹ مارچ) د ۳.۸۳ میلیارده افغاني (۴۷.۸۲ میلیون امریکایي ډالر) په پرتله ۱.۰۶ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي. د اکویټي په ټولیزه پانګه کې دا ټیټوالی د ربعې په اوږدو کې د خساري له امله رامنځ ته شوی دی. د افغانستان د اسلامي بانک د پانګې د کفایت نسبت د تنظیم شوي حد څخه پورته دی. د اسلامي بانکداري خانګو کې د خاوندانو ونډې (چې د سیالې شتمنۍ په بڼه نه دي خو د پانګې اچونې ملکیت ارزښت لري او د دودیز بانک څخه اسلامي بانکداري دریځو ته لېږدول یا ورکړل شوي دي)، شامل دي. د تېرو کلونو ساتل شوي ګټې/خساري، نور پراخه عواید (د ثابته شتمنیو د بیاځلي ارزښت ټاکنې له لارې ترلاسه شوي عواید) او د روان کال ګټې/زیان، هم رانغاړي. د دې برخې د مالي پانګې بهیر چې پورته ویل شوی، د ۱۸.۶ ګراف کې توضیح شوی دی.

د اسلامي بانکداري یوه دریځه د دې برخې په ټولیزه پانګه کې تر ټولو زیاته ونډه ۷۰.۵۸ سلنه لري او ورپسې یو بشپړ اسلامي بانک ۳۴.۷۲ سلنه ونډه لري.

۵.۸.۶ ګټورتیا

د ربعې پر بنسټ شننه

اسلامي بانکداري د ۱۳۹۸ مالي کال په دویمه ربعه کې ۶۹.۷۳ میلیونه افغاني خالصه زیان کړی چې د تېرې دورې د ۲۱۸.۲۱ میلیونه افغاني په پرتله ټیټوالی ښکاره کوي. د اسلامي بانکداري د شپږو دریځو له ډلې پنځو دریځو د تېرې دورې د ۲۴۵.۳۵ میلیونه افغاني په پرتله ۱۳۰.۷۷ میلیونه افغاني خالصه زیان ثبت کړی دی. په دې ربعه کې د خساري د کموالي عمده عامل د ۱۹۶.۹۷ میلیون افغاني په ارزښت د خالصه پورونو په تخصیص کې کموالی، ښودل شوی دی. د دې سکتور د خساري اصلي لامل د دوو بانکونو د اسلامي بانکداري دریځو او د یو بشپړ اسلامي بانک لخوا د ۲۱۷ میلیون افغاني په ارزښت د ناخالصه پورونو ځانګړی کول دی. د پور په تخصیص کې د اسلامي بانکداري د دوو دریځو ونډه ۲۰۰ میلیون افغاني او د یو بشپړ اسلامي بانک بیا ۱۷ میلیون افغاني ښودل شوې ده. همدا رنګه، د اسلامي بانکداري دریځو ۹۰ میلیونه افغاني پور بیرته راټول کړی چې له دې ډلې د اسلامي بانکداري دریو دریځو د ۷۰.۵۶ میلیون افغاني او یو بشپړ اسلامي بانک بیا ۱۹.۴۹ میلیون افغاني بیرته ترلاسه کړي دي.

د دې ترڅنګ، یو بشپړ اسلامي بانک د ارزونې لاندې ربعه کې ۴۲.۸۱ میلیون افغاني خالصه ګټه کړې ده. د ویلو وړ ده چې دا ګټه د اسعارو د بیاځلي ارزښت ټاکنې له لارې ترلاسه شوې او د بانک لپاره اصلي عاید نه ګڼل کیږي. د اسعارو د دې ارزښت ټاکنې څخه مخکې د بانک خساره ۱۲۴.۸۲ میلیون افغاني ښودل شوې ده.

- **عمومي بهیر: د ۱۳۹۸ مالي کال له مرغومې تر غبرګولي (د ۲۰۱۹ له جنورۍ تر جونه پورې)**

د ګټورتیا په برخه کې په ټولیزه توګه د اسلامي بانکداري

د ۱۳۹۷ مالي کال د ورته مودې د ۱۱۱.۳۴ میلیونه افغانۍ خالصه ګټې په پرتله د ۱۳۹۸ مالي کال په لومړیو دوو ربعو کې ۲۵۹.۳۴ میلیونه افغانۍ (۳.۲۳۲ میلیون امریکایي ډالر) خالصه زیان کړی، چې عمده لامل یې له شتمنیو څخه د ترلاسه شوي ګټې د تېرې دورې د ۱.۰۴ سلنې په پرتله په دې دوره کې ۲.۱۰ سلنې ته رسېدلې ده.

د تېر کال د خالصه ګټې عمده برخه د ګټې له پلوه ترلاسه شوی عاید او د غیر ګټې عواید دي چې د اسلامي بانکدارۍ پنځو دریځو او یو بشپړ اسلامي بانک پورې اړه لري. د دې سکتور خساره ۴۵۳.۷۳ میلیون افغانۍ ثبت شوې چې د اسلامي بانکدارۍ د درېو دریځو او د یو بشپړ اسلامي بانک لخوا د خالصه پورونو تخصیص کچه ۹۷.۷۴ سلنې ته رسېږي. همدا ډول، د غیر ګټې کټګورۍ (عملیاتي لګښت) په لګښتونو کې ۲۴۶ میلیونه افغانۍ زیاتوالی هم د خساري په ډېروالي کې رول لري. دا په داسې حال کې ده چې د خالصې ګټې له پلوه ترلاسه شوی عاید او اسعاري ګټې زیاتې شوي او په دې موده کې د لګښت بهیر تجدید شوی دی. اسلامي بانکدارۍ د تېرې دورې (د ۲۰۱۸ جون) د ۱۷۷ میلیونه افغانۍ ګټې په پرتله د ارزونې لاندې ربعه کې ۳۱۲.۸۵ میلیون افغانۍ خساره کړې ده. د یادولو وړ ده چې په تېره دوره کې د اسلامي بانکدارۍ درېو څانګو هم خساره کړې وه. یوازینۍ بشپړ اسلامي بانک د شپږو میاشتو (دوو ربعو) په موده کې د اسعارو د بیاځلې ارزښت ټاکنې له لارې د ۳۰۸ میلیون افغانۍ په ارزښت زیاتوالي سره په ټولیزه توګه

۹.۶ جدول: د اسلامي بانکوالۍ د نظام د ګټې او زیان جدول، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

د ګټې او زیان جدول (مبلغ په میلیون افغانۍ)			
نوم	د ۲۰۱۹ مارچ	د ۲۰۱۹ جون	توپیر
له ګټې ترلاسه شوی عاید	۱۹۶.۸۴	۲۲۰.۴۶	۲۳.۶۲
د ګټې لګښت	۸۰.۵۶	۹۵.۳۰	۱۴.۷۴
د ګټې خالص عاید	۱۱۶.۲۸	۱۲۵.۱۶	۸.۸۷
د ګټې پرته نور عواید	۹۲.۴۵	۱۰۵.۳۶	۱۲.۹۰
د ګټې پرته نور لګښتونه	۲۷۳.۰۹	۲۹۹.۰۳	۲۳.۲۵
د اسعارو د بیاځلي ارزښت ټاکنې څخه مخکې عاید (خساره)	(۳۹۳.۳۸)	(۱۹۵.۸۹)	۱۹۷.۴۹
د خالصه پورونو تخصیص	۳۲۶.۳۵	۱۲۷.۳۸	(۱۹۸.۹۷)
د اسعارو د بیاځلي ارزښت ټاکلو ګټه/زیان	۱۳۵.۱۰	۱۴۳.۵۸	۸.۴۷
د مالیاتو څخه مخکې ګټه/زیان	(۴۰.۰۵)	(۱۷.۵۲)	۲۲.۶۳
د مالیې وروسته د ګټې خالص عاید/خساره	(۲۱۸.۲۱)	(۶۹.۷۳)	۱۴۸.۴۸

سرچینه: د اسلامي بانکدارۍ او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

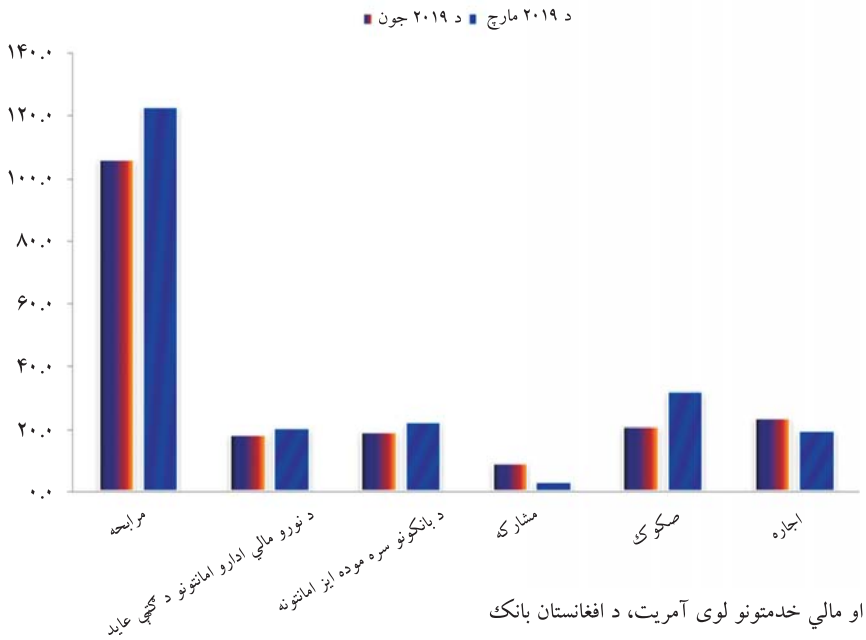
په ټولیزه توګه، د اسلامي بانکدارۍ سکتور اووه ډوله مالي محصولات وړاندې کوي. د ۲۰۱۹ کال په دویمې ربعې کې د مالي تمویل څخه ترلاسه شوي ګټې په لاندې جدول کې ښودل شوي دي.

۱۰.۶ جدول: د شریعت مطابق د سترو محصولاتو د ډولونو پر بنسټ ترلاسه شوې ګټه د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

د شریعه قوانینو سره د برابر ټرون د مهم ډول د ګټو ارزښت (مبلغ په میلیون افغانی)			
محصولات	**د ۲۰۱۹ مارچ**	**د ۲۰۱۹ جون**	**توپیر**
د بانکونو سره موده ایزه امانتونه	۱۹.۱۱۸	۲۲.۰۹	۲.۹۷
د نورو مالي ادارو د امانتونو د ګټې عواید	۱۸.۱۸۳	۲۰.۳۹	۲.۲۱
مرابحه	۱۰۶.۲۳۵	۱۲۲.۹۵	۱۶.۷۱
کمپډونکی مشارکه	۹.۱۷۳	۳.۲۱۳	(۵.۹۶)
صکوک	۲۰.۷۷۸	۳۵	۱۱.۴۵
اجاره	۲۳.۳۵۱	۱۹.۵۷	(۳.۷۷)
د ګټې ټولیزه عاید	**۱۹۶.۸۴۷**	**۲۲۰.۴۶**	**۲۳.۶۲**

سرچینه: د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

۲۰.۶ ګراف: د شریعت مطابق د محصولاتو له سترو برخو څخه ترلاسه شوې ګټه، د ۱۳۹۸ مالي کال لومړۍ او دویمه ربعه

سرچینه: د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

۱۱.۶ جدول: د اسلامي بانکوالی د نظام د ټولو کارکوونکو، پور اخیستونکو او امانت اینبودونکو شمېر، د ۱۳۹۸ مالي کال تر دویمې ربعې پورې

موارد	شمېر
د بشپړې ورځې افغان کارکوونکي	۱،۰۱۷
د بشپړې ورځې بهرني کارکوونکي	۴
اوسني پور اخیستونکي	۸۱۹
اوسني امانت اینبودونکي	۳۴۶،۰۲۳

سرچینه: د اسلامي بانکداری او مالي خدمتونو لوی آمریت، د افغانستان بانک

د ریاست د دفتر عمومی آمریت
info@dab.gov.af
تلیفون: ۲۱۰۴۱۴۶ ۲۰ ۹۳+